

Maaret

9

HIND
35
SENTI

SEPTEMBER 1937

Naiste ja kodude kuukiri

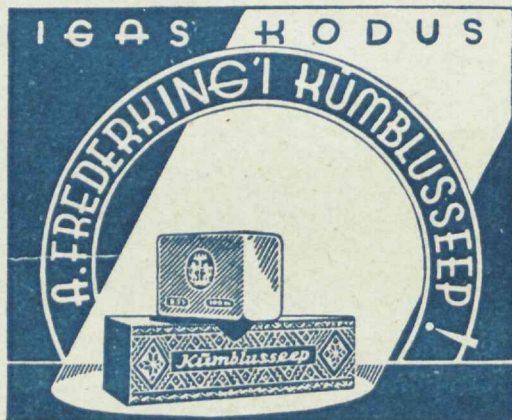

Olge ettenägelik!

Pikkadel ja vihmastel sügisõhtutel tunnete kindlasti suurt igavust. Et sellest hoiduda, tellige endale aegsasti KATRIN HOLLANDI põnev armastusromaan

Kes raamatu hinna kr. 2.— sisse maksab „Mareti“ posti jooksv. arvele nr 2201, neile saadetakse raamat saatekuludeta kätte.

«Südamete mäng»

JALANÕUDEKAUPLUS

R. Hansen

asub uutes ruumides

Kaubahoov 39 (vastu Poe tän.), telef. 13-98

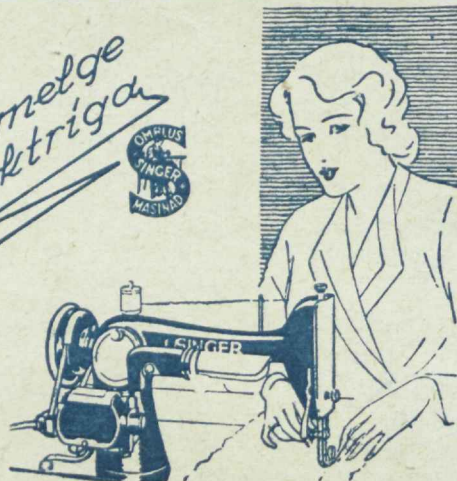
Soovitan rikkalikus valikus nägusaid ja vastu-
pidavaid jalanõusid
daamidele, härradele ja lastele.

Töö tuntud headuses.

SINGER

Õmmelge
elektriga

Juhime tähelepanu

JUNO

iluhoiu vahendite seeriale:

KURGIKREEM * KURGITOITEKREEM * ILUDUSMASK
(kortsude vastu) * NÄOVESI * KÄTEVEDELIK * PUU-
DER * SHAMPOON (kuiv ja vedel) * HAMBAPASTA

A.-S. Proov. Julius Lill - Tartu

Jõudis müügile
suure sügisnumbrina

«Vallatu
Magasin»
nr. 4

Maret

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

NR. 9 (33)

3. AASTAKAIK

SEPTEMBER 1937

Trükitud 28.000 eksemplari

Kolm sõpra

Päevitunud õlgade taha on jäänud suvi

Möödas on suve õrn rohelus, päikese kõrvetav kuumus ja mere vaikne sinisus. Ainult veel harva, päikesepaistelisel päeval, tunneme suve kahvatut jumalagajätku oma päevitunud õlgadel.

Uued valitsevad värvid on kuld, kollane ja punane. Hiieloitena ripuvad rõsketel kivimüüridel metsviinapuu punased lehed. Kuldse merena liiguvad sügisetuules lehtpuumetsade kohisevad ladvad. Kollase vasena säravad vahtralehed. Ning aedades valitseb muinasjutu kuninga sõjaväeparaad, kus kõikjal on kirevaid mündreid ja sädelevaid peakatteid. Seal on edevaid astreid võistlemas oma värviküllusega uhkete ja tõsiste jorjenitega, kuldkollaseid kresse, õrnkirevaid krüsantheeme ning jõulisi päevalilli.

Ilusana ja rikkana sureb maa. Veel enne kustumist tahab ta näidata, millist taevalikku sära kannab ta kamar. See on valu ja viimaste päevade sära, jumalagajätku jahe kuld.

Suvi puudutas ainult meie nahka. Sügis haarab meie südame järele, nõõrides aeglaselt selle kokku. Suvi ärritas meie meeli ja tekitas igatsuste metsikut leeki. Ent sügis tuleb suurte rahulikkude sammudega purpurmantlis ja surub meie laubale lille, mille nimi on resignatsioon. Õnnelik on see, kelle suvised igatsused polnud ületamatud. Raske aga on neil, kelle unistused hõljusid ülalpool pilvi ja ei täitunud lühikeste suvepäevadega.

Sügis on kui rauk, kes eluajal korjanud varandust, et seda enne surma edasi kinkida. Magusad ja mahlased viljad, mille keeb veel suve küpsetav päike, langevad meie rüppe. Puude koormatud okstel sädelevad sinised ja kollased ploomid, saledad pirnid ning ümmargused merivaiguvärvi õunad.

Ning sügisesed rännakud! Rännakud koristatud viljapõldudel, üksikutel metsateedel, mille üle painduvad kuldset vihma tibavad kased. Kõikjal selge, jahe ja läbipaistev õhk, mis maalib kõiki värve kummaliselt tugevasti. Pole midagi läbipaistvamat, kui mõne päikesepaistelise sügiseilma selge õhk, millest läbi kajab melanhooline muusika: viljapeksumasinäte monotoonne sumin, metshanede lahkuvad hääled...

Sammume metsas. Kõikjal punane, kollane, pruun. Meie jalad sahisevad langenud lehtedes, sõõrmetesse tungib kõdunevate lehtede lõhna. Kaugelt kostab kellahelin. On õhtupoolik. Õhk mõjub väsitavalt ja teeb nukraks. Võib-olla juba homme tuleb rõske, külm sügisudu ja hakkab tibama vihma. Tuleb torm, mis ulub tumedalt läbi metsade ning aasade. Suri ja valupiinad tormavad täis meeleheidet üle maa. Ning kui haihtuvad looduse valulikul karjed, siis seisavad puud juba paljastena ja kõhnadena madala halli taeva all. On rüüstatud ja tühi.

Täna aga säravad puudeladvad veel kuldkollaselt õhtuvalguses. Tuleme tagasi rännakult oma hämarasse tuppa ja süütame koldes tule. Ragisev tuli heidab purpurpunast valgust üle vaipade ja mööbli. Meie istume tulepaistel, vaadeldes järele mõtlikult hõõguvaid, tuhakpurunevaid süsi. On rahulik ja mõnus.

Armastus käib imelikke teid

Elsa Sinimets ja Rein Saar sirgusid Paemurru kaluriküläst. Mõlemate isad olid kalurid, nagu enamik Paemurru elanikest, kes siis ei teadnud veel unistadagi, et nende küläst saab kord kuulus kuurort. Tänapäeval elatub suurim osa paemurrulasi aga juba suvitajate rahadest.

Sinimetsa ja Saare majad asetsesid kõrvuti. Kahe pere lapsed mängisid alati koos. Nad sumasid läbi düünide, otsisid kajakate hallrohelisi mune ja mängisid raudteerongi suures hallis puukuuris. Sageli jooksid nad käsikäes kaugele, kaugele piki randa. Ülemeelikult järgnesid nad mereveele, mis taganes nende ees samm-sammult, ja pöördusid taas ümber, kui tuli tõus.

Ühel hilissügise pärastlõunal jooksid nad jälle mereäärde. Usaldavalt hoidis väike Elsa oma kätt Reinu omas. „Tuut! Tuut!“ kõlas udusireen. Sadam jäi kaugele nende taha. Tõusis tuul, vapralt pöörasid mõlemad oma väikesed kehad sellele vastu.

„On sul hirm?“ küsis Rein kõvasti läbi tuule. Elsa rautas pead.

„Kui sa minuga oled, siis ma ei karda.“

„Oota, Elsa, kui ma suureks kasvan, saan kapteniks. Siis tagasi tulles pikalt sõidult ehitan sulle maja sadamasse, et näeksid alati minu laeva saabumist ja väljumist.“

„Kuid kooliskäimine nõuab palju raha!“

„Küll ma juba raha muretse. Sul peab ju ka midagi olema, kui sa siia jääd ja mind ootad.“

„Aga kust sa saad raha? Sinu isa ütleb alati, et tal raha pole?“

Vastuse asemel hakkas Rein otsima liivalt konnakarpe. Ning hetkel, millal tuul nende ümber hakkas kõvemini undama, millal varesed ja kajakad lendasid karjudes maa poole, jutustas Rein Elsale lindudest, kes ka otsivad konnakarpe. Ta rääkis, et varesed lendavad konnakarpidega kõrgele, kust lasevad need puruks kukkuda, et siis tulla purunenud kestast looma välja võtma. Kajakal aga, kes purustab karbi nokaga, ei olevat vares kannatust. Inimene aga otsivat karpidest pärle. Ka Rein tahtis neid leida, et kindlustada enda ja Elsa eluteed. Südilt aitas teda Elsa. Täiesti oma tegevusse süvenenult unustasid nad, et idatuul tekitab tõusu kiiremini kui muidu. Ning järsku seisid nende jalad vees.

„Elsa!“ karjus Rein. „Tõus!“

Nad hakkasid jooksuma. Iga hetkega tõusis sügavikkudes vesi kõrgemaks. Elsa komistas tihti. Rein rebis ta jälle üles. Ent kiirem kui väikesed jalad oli tõus. Äkki kuulis Rein karjatamist. Vaadates Elsa poole, nägi ta teda kaduvat lainetesse. Poiss hüppas juurde, haaras tüdruku palmikuist ja rebis teda enesega kaasa. Nuttes langes viimane jälle kokku.

„Jalg!“ nuuskus ta. „Ma ei saa käia!“

Rein võttis viimase jõu kokku, haaras ta kätele ja hakkas hingeldades jooksuma. Ta meelekohad ähvardasid lõhkeda, ent ta ei peatunud, kuna ta teadis, et väiksemgi peatus oli samm surma poole. Äkki ta tuikus ja kukkus sügavikku, mattes Elsa enda alla. Uuesti tiris ta tüdruku püsti, võttis ta oma nõrkenud kätele ja algas uuesti võidujooksu surmaga.

Lõppeks, lõppeks ometi tundis ta pinda oma jalgade all ja nägi inimesi enesele vastu jooksvat. Ta suutis neile veel vaid Elsa jalgade ette panna, siis langes ta kokku...

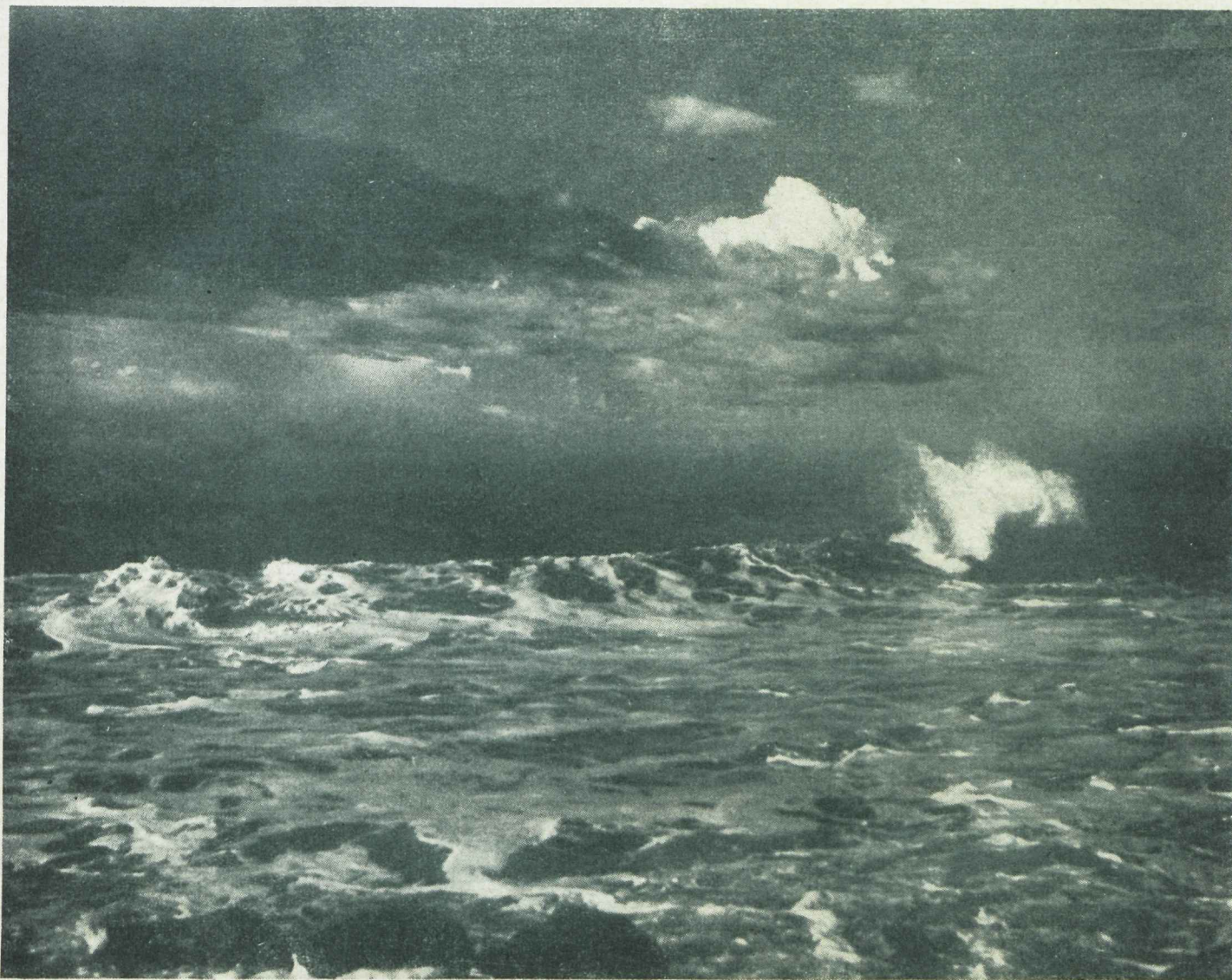
Rein lamas lähema linna haiglas ainult mõne nädala. Laupäeviti käis Elsa teda lillekimbu ja maiustistega vaatamas. Oli talv, kui Rein tuli haiglast koju. Elsa oli vahepeal saadetud linna. Üks nende Ameerikas elutsenud onupoeg oli surnud ja pärandanud neile väikese varanduse, mis võimaldas Elsa isal sisse seada väikese majapidamise. Vanamees oli pärast korduvalt parema jala murret kaotanud huvi kalapüügi vastu ja hingas kergendatult, kui sellele võis selja pöörata. Tema elus oli halbasi küllalt olnud, ta lastel pidi aga kergem olema. Elsa saadeti linna kooli.

Reinu süda muutus neid uudiseid kuuldes raskeks. Ühe lohutuse oli aga Elsa talle jätnud: väikese kirja, mille ulatas talle Elsa isa mõistva naeratusega. See sisaldas vaid kaht rida:

„Sa päästsid mu elu. Ma ei unusta Sind kunagi!“

Rein pidi koondama kogu oma noore vahvuse, et valitseta pisarate üle, mis kippusid vägisi esile. Vaikides läks ta

SÜGISENE MERI

randa, istus pingile ja luges väikest kirja ikka jälle uuesti, kuni pimedus selle katkestas.

Kui Elsa isal oli elu muutunud paremaks, siis ümbritsesid Reinu isa sel aastal vaid kahjud ja mured. Ta kuunar purunes tormis. Mehed ise pääsesid tundide pikkuse võitluse järel surmaniväsinult võõrale kalapaadile.

Rein kannatas raskelt õnnetuse all. Aga raskemini kui Rein kandis ta isa neid saatuselööke. Kaks aastat pärast kuunari hukkumist viidi isa küla kalmistule. Juba järgmisel päeval läks Rein linna enesele ja omastele leiba teenima.

Vahepeal oli Elsa lõpetanud kooli ja asunud pealinna haridust täiendama. Reinule polnud ta seekord jätnud ainustki teadet.

Meeleldi oleks Rein läinud laevapoisina mõnele laevale, kuid siis ta ei teeninud midagi. Seepärast sai ta raske südamega kaupmehe õpipoisiks ühe kauge sugulase juurde. Aastad möödusid. Ta ei kuulnud midagi Elsast. Rein oli kaua aastaid olnud kodust eemal. Ta ei tahtnud kallite kojusõitudega vähendada rahalist toetust omastele. Siis aga õnnestus tal saada firma huvides ühe ärisõidu, mis tõi talle eritasu. Selle eest võimaldas ta enesele kojusõidu.

Ta oleks Paemurdu vaevalt enam tundnud, kui kuurordiks muutunud kodukohas mõned üksikud vaiksed nurgad ja eelkõige ta isamaja ei oleks puudutamata jäetud. Vaiksest kaluriküläst oli saanud kuulus kuurort. Külasse viisid asfalteeritud teed, mis suundusid laiale mereäärsele autoteele. Eemal uhkeldas valge jaamahoone ning tänavate ääres seisisid suured hotellid. Suurim nende seast kandis nime: Jaan Sinimets. Pärastlõunal läks Rein randa jalutama, kus nägi palju pruune kehasid, hõisklevaid lapsi, rannakorve ja elegantsetes rannarõivastes ilusaid tüdrukuid. Ning kõige selle taga säendas keskpäevases päikeses sinine ja lõputu meri, rullides laisalt laiu laineid randa. Kuna Rein istus väsinult liivale, vaadates läbi poolsuletud laugude avarat merd, tõusis otse tema ees üks tüdruk kolme mehega veest. Nad tulid ranna poole naerdes ja veepiisku saledatelt kehadtelt raputades.

Rein nägi tüdrukut ja leidis ta olevat ilusama kõigist teistest, keda tundis. Seda leidsid paljud, sest kõik, kes lebasid liival või rannakorvides, vaatasid tüdrukule järele.

Äkki jäi tüdruk Reinu ette seisma, tunnistas teda pisut, ulatas talle siis hooletult käe ja sõnas:

„Tervist, Rein.“

Rein tõusis uimaselt. Ebakindlalt tundis ta enesel Elsa saatjate uudishimulikke pilke. Ta raputas pakutud kätt ja vaatas armastatud silmadesse. Need olid sõbralikud ja kauged.

Tüdruku kutsel ühines ta seltskonnaga. Nad läksid lobi-sedes Sinimetsa hotellini. Rõdul kohvi juures sai Rein teada, et Elsa olevat tulnud siia ainult nädalaks ja lahkuvat siis koos härra Vilverega. Ei, elukutset tal pole. Võib-olla ta võtab hotelli juhtimise üle. Mis Rein selle kohta arvab?

Rein arvas: „Oled ilus küllalt selleks.“

Tema kompliment oli kindlasti halp, vähemalt uskus ta seda nägevat härrade varjatud naeratusest. Kuid tal ei tulnud midagi muud meelde. Elsa teated tegid ta nukraks. Ta mõtted rändasid minevikku. Ta nägi väikest määrdund tüdrukukest, kelle tõmbas juukseid pidi merest välja. See tüdruk istus nüüd ta vastu ja oli ilusaks kasvanud, magus ja ilus kõigi teiste ees. Ning Rein teadis äkki, miks ta oli siia tulnud: ta pidi seda tüdrukut jälle nägema, kuna see oli ainus tema jaoks. Ent Elsa oli ümbritsetud ja jumaldatud rikaste noormeeste poolt. Ühega neist asus ta reisile.

Kui Rein suunas oma pilgu laua poole, sukeldusid ta silmad otse Elsa omadesse. Need olid uurivalt temale sihitud. Kiiresti jättis Rein jumalaga.

Rein ei tahtnud seltskonda uuesti kohata. Kuid ta ei saanud Elsast lahti. Ikka jälle leidis ta end Sinimetsa hotelli rõdult, rannal ja vees Elsa ning noorhärade seltskonnas, kes ei lahkunud kunagi Elsast.

Ühel päeval oli ainult Vilvere Elsa saatjana ilmunud.

Nad lamasid kolmekesi unistades liival. Tuul libises neist üle. Järsku katkestas Elsa vaikuse:

„Härra Vilvere, mul hakkab jahe, kas teie ei tooks kodust minu mantli?“

Kuulekalt tõusis noormees ja läks. Elsa pöördus Reinu poole ning vaatles teda uurivalt.

„Meie ei ole nii kaua teineteist näinud, Rein. Sa oled mulle nii vähe enesest rääkinud.“

„Sa ei ole ju kunagi üksi, Elsa.“

„Ma saatsin ta ju selleks ära, et sa kord end avaksid. Sa oled alati nii vaikne.“

„Kuna ma tunnen, et ma nende juurde ei kuulu. Ma ei saa sinuga reisile sõita.“

„Armukade?“

„Elsa, kihlud sa temaga?“

Kõrvale põigeldes vastas tüdruk:

„Ei möödu ühtegi nädalat, kus ta ei teeks mulle ettepanekut.“

Rein viivitas kaua, enne kui küsis:

„Armastad sa teda?“

Elsa pöördus kõrvale.

„Ma palusin sind enesest rääkida, aga mitte minult pärida säärase asjade üle.“

„Vabanda.“

Vastumeelselt andis ta pealiskaudseid teateid oma koha ja igapäevase töö üle, mis valmistas talle edukuse tõttu enam rõõmu kui alguses mõelnud oli. Ta jutustas võimalustest edaspidiseks eduks, mis ta koht enesest sisaldas.

Vaikselt oli tüdruk teda kuulnud. Ta nägu ei reetnud oma kuiva ilme juures mingisugust osavõttu. Kui Rein vaikis, lamas ta selili, kujutledes enesele elu Reinu kõrval. Ta ei küsinud eneselt, kas ta Reinu armastas, ta püüdis vaid kujutada naist, kes jagaks Reinuga tema elu, tema tööd ja väikesi edusid. Ta kujutles naist, kes oli sunnitud tegelema majapidamisega, mida võib-olla lapsedki suurendasid, kes pidi välja tulema rahaga, mida Elsa üksi enese jaoks tarvitas. Seal kõlas ta mõtetesse tasane küsimus: „Elsa, tahad sa minu naiseks saada?“

Ta tõusis, toetus kätele, vaatas merele.

„Sina, sina oled mulle väga armas, Rein. Usu mind, ma ei ole midagi unustanud sellest, mis varem oli, kui ilus see oli. Kuid ma ei saa.“

Rein tõusis püsti. Ehmunult vaatas tüdruk üles. Rein oli väga kahvatu.

„Ela hästi!“ ütles ta vaikselt. Siis läks ta, tüdrukule kätt ulatamata. Elsa vaatas talle järele niikaua kui teda nägi, ta ei hüüdnud teda tagasi. Kui ta järgmisel hommikul tema üle teateid päris, jutustas Vilvere, et ta näinud Reinu eile õhtul jaama kiirustavat.

Rein sukeldus tõhe. See oli tänulik talle, mis viis teda kõrgemale. Seda polnud palju, mis ta võitis, kuid see oleks iga teise teinud uhkeks. Reinu jättis see aga ükskõikseks. Ta püüdis Elsat unustada. See oli talle raske.

Oli möödunud aasta.

Ta saabus Paemurdu, kui päev hakkas koitma. Aeglaselt sõitis ta piki rannaäärset teed, pilk suunatud merele. Ta ei kohanud ühtki hinge. Hotellide aknad hakkasid punakalt helkima. Kohe pidi päike tõusma. Ta tahtis kusagil peatuda ja vaadelda päikesetõusu, kui kuulis kaugeid appihüüdeid. Ta otsis ranna läbi. Eemal taga jooksis veeääres üks mehekuju edasi-tagasi. Rein andis gaasi, kihutas sinna, pidurdas ja hüppas sõidukist. Joostes kiskus ta seljast kuue, viskas selle kuhugile maha ja karjus mehele otsa vaatamata: „Kus?“

Mees osutas ühele kindlale kohale, kuid seal ei olnud midagi enam näha. Rein tormas vette, sukeldus, otsis vee all ujudes kadunud. Lõppeks avastas ta ühe kogu, veealuses valguses ebamäärase kuju. Ta haaras juustesse, rebis kogu enese järel ja ujus lõppeks meelemärkuseta tüdrukuga randa. Noormees tuli talle vastu. Rein hakkas kohe, mehele tähelepanu pööramata, tegema kunstlikku hingamist. Järsku tuli päike. Siis nägi ta, et see oli Elsa, kelle ta oli päästnud. Näo kahvatus, mis muutus juba sinakaks, ning juuksed, mis rippusid metsikult üle näo, olid varjanud talle nii tuntud näojooni. Oma tegevust katkestamata heitis ta nüüd pilgu hädaldavale mehele: Vilvere põlvitas tema kõrval.

„Teie naine oskas ju ometi ujuda,“ ütles ta.

„Mitte minu naine,“ vastas Vilvere, „ikka veel preili Sinimets. Jah, ta oskas ujuda, kuid arvatavasti tabas teda nõrkusehoog. Elab ta?“

„Jah,“ vastas Rein, heites pika mureliku pilgu näole, mis hakkas kattuma juba elavate värvidega.

„Tahan teile midagi öelda, härra Vilvere. Mina lähen nüüd, teie aga jätkake käte sirutamisega. Toon siia mõned inimesed, kes aitavad teid teda üles viia. Ja veel üht: kui ta

ärkab ja küsib, kes päästis tema, siis tegite seda teie, kuulete?“

„Seda ma ei või. Jääge teie ja mina toon inimesed.“

„Teie ütlesite ennem,“ jätkas Rein oma tööd katkestamata, „ikka veel preili Sinimets. Ma kuulsin selles teatud kahetsust. Nüüd, kui preili Sinimetsale öelda võite, et teie tema päästsite, kas ei arva teie, et see kiirendab preili otsust teie kasuks?“

„Kuid mingi hinna eest!“ tõrjus Vilvere.

„Teie peate!“ jätkas Rein jämedalt. „Ma vandusin enesele, et ma seda naist mitte kunagi enam ei näe. Ta ei too mulle õnne. Jätan ta üksi siia, kui teie keeldute. Tahan ainult kaks päeva siin peatuda ning luban teile, et hoidun kõrvale teie teelt. Selle juhtumuse kohta on pealegi ainult kaks tunnistajat.“

Vilvere noogutas nõrgalt. Siis võttis ta Reinult Elsa käed. Rein astus läbimärjana sõidukisse ja sõitis lähema maja juurde, kus ta hüüdis autost üht talle tuttavat kalurit, kes siis kohe oma täiskasvanud pojaga randa tõttas. Rein sõitis koju.

Õhtul astus Vilvere tema juurde sisse.

„Otsisin kaua teie maja,“ ütles ta. „Olin nimelt teie nime unustanud ning ei tahtnud preili Sinimetsalt selle üle pärida.“

„Ta on siis jälle meelemärkusel?“ küsis Rein.

Vilvere noogutas.

„Ning ma vastasin tema küsimusele, et mina ta päästsin. Oskan ainult vähe ujuda, nagu ta teab, kuid see polnud ju kaugel vees, eks?“

Rein eitas viisakalt. Morni näoga istus Vilvere seal, ta näis väga õnnetuna.

„Mis Elsa — mis preili Sinimets siis ütles?“

„Ta oli väga armas minu vastu,“ jutustas Vilvere, „väga armas.“

„Ja siis teie teete veel säärase näo?“

„Ma ei saa selle vale üle rõõmustuda, kuigi ta valmistas mulle suuremaid võimalusi. Armastan Elsat ning tahaksin temaga abielluda. Ma ei julge enam küsimust esitada.“

„Härra Vilvere,“ kõneles Rein tungivalt kahvatule noormehele, „ärge tehke mind õnnetuks. Ma ei taha ja ei või Elsat kunagi enam näha. Ta ei tohi teada, et olin siin. Ning ma rõõmustaksin, kui ta teiega saaks õnnelikuks.“

Vilvere vaatas teda kaua.

„Teie armastate teda?“ küsis ta tasa.

Rein sammus edasi-tagasi, käed seljal. Siis jäi ta seisma, vaadates Vilverele kindlalt silma.

„Ei,“ ütles ta, „mitte enam.“

Vilvere tõusis.

„Ma — tahan teid uskuda. — Ja millal sõidate?“

„Ülehomme varakult. Väga varakult.“

Südamliku käepigistusega lahkusid mehed.

Määratud tunnil — ümbrus lamas veel sügavas unes — korraldas Rein autot, jättis ema ja õdedega jumalaga ning sõitis aeglaselt minema, aegajalt tagasi lehvitades. Siis tuli autotee ning lehvivad rätikud tema taga kadusid. Tühi tänav avarus ta ees. Villad kerkisid esile. Uniselt vaatasid nad veel värvitule merele. Rein tahtis anda gaasi, kuid seal seisis üks kogu liikumatult kesk teed. Ta andis signaali, ent kogu ei liikunud paigalt. Rein aeglustas sõitu, ta süda seistas: Elsa, hele juus hommikutuulest sasis, seisis seal ta ees, kahvatuna ja külmetavana, kuid ta naeratas. Rein peatas. Tüdruk lähenes autole.

„Kui kaua seisin siin juba,“ ütles ta. „Üsna külmunud olen!“

„Ning miks — seisad sa siin?“

„Mõtlesin — vaata, Rein, Vilvere ei vaikinud. Ma poleks talle seda kunagi andestanud, kui ta oleks vaikinud.“

„Jah, mul oli rõõm sind päästa,“ ütles Rein jahedalt, „kuid mis on siis selles?“

„Väga palju, Rein! Enam kui mõtled. Sa oled minu elu päästnud, teiskordselt, Rein. Usud sa, et ma, nõrk tüdruk, suudan saatuse vastu?“

„Kuid mis on sellel saatusega tegemist?“ vastas Rein kärsitult. „Iga teine minu asemel —“

„Tean, tean, mis sa öelda tahad. Kuid see ei ole õige. Juhus, tahad sa öelda. Minu jaoks on see enam kui juhus. Oled sa,“ jätkas ta väga vaikselt edasi, „minu elu teise jaoks päästnud? Ma ei usu seda, Rein.“

Rahutult liigutas Rein end istmel siia-sinna.

„Seda — seda ma ei tea,“ ütles ta jämedalt. „Kuid ma pean tõesti edasi sõitma.“

„Tookord,“ jätkas tüdruk, „kui sa mult küsisid, kas ma tahan saada sinu naiseks, siis uskusin võita oma südant. Aga, usud sa või ei, Rein, ma ei suuda.“

Ta rebis lahti autoukse ja istus mehe kõrvale. „Nii, Rein, nüüd võid sõita!“

Rein andis täisgaasi.

Sügis

Peidetud punane roos

J. A. Rössler

„Tahaksin küsida sinult midagi, Marianne —.“

„Jah?“

„Kas tahad saada minu naiseks?“

„Kuid mis saab siis Matthiasest?“

Marianne ütles seda ruttu, mõtlemata, mida räägib. Christian tegi kohkunud näo.

„Matthias? Kas armastad siis Matthiast?“

„Ta on mulle armas.“

„Ja mina?“

„Sina oled mulle ka armas, isegi väga armas, Christian.“

„Miks mõtled siis Matthiasele, kui mina palun sind endale naiseks?“

„Sest et Matthias palus mind eile endale naiseks.“

*

„Ma panen teile midagi ette,“ ütles Marianne ühel päeval, „Christian armastab mind ja Matthias armastab mind. Mina armastan teid mõlemaid. Eile otsustasin asja ära. Ma abiellun.“

Mõlemad kargasid püsti.

„Kellega?“

„Sinuga, Christian,“ ütles Marianne, „või ka sinuga, Matthias. Ma ei jaksa ise valida. Seepärast peab otsustama saatus. Eile lõi meie aias õitsema esimene punane roos. Lõikasin ta ära ja peitsin oma tupp. Kes ta kõige enne leiab, sellele ma kuulun.“

„Ja teine?“ küsis Matthias.

Marianne palus:

„Ja teine jääb meile heaks sõbraks. Kas lubate?“

Nad lubasid.

*

Roos oli peidus peegli kõrval kastikeses.

„Nüüd ei seisa mu saatus enam minu enda kätes,“ ütles Marianne. Tema hääl kõlas kindlusetult.

Marianne kartis. Ta ei teadnud isegi mida. Kas Christian saab tema meheks? Ta ei teadnud kumma eest loota ja vaatles neid erutatult.

Christian seisis akna all ja otsis teiste lillede vahelt. Matthias oli pööranud kummuli ühe vaasi ja asetaski ta pettunult lauale tagasi. Siis läks ta peegli juurde, mille ees seisis roosikastike. Avab ta nüüd kastikese? „Ei! Jumala pärast! Mitte tema! Christian! Christian peab leidma roosi!“ teadis Marianne äkki. Ja enne kui Matthias jõudis käega kastikest puudutada, jooksis Marianne Christiani juurde, hakkas tema ümbert kinni ja suudles teda.

„Christian! Sina! Christian!“

„Marianne!“

„Ma armastan sind, Christian! Ainult sind, Christian!“

Ja Matthias seisis peegli kõrval poolavatud kastikese ees. Nägi ta seal roosi? Pikkamisi sulges ta kastikese, astus teiste juurde ja sirutas neile käe.

„Ma jään teile ka nii heaks sõbraks,“ sõnas ta.

Tiitarlaps sinises

Rich. Janno comaan.

9. järg.

Läbi saalipimeduse otsis Maaja ärevalt jooksev pilk neid kaht, kuid silm tabas ainult ähmaseid tooliridu, milles vaevu võis eraldada üksikuid kogusid. Muidugi istuvad nad nüüd päris lähestikku, võib-olla käed koos soojas, pakitsevas õrnusemises?

Lähen minema, otsustas Maaja, on võimatu kõike seda taluda. Aga ta jäi istuma, püüdis end lahti raputada mõtete piinavast närivusest ja katsus jälgida, mis laval sünnib. Kuid ta nägi ainult mõttetult liikuvaid kogusid, kuulis üksikuid lauseid, millele ei osanud anda mingisugust sisu, ja juba tui- kas tal peas:

Kus on ometi olnud mu aru? Kas pole ma enesele juba tuhat korda öelnud, et preili on rikas, ilus, meeldiv, paremast seltskonnast — kellega siis veel abielluda kui mitte temaga? Ja on siis raske selle kõrval pisut kudrutada vaese teenija- tüdrukuga, salasosinat ajada, võidurõõmu tunda, kuis tüdruk on armunud? Võib-olla koguni — kenakest saaki saada, kui hästi õnnestub? Tõesti, see pole raske, on vägagi kerge, kui on sääraseid kergeusklikke, nagu Maaja-preili, tiitarlaps sini- ses, valge peaga tüdruk...

Mehed on vanapaganad, ütles Juuli alles äsja. Ah, kuis sel vanainimesel on tark aru, kindel ja külm mõistus! Ja praegu alles muigas ta, kuulatas Juuli epistleid, muheles ja süda oli rõõmu täis...

Saal naeris jälle kestvate naerulaginatega, plaksutati käsi, keegi mees tagapool ridades otse hirnus tulisest heameelest.

Aga ta ometi viis mind tantsima kõigi nähes, sähvata- sid Maajale uued mõtted. Tantsis avalikult, ei hoolinud mil- lestki. Ja pärast kõneles nii veenvalt, sügavast südamest, kogu aja on nii kõnelnud. Ei saa ometi olla, et see kõik oleks teesklus, hirmus vale, alatu pettus! Ei, ei, see pole võimalik. Nii julm on inimesel siiski võimata olla, Rannal vähemalt, mehel, kel on nii siirad ja kaunid silmad. Ta sat- tus siia, lihtsalt kogemata, ajab veidi lorijuttu, võib-olla narritab pisut, teeb natuke Lootside kulul nalja.

Jah, nii see on kindlasti, ei maksa lihtsat asja kohe süda- messe võtta. Maaja rahunes, tundis koguni, et on päris hea olla ja seadis end näidendid vaatama. Veider, kuidas teine- kord närvid äkki surinal põlema löövad, asja ees teist taga.

Saalis löid tuled põlema. Naerulaginatest segunes nobe käteplagin, eesriie tõusis uuesti ja jooksis jälle kokku. All oli Rand tõusnud püsti ja, kummardudes Lootside kohale, jutles elavasti. Siis tõusid kõik püsti ja sammusid ukse poole. Preili Loots haaras Ranna käevangust, Rand naeris ja kõne- les midagi, suu suu vastu.

See oli kõik näha nii julma selgusega.

Ja jälle varises Maajas kõik kokku. Ta istus tükk aega pooltühjaks pudenenud rõdul peaaegu liigutamata, käsi tar- dunult kleepunud põse vastu.

Kõik on lõppenud, tagus tal peas ning südames.

Siis tõusis ta pikkamisi, korjas mahavarisenud salli üles ja kõndis aeglase, peaaegu külmarahulise sammuga välja. Võttis garderoobist ülerõivad, näpitses peegli ees kübarat ja kohendas palitut, näiliselt suure hoole ning üksikasjalikkuga. Ja alles siis, kui jõudis tänavale, tundis ta, kuis vaos hoitud lõõmad purskusid täie hooga leegitsema. Poolenisti joostes, peaaegu tormates, ruttas ta koju.

24.

Õine jutt

Juuli oli parajasti ametis pliidiküürimisega, kui Maaja sisse astus.

„Nonoh,“ pomises ta üllatunult, jättes nuustiku pooleldi õhku rippuma. „Kuidas siis täna sedasi?“

Maaja ruttas oma tuppä, viskas palitu varna. Alles siis sõnas ta:

„Ei tea, mis see on: pea hakkas hirmsasti ringi käima ja meelegohis nii kõvasti pistma, et ei saanud enam olla. Külmetanud vist...“

„Veider küll, ennem ei tundnud midagi?“

„Ei, alles teatrisse jõudes. Võib-olla, et liiga paks õhk... Inimesi oli kole palju.“

„Nojah... paks õhk...“ venitas Juuli. „Keera siis voo- disse, ma annan kuuma teed moosiga.“

„Pole vaja. Küll läheb niisama mööda.“

„Midagi ei lähe niisama mööda. Voodisse ja kaks klaasi kuuma teed.“

Sellest karikast ei pääsenud mööda. Kaks klaasi tuli- kuuma teed tuli ära juua, ja siis mattis Juuli Maaja soojade tekkide alla.

„See kisub viha välja,“ sõnas ta, jäädes üksisilmi vah- tima Maajale näkku. Lisas siis:

„Kas seal kedagi tuttavat kah näha oli?“

„Ei saanud nagu vaadatagi. Küllap all pidi ikka olema. Pastorihärrat silmasin, aga...“

„Meie noorhärnat polnud näha?“

„Ei märganud...“

Juuli ümatas ebamäärase „ah-hm“, mille järel sammus tagasi kööki ja teatas sealt:

„Igatahes aitab higistamine alati... ka mõne teise asja vastu kui peavalu.“

See oli päris ilmsüütult öeldud, tõsise asjalikkusega, kuid Maajale oli selge, et Juuli on juba jaol ta „peavalu“ tõsistel põhjustel. Kuid ta vaikis, sõnas ainult vähe aja pärast, et tuld ei maksa tema toast kustutada, uni niikuinii kohe ei tule ja pimedas on nagu igav.

„Minu pärast põlegu,“ oli Juuli nõus.

Ta oli millegi pärast seks õhtuks oma jutukuse kaota- nud. Talitas vaikselt oma köögitööd lõpuni, mis vältas tu- geva tunni, ja poetas alles siis üle läve Maajale:

„Kuidas on?“

„Ei ole viga.“

„Kas tule jätame ikka põlema?“

„Jah.“

„Ma kooberdan nüüd magama. Või on veel midagi tarvis?“

„Ei ole. Täna väga.“

Juuli tatsutas oma tuppä. Varsti oligi seal päris vaikne.

Ümberringi oli hiljuvaid. Maajal oli siiski tunne, nagu kumiseks igal pool, sees ja väljas. Valusad mõttejoad olid nagu elavad kehad, mis täitsid terve toa ja tungisid sõja- kisaga ajude vabele.

Ta vabastas enese liigest tekkidekoormast ja püüdis uinuda. Aga sellest sai ainult poolärkvel vaevlemine paina- vate kujutelmade küüsis, millest lahtiraputamine löi ta va- hetevahel unest täiesti valla.

Ühel säärasel hetkel, kui ta ehmunult ärkvele vappus, kuulis ta kustki segast jutukõminat. Esialgul arvates, et see on järelkaja painavast unenäost, püüdis ta end rahule sun- dida ja sulges uuesti silmad. Kuid jutukõma jätkus, päris selgelt ja tegelikult. Maaja jäi teraselt kuulatama — tõesti, söögitoas kõneldi. Ta viskas pilgu kellale: see näitas teist kesköötuundi. Kes võivad seal veel nii hilja jutelda?

Nagu tahtmata ja enesele aru andmata tõusis Maaja voo- dist ja siirdus tasasammul kööki. Söögitoa uks oli jäänud ennist irtakile ja sealt paistis ere valgus. Ühtlasi oli nüüd selgesti kuulda: Rand kõneles kellegagi. Maaja ei suutnud kiusatusele vastu seista: ta poetas hirmunud pilgu valgusta- tud tuppä ja tabas korrapealt terve pildi — Rand ning pas- tor Pihup istusid laua taga ja Rand valas parajasti mingit jooki Pihupi klaasi.

„Ära nüüd väga pahanda,“ kõneles Rand ja ta hääles oli märgata alkoholist tekkinud lõtvust, „aga see, mis sa pärast etendust seal lokaalis mulle ütlesid, ei andnud mulle rahu.“

Tuul ja külm

kuivatavad naha. Nahk muutub kergesti karedaks ja tundub hoolitsematu ja lõtv. Siin aitab Nivea. Igal hommikul ja õhtul hõõruge sisse nägu ja käed Nivea-creemiga, see elustab nahka ja säilitab ta õrna ja elastse.

Hinnad alates 30 — nest sendist
Werner Mehks, Tallinn, Vene 19

Isegi mõistad, et teiste juuresolekul polnud mul sinuga midagi peale hakata ja tänaval sääraste asjust ei passi kõnelda. Siin aga oleme täiesti eneste päralt, kedagi pole mitte segamas ja meie ei sega kedagi. Proosit.“

Pastor näis olevat natuke pahane.

„Hüva, hüva...“ sõnas ta, „aga asu juba pihta. Mind huvitab tõepoolest, mis sa sellest arvad ja seepärast olingi nii kähku nõus siia tulema.“

„Oled vana kena mees,“ jätkas Rand ja oli kuulda, kuis ta uuesti täitis klaasid. „Aga et sa oled nii kena mees, poleks tõesti osanud arvata. See sinu jutt lõi mu sõna otsees mõttes jalust nõrgaks — jajaa, võid seda uskuda — ja andis tükk aega mõtlemist ning kogumist, enne kui enesele aru andsin, mis see kõik tähendab. Seda pean sulle tunnistama, et olen küll varemgi juba märganud, et need kokkusaamised ja kooskäimised, mis sul tüdrukuga on olnud, polnud mitte sinu ametialast või puhtast heast südamest tingitud. Aga et sa juba nii kaugele oled enda välja kavatsenud, see oli tõepoolest üllatus. Korda nüüd veel kord, kas ikka tõepoolest või?“

„On see siis tõesti sinu meelest nii suur ilmaime?“

„Hehehaa!“ naeris Rand, „ilmaime nüüd küll mitte, ei hoopiski. Aga, ütlesin — ebaharilik küll. Täiesti ebaharilik. Ja veel rohkemgi: ebanormaalne...“

„Mis sa sellega mõtled? Sa siis...“

„Kallis sõber, ära ole nüüd kuri, aga pean sulle tõesti ütleva: minu arust on see täiesti võimatu. Kui sa ise täiesti külma rahu ning mõistusega järele kaalud, siis pead paratamatult jõudma sellele samale otsusele. Ma kinnitan, et tüdruk on tõesti tubli, armas, intelligentne, kõigiti meeldiv ning tore tüdruk — säärast olgu otsida ja vaevalt teist niusugust leidukski — kuid, armas Pihup, need kõik ei ole veel küllaldased tegurid...“

„Ah,“ põikas Pihup kannatamatult vahele, „kas ma pole neid tegureid küllalt ning põhjalikult kaalunud? Viimastel aegadel ei olegi muule mõelnud, kõik võimalikud ning võimatud momendid läbi vaaginud. Tunnen väga hästi kõiki raskusi ja tean, et see pole kerge. Aga tunnen ühtlasi, et kui tüdruk täie südamega mulle kaasa aitab, siis saame varsti kõigist tõkkest üle. Mis siis, et ta pole haritud, no mis siis? Loodus on andnud talle ilma haridusetagi nii palju ilusaid jooni, et kaalub üles kõige selle peenemagi inimese. Ja haridust... seda on ju võimalik omandada, kiiresti omandada, see pole ometi mingi teab mis kättesaamatus.“

„Muidugi, muidugi, kõik on ju väga tore. Ma ei tulegi ütleva, et pean kinni mingisugustest klassivahedest või sei-

susevahedest või kuidas neid nimetada. Ei. Inimesed on siin maailmas kõik ühesugused. Aga ma vaatan sellesinatses maailmale ka täiesti reaalselt, näen asju nii nagu nad on ja sedapidi on sinu vaatevinklil suured mörad sees. Tead väga hästi, et abielu pole mõni juhuslik jutuajamine, mõni põgus ja möödaminev kokkusaamine. Siin jäävad inimesed eluks ajaks teineteise juurde, põimuvad läbi mitme tuhande ühendava niidiga, sulavad nõnda-öelda üheks tervikuks. See on aga ainult siis võimalik, kui inimesed tulevad ühest ja samast eluringist, kelle kasvatus, areng, jah, ka koolitus ja haridus on enam-vähemgi ühest ja samast sektorist. Muidu — olgu inimene kui tahes kuldne ja suurepärase, kui ta aga on kasvanud ja mahenenud hoopis teises mullas, hingavad sootuks teist õhku, siis ei saa tekkida seda ühtesulavust, nõutavat harmooniat. Juba esimesil päevil märkad paratamatult valusaid ebakõlaid, märkad neid teise käitumise pisiarjus, märkad nende uute tuttavate ja sugulaste juures, kes su majja tulevad, märkad selles tuhandes üksikasjas, mida igapäevases elus paratamatult tuleb arvestada. Ja siis näed, et su kihud ja tungid hakavad nagu külmenema ja leiad enese äkki eksinuna võõras-tesse metsadesse, kust väljapääsu pole muidugi enam loota. See on esiteks.“

Valitses pisukene vaikus. Siis kõneles Pihup:

„Olen sedagi kõike kaalunud. Peaaegu samuti, nagu sina praegu. Aga kas pole lõppeks see ekslik, et arvad selle vajaliku harmoonia tekkivat ainult seal, kus ollakse nõnda-öelda seltskondlikult ühel pulgal. Oleme ju kõik võrsunud sellest praegusest pulgast palju madalamal ja küllap meil minevik on veel meeles. Ja tuttavaist räägid, sugulasist? Taevast hoidku, võta enese sugulasi, oma ema, võta minu isa ja ema, kas nad siis... Peaasi, inimene on tubli ja väärtuslik ja kui ta sulle meeldib...“

„Meeldib ta sulle kaunikesti,“ põikas Rand, „seda on näha. Tüdruk on sulle päris südame külge hakanud. On ka loomulik ja arusaadav. Aga ma pole veel oma jutuga lõpul. Ütlesin ennist: see on esiteks. Ja nüüd tuleb see teine punkt. Proosit, meki ka veidikene...“

„Ei hooli...“

„No hüva. Polegi suurem asi jook, libe kui seep. Sedasi... teine peatükk oleks niisugune, et oletame, sa ilmut hommikul siia, ütled, et kallis Maaja preili, mul on nii ja niisugune soov. Oletame, et ta on nõus ja asi hakkab arenema oma loomulikkude rada. Uudis levib muidugi kihutava kiirusega ja varsti on kõigil teada, mis härra pastor Pihup kavatseb teha. Kujuta nüüd ette olukorda natukenegi reaalselt mõeldes. Kas kujutad?“

„Miks ei...“

„Mulle tundub siiski, et päris kainelt sa just seda pügalat pole kaalunud. Tundevõrgud värisevad sul silme ees ega lase kõiki asju täies selguses näha. Ütlen sulle, et esimeseks tulemuks on see, et pead oma kogudusest lahkuma.“

„Mis?!“

Pihup otse hüüatas selle lause.

„No vaat, sellele sa pole tulnudki! Ja ometi ütled, et oled asja igakülgselt kaalunud. Kõige tahtsama oled jätnud arvesse võtmata. Kas mäletad, mis juhtus, kui õpetaja Suurik abiellus tolle suurkaupmehe tütreaga? Preili oli kõigiti kõrgesti koolitatud ja peenikene esimesest numbrist, aga vaat naise jaoks oli siiski liiga prosta ja pealegi oli kallile õpetajahärrale juba omalt poolt sobilikum välja valitud. Mäletad, misuke kohutav lärm tõusis ja ainult suuri vaevu suutis Suurik oma positsiooni hoida. Kujutle nüüd, mis juhtuks, kui su koguduses saab äkki teatavaks, et naid lihtsa teenijatüdruku! Kui nad sind elusalt nahka ei saa panna, siis oled õnnelik mees. Igal juhul poleks sul siin enam mingit elamist ega olemist. Pastorihärral oleks kriips peal. Endastmõistetavalt suhtuksin mina ja mõni teine hoopis teisiti, aga mina ega mõni teine ei saa ju sinu koguduseasju määrata. Tead väga hästi, et sinu ainuvalitsejad on need sinatsed naised ja küllap sa peaksid juba tundma, misukese maavärisemise nad valmis korraldavad.“

„Jaa...“ kohmas nüüd Pihup. „Seda nüüd küll, aga... hm...“

„Täpsalt nii ta läheb, ole selles kindel. Võib ju mõelda, mis siis, siirdun kuhugi mujale, Vabariigi teise otsa. Hea öelda, aga raske teha. Või säärased jutud siiapäika jäävad! Nad on sul igal pool ees ja taga. Lähed kuhugi viimasesse kolkasse, aga näed: juba kükitab kuri jutt sul ees ja eided puhivad tigatedat vimma. Selle käest sa ei pääse. Karjäär on igatahes eluks ajaks katki. Kui sa arvad, et oled võimeline nii suurt ohvrit tooma, siis oled muidugi kangelane. Siin minu käsi selleks. Aga mõtlemiseks on siin küll palju põhjust ja ratsionaalseks kaalumiseks. Sest elu pole ainult armutuhin, mis varsti möödub, vaid ka kõva heitlus ja halastamata heitlus, kus ei tohi ühtki relva nii kergesti kõrvale panna, ühtki kättevõidetud positsiooni mõtlematult peost ära anda. Või mis sa arvad?“

„Raskusi oleks jah... nagu ütlesingi juba. Aga just täpsalt niimoodi pole ma seda kujutlenud... nii kaugele... et just koht käest läheb...“

„Aga sa pead seda paratamatult kujutlema. Kõnelen sulle ju sõbra mehe poolest. Ma saan ju aru, et sul pole kerge, et tüdruk on kõigiti kompvek, aga kui su tulevik mürgitatakse, on see siis õiglane? Pead enesest üle saama ja küll näed, tänadki mind veel. Ja Maaja preiliga võid ju ikka kokku saada, õmblustöid näiteks, või kuskil mujal...“

„Ah,“ ohkas pastor, „kogu see asi on nii raske...“

„Teadagi, et raske. Eriti sinul, kes sa armuasjus oma esimesi vagusid ajad ja praegu esmakordselt oled oma südame punetama pannud. Aga võin sulle öelda, et neist asjust saab kergemini üle kui armuseisukorras keegi oskab arvatagi, ja siis tänatakse õnne. Nii et, sõber, soovitaksin sulle küll tõsiselt: jätta need plaanid. Las tüdruk läheb oma ja sina oma teed. On mõlemale parem.“

„Jah, tõesti, oled pannud mulle õlgadele uue koorma, mida ennem ei osanud kujutledagi. Aga... õigust siin on... kurba ja valusat tõtt... Ma ütlen, kui oleks mõni teine amet... aga et need eided...“

„Vaata, just need eided, kallid mees. Ja neist sa ei pääse mööda, kui juba oled enesele valinud säärase ameti. See on valus realiteet, millest pole võimalust välja karata, kui ei taha kraavi komistada.“

„Ah...“ ühmas pastor, „ma ei tea tõesti, mis teha... Olin kõik nii ilusasti valmis mõelnud, kõigist kõhklusist enese läbi põletanud ja nüüd ometi...“

„Elu ei ole roosiaed,“ sõnas Rand, „et muudkui kõnni ja nopi ubinaid. Sellega peab juba leppima, et üks ora põletab siit ja teine tsuskab seal. Aga iga valu läheb mööda ja paistab jälle päikene. Proosit... proovime veidi seda seebi-vedelikku, vahest aitab kohendada.“

Pihupil ei olnud tuju klaasi tõstmiseks. Ta istus kühmas lauaga taga, pea raskelt vajunud kaele.

„No kuule, kuule,“ turgutas Rand, „asi pole ju nii hull. Sa mõtle ometi sellele, kas tüdruk nii väga sinu ettepanekuga oleks nõus olnudki? Võib-olla oleks palunud andeks ja öelnud, et suur tänu, aga mul ei ole võimalik. Näed nüüd ise, kuis sa oled selle kütkest kinni, mida püüad siin kogu aja tagasi ajada — kui oleks olnud tegemist mõne peenikese preiliga, siis oleks olnud peamiseks mureks, et kas tuleb... nüüd

aga oled valutanud südant ainult selle kallal, et kuidas tekki-vaist raskusist üle saaks. Tüdruku oma tahtmine ei tule arvessegi. Ja muidugi: mina olen suur pastor, sina lihtne plika, küllap juba tuled!“

„Jäta!“ hädaldas Pihup.

„Võib kah, aga nii ta on. Ise oled just selleks kõige konkreetsemaks näiteks, kuivõrd kogu asi on rajatud viltusele pinnale. Võid muidugi teha, mis tahad, mina võin sulle ainult nõu anda. Aga seda pead tunnustama: tõtt olen ma kõnelnud.“

Pihup vaikus. Ka Rand oli enese väsinuks kõnelnud.

„On aeg magama minna,“ sõnas ta tüki aja pärast.

Siis tõusti üles, kolistati veidi klaasidega, puhvetikapi uks klõpsus. Sammud vajusid söögitoast välja, oli kuulda, kuis eeskojas pominal kõneldi, siis tõmmati välisukse koma- tades kinni.

Vaikus laotus üle maja.

Maaja oli vajunud ukse juurde toolile. Ta liigutas end alles siis, kui Juuli toast kostis teise külje pööramist. Aeglaselt kõndis ta oma tuppa ja viskus sängi.

Ütles ainult ühe sõna:

„Häbitu!“

Surus siis näo patja ja nuttis südame sügavamast põhjast. See oli lapse nutt, väikese tüdruku nutt, puhast ja täis helki- vat valu.

25.

Juuli on jaol

Kui Juuli teisel hommikul Maaja tuppa astus ja tüdru- kule otsa vaatas, siis muutus ta nagu hoolitsevalt tõsiseks.

„Tõesti haige,“ pomises ta.

Maaja lõi silmad lahti.

„Mis kell on?“ küsis ta, et midagi öelda.

„Mis kella sul tarvis on! Ise pole enam inimese nägu. Misukesed rattad silme all ja näonahk kui veninud kummi. Sul on ikka midagi päris tõsiselt viga. Pea lõhub?“

„Õige vähe. On juba möödas. Higistamine ikka aitas.“

„Jää voodisse. Täna polegi siin suuremat teha. Mine tea, mis haigus veel kallale kargab.“

Maaja tõusis ja asus rõivastuma.

„Ei ole siin mingit haigust enam,“ naeratas ta väsinult.

„Juba läinud.“

„Kuidas arvad.“

Köögis algas noble kolin.

Oli see siis kõik tõesti tõsi? haamerdas Maaja peas. Tõesti tõsi, taevane vägi! Kõik on otsas, möödas, põrmu va- risenud.

„Häbitu!“ sõnas ta peaaegu valjult, nii et Juuli küsis:

„Mis asja?“

„Midagi, ma niisama,“ ruttas Maaja ükskõikselt vas- tama.

„Kööki astudes tundis ta, et nüüd on sellegagi kõik läbi. Ta ei saanud ju enam siia jääda, milgi tingimusel! Ongi siis järsult lõpp peal neil kaunitel päevadel, kaunitel kino- filmil, kus...“

Ah, kui suured lurjused on ometi mehed! Seda ei saa kunagi uskuda, enne kui oled tundnud oma nahal. Alles eile õhtul oli ta ju hõisanud kui ööbik oksal ja ainult paar tundi hiljem kärisesid kõik niidiq julma, alasti tõelisuse ees.

„Kuule, ikka pead vist voodisse jääma,“ sõnas Juuli, „kooberdad ju nagu käiks pea ringiratast.“

„See on esialgu. Juba läheb mööda. Las ma ainult veidi liigutan.“

Juuli tunnistas altkulmu uuriva pilguga, aga ei öelnud midagi. Alles peale hommikusööki, kui Maaja oli laua ära kraaminud, sõnas ta nagu muuseas:

„Noorhäärrat täna polnudki jälle lauas?“

„Ei.“

„Välja läks juba või?“

„Teab teda,“ kohmas Maaja ja kummardus sügavasti tooli alt midagi võtma.

„Ei olnud nagu kuulda, et välja oleks läinud. Magab vist alles. Võib-olla kooberdas öösel kuskil ringi.“

Vastuse asemel tegi Maaja nobedat talitamist, katsus nagu lauluviitki ümiseda.

(Järgneb.)

FILM VALMIB FILMI JÄREL

MARIA ANDERGAST ja WOLF AL-
BACH RETTY uues filmis „ÖNNE-
LIKUM ABIELU MAAILMAS”.

Stseen Kleisti surematust komöödiast „KATKINE KRUUS”,
mille filmib „Tobis-Magna-Film”. Pildil EMIL JANNINGS küla-
advokaat Adamina ja MAX GEILSTORFF kirjutaja Lichtina.

LUISE ULLRICH ja HEINRICH GEORGE lustakas filmis „ÄRA RÄÄGI
MULLE MIDAGI”.

ANNABELLA ja HENRY FONDA uues ameerika filmis „MUSTLASPRINTSESS”.

Raskestikasvatatavad lapsed

Raskestikasvatatavate laste all tuleb üldiselt mõista selliseid lapsi, kes kannatavad mingi akuutse või kroonilise hingelise-närvilise rikke all. Või jällegi selliste iseloomuomadustega, mis igas suhtes pole kooskõlas tavaliste normidega. Enamasti on põhjuseks kasvatuslik viga, mis esile kutsub selliseid pseudohaiglasi eluavaldusi. Et neid lapsi õieti mõistetak, selleks ongi kirjutatud need read.

Paljud vanemad kalduvad kasvatamises äärmustesse, eriti veel siis, kui neil on vaid üks laps. Ülisuured õrnused vahelduvad ülimaldase karmusega. Äkilisust, kangekaelsust, jonnit ja kiusakust peetakse iseloomu vigadeks, mille eest karistatakse. Kiidetakse alandlikke meelitusi ja orjalikku sõnakuulelikkust. Hirmu, kartlikkust ja teisi sääraseid negatiivseid tundeavaldusi nimetatakse aga haiglasteks. Tõeliselt on aga lapse hingeliselt täiesti terved, olles kõrvale kaldunud oma õigest roopast ainult miljöö, vanemate ebaõiglase suhtumise ja halbade eeskujude tõttu.

Lapse juures ei piisa vaid kehalisest hoolitsusest. Tulevaseks eluks on suurima tähtsusega see, et juba esimesest päevast lapse vaimseid ja hingelisi kalduvusi õieti koheldakse. Vanemad peavad ise siin olema heaks eeskujuks. Halb eeskujut rikub head närvide — seda väidet tõendab iga närviarst tuhandete tähelepanekute varal. Kasvatamisprobleemide määratu suurest hulgast esitame siinkohal mõningad näited ümbruskonna vigadest, vead, milles ei olda teadlikud, millega soovitakse lapsele teha kõige paremat.

Armukadedus

Noorele emale valmistab sageli tuska väikese lapse täielikult muutunud käitumine uue perekonnaliikme sündimisel, mis avaldub iseloomulikes viha- ja armukadedusavaldusis.

Väike kolmeaastane Ene, hellitatud tähelepanu keskpunkt majas, muutub lühikese aja kestel pärast oma väikese venna sündi tigidaks, väljakannatamatuks türanikseks. Ta ei mängi enam ükski toas, karjab oõseti, avaldab vihavaenu imikule, sööb halvasti, muutub kõhnaks ja päev-päevalt kahvatumaks. Manitsusile reageerib ta vihavalangutega, viskub põrandale ja ei rahune tundide vältel. Vanemad katsetavad kõige võimalikuga, heaga, karmusega, kuid tagajärjetult. Kuna ema ei oska enam midagi ette võtta, pöördub ta arsti poole. Hädavajalikud nõuanded emale ja arsti vastav mõjutus lapsele tasakaalustavad lühikese ajaga väikese Ene hingelise seisukorra.

Seletus on lihtne: laps, kes oli siiani tähelepanu keskuseks, jäi loomulikult pisut tagaplaanile imiku eest hoolitsemisel. Ene hingeline seisund ei võinud sellest mõjutamata jääda, avaldades säärases tegevuses, mis paelus pidevalt ema tähelepanu. Laps taipas instinktiivselt, et iga vihavalangu puhul ema tegeles temaga, ja järjest selgemini ilmnes talle, et siis ema temaga tundide kaupa aega viitis. Pole mingi ime, kui Ene teostas seda taktikat süstemaatiliselt.

Juba kaheksa päeva pärast oli Ene jälle rõõmus ja sõnakuulekas laps. Kuis oli see võimalik? Väikese silmapaistvamaid omadusi oli ta soov olla iseseisev. See avaldus kõikides tema mängudes. Siin oligi see õige „nupp“, kuhu pidi vajutama. Last koheldi rohkem täiskasvanuna ja kogununa, ta pidi vaatama imiku järele, võis vannitamisel ulatada seepi, käterätti ja puudrit, tohtis emal olla köögis abiks. Ene tähelepanu oli juhitud teisale, tal oli „tööd“, kusjuures ta tundis end jälle tähtsana. Vastupidiselt, tal oli oma väikese venna suhtes, kes teda välja tõrjuda tahtis, üleolev positsioon. Vihavalangud kadusid sama kiiresti kui nad tulid. Lapsest arenes harmooniline noor inimene. —

Laps ei söö.

Teiseks tüüpiliseks nähtuseks on sageliesinev kaebus: mu laps ei söö! Isutus varasemates lapseaastates on olnud orgaanilistest ja närvilistest põhjustest. Enamasti lisandub siia veel emade teadmatus ja võimetus, kes alati arvavad, et mittesöömise põhjuseks on sõnakuulmatus.

Tähtsaimaks küsimuseks on loomulikult orgaanilised haigustumised. Võrdlemisi haruldased on kõhu- ja sooltehaired,

sagedasemad aga nina ja kurgu haigustumised ja palavikud. Säärastel juhtudel on isutus põhjendatud. Aga — see olukord jäetakse sageli tähele panemata — kui nende haiguste ajal ema sunnib mõtle matult last sööma, siis muutub „akuutne isutus“ haigusnähtude möödudes krooniliseks, hingeliselt tingituna. Sellest hädaohust hoidumiseks peab haige toit olema nii valmistatud ja jaotatud, et see lapse organismile edukalt mõjuks.

Palju sagedasemad on aga nn. närvilised isutused! Seitsmeaastane Jüri „streigib“ lõunati ja õhtuti. Vaevalt on ta paar suutäit võtnud, kui paneb lusika kõrvale ja seletab nutuselt, et tal on võimatu kõige pisematki suutäit alla neelata. Ei kõneoskus ega valjus, ka mitte lemmiktoidud ei suuda mõjutada teda võtma vajalist toidukvantumit. Arst uuris Jüri hingelist olukorda ja avastas tema isutuse väga karakterse põhjuse. Poisi vanematel oli varemalt eriliseks uhkuseks (nagu kahjuks sageli paljudel teistel isadel ja emadel) oma last näidata võimalikult suurena ja paksuna. Et seda nuumamiskuuri läbi viia, võeti tarvitusele igasugused kurikuulsaid võtteid. See tükikene vanaisa jaoks, see ema jaoks, see onu jaoks, see tädile ja nii järgnes suur hulk tükikesi.

Et vaene laps kannatas selle mõistmatuse all, et sünnitati vägivaldselt neurootilisi reaktsioone, et söömine kujunes piinarikkaks peatoiminguks, see oli vanemate täiesti tundmata. Alles arsti nõuanne, individuaalne lapse mõjutamine vastava dieediga, suutis kõrvaldada toitmisraskused. On olemas loomulikult veel terve rida teisi põhjusi, mille juures kasvatusvead niisama hukatuslikku osa etendavad, milliseid kõiki ei saa siin aga kirjeldada. Põhimõtteliselt tuleb igale emale soovitada pöördumist asjatundliku lastearsti poole, kui ilmnevad esimesed söögiisutuse tunnused.

Valetamine

Kui sageli tulevad vanemad ahastuses kooliõpetajate juurde teatega, et nende laps valetab. Välja arvatud rasked patoloogilised juhud, ilmneb ka valeliku lapse juures, et enamikus on jällegi „kasvatus“ painutanud häid iseloomu eeldusi vales suunas. Üheksaastane Tõnis on sädelevalt elav poiss, evides sünnipärasest huvi tehniliste asjade vastu. Vanemad abiellusid võrdlemisi hilja, nad on väsinud eluvõitlusest ning tahavad eneste ümber rahu ja vaikust. Tahtmatult nõuavad nad ka lapselt, et ta sobiks mõõduka atmosfääriga. Nad nimetavad Tõnise temperamenti kasvatamatuseks ja püüavad takistada lapse lemmiktegevust kui tarbetut ajaraiskamist, hakates päevast-päeva irisema lapse kallal. Nad lähevad isegi nii kaugele, et paluvad õpetajat seda edevat last vastavalt taltutada, tema mängu valvata ja teda tööga üle koormata, et ta ei saaks unistada.

Mis on selle tagajärjeks? Laps tunneb vaistlikult vanemate ja õpetaja vastupanu. Raudse rõngana tunduvad poisile need kestvad takistused. On üsna loomulik, et siis hingeline loomus otsib väljapääsu. Laps tunneb end rõhutuna ja teda rõhutakse. Tähendab, ta hakkab teesklema. Ta hakkab vagatsema, püüab valetada ja haarab igast võimalusest, et pääseda täiskasvanute hirmuvalitsusest. Teiseks taipab Tõnis oma vagatsemise edukust ja nüüd äriteb ta teataval määral oma hea käitumisega. Ent nii osav pole ükski laps, et ta saaks kestvalt sooritada sääraseid pettusi. Peagi tabatakse ta valedelt ja katastroof ongi käes. Nüüd püüdsid vanemad väga valjude abinõudega kasvatuslikult mõjuda, mis pidi päästma „kurjale teele“ sattunud poja. Isegi võhik saab

Käsitööolõng
luige märgiga
tagab ilusaid värve ja kvaliteeti.

Nõudke ainult juuresoleva märgiga.

Külaskäik K. Siim-Juse maailma

Pealinna ajalehtedes leidis möödunud hooaja kestel „Estonia“ teatri kunstilise nõuandja pr. Karin Siim-Juse kohta üksnes superlatiivseid väljendusi. Kirjutati ülistavalt tema peenest värvimeelest, mis leiutas haruldaset häid kooskõlasid. Märjiti elegantset joont ja hämmastamapanevat stiilivaimu. Pr. K. Siim-Juse loodud lavakostüümid omasid kaheldamatult suuri teeneid nii mõnegi lavastuse populaarsuses. Sest kaunimigi kalliskivi vajab väärtuslikku raami, parimigi mäng ei suuda täita ebaõnnestunud kostüümide lünka.

Polnud üksnes uudishimust tingitud see külaskäik „Estonia“ lavatagusesse pühapaika, et kohata kostüümitaaidurit. See kavatsus baseerus juba ammusele soovile tunda töö hõngu, tunnetada ideede sündi. —

Arvestades pr. Karin Siim-Juse seniseid saavutisi, arvatsime, et kohtame daami n.-ö. parimais aastais, kes, rõivastunult kitlisse, vaatleb hajameelselt läbi prillide tüütavat häirijat.

Kuid meid tabas rabav üllatus: kohtasime kaunist, noort daami stiilses kohvpruuni varjundit omavas *tailor-made* kostüümis, mida diskreetselt täiendas pisut rohelist omavate horisontaaljoontega pullover. Lihtne, mõjuv noor daam *up to date*. Nägu suvisest päikesest pruun, silmis säten-damas energiatalukesi. — Asjalik, kaine, kindel eneses. Kuid mitte proosaline. Proosa ei anna ju ideid!

Neist ideist meie algasimegi keskustelu.

„Ideed tulevad mõnikord äkki,“ jutustab pr. Siim-Juse vastuseks küsimusele. „Mõnikord peab neid „hauduma“, mõtlema, kaaluma.“

Sageli on idee tekitajaks mõni pisiasi. Jääb kusagilt meelde üksik joon, vorm või isegi heli, mida siis arendan ja täiendan kuni lõppeks leiangi otsitu.

Loodus annab tihti parimaid võimalusi loomingu aluseks. Imetlen sageli looduses esinevaid värve. Isegi julged kompositsioonid, milliste kasutamine tegelikus elus tunduks kummalisena, ei mõju looduses kunagi kooskõlatuna, ei riiva silma.“

„Millistel tingimustel, s. t. millises olukorras suudate kergemini anda oma ideele kuju?“

„Vajan rahu ja vaikust, et süveneda tööle, nagu see on iga vaimse töö juures. Meelsamini töötan öösel.“

Muusika etendab mõjuvat osa nii ideede leiutamisel kui ka nende teostamisel. Raadio on minule asendamatu kaaslane.“

„Millist muusikat eelistate?“

„Oopereid. Lemmikoopereiks on kujunenud „Eugen Onegin“ ja „Padaemand.““

„Kas Teie idee piirdub üksnes kostüümi piirjoontes?“

K. Siim-Juse

„Sootuks mitte. Idee kui niisugune sisaldab juba värve, soengut ja materjali laadi. Ideed on mõnigi kord kergem leiutada kui seda tehniliselt teostada. Näit. „Võluflöödi“ kostüümide — need olid sulgedest — selga panemine tekitas tööpoolest „tehnilisi raskusi.““

„Vajate joonistamiseks erilist meeoleolu?“

„Kaheldamatult. Enne juba mainisin, et armastan väga muusikat. Üldiselt alustan joonistamist vägagi vastumeelselt, pikkamööda, isutult. Mida kaugemale aga töö areneb, seda suuremaks muutub ind ja palavikulisemaks tempo. Töötan nii mõnikord mitu päeva vahetpidamatult. Nähes oma töö tulemusi pidulikul esietendusel, unustan kõik raskused ja töö argipäevsuse, saades sellest uut hoogu ja vaimustust järgneva tööks.“

*

Eespooltoodust on näha, et kunstiline nõuandja teatri kostüümide loomisel peab omama mitmekülgseid teadmisi, loovat vaimu ja väsimatut töötahet.

aru, et tagajärg pidi olema negatiivne. Sest Tõnis, olles loomult tõsine ja hea, oli täis mässuvaimu, tundes end süütuna. See ebatavaline vägivald, mida ta kallal tarvitati, muutus vihkamiseks, usaldamatuseks, valeks ja vagatsemiseks. Ka Tõnise juures oli võrdlemisi lihtne jälle maksvusele tuua mõistva suhtlemisega tema sünnipäraseid iseloomu omadusi, usaldatavust, püüdlikkust ja otsekohesust. Need vähesed näited tõendavad väga selgesti, et need kasvatus- ja käitlemis-meetodid suruvad lapsed ebasoodsasse hingelisse olukorda. Öeldakse, et 80 prots. nendest n.-ö. rasketikasvatatavatest lastest kiiresti vabanevad oma vigadest, eeldades, et vanemad püüavad kasvatussihti saavutada armastusväärse arusaamisega, sõbraliku usalduse äratamisega, raudse järjekindlusega ja ikka jälle järeleaimamisväärse eeskujuga. Lapse järeleaimamistung on ju nii suur, et juba ainult hea eeskujuga võib enam saavutada kui mingi komplitseeritud kasvatusmeetodiga.

Ent ka raskemad häired, nagu hirmuolukorrad, öised karjatused, voodiniisutamine, põidlaimemine, küüntenärimine, kõnelemishäired, on täielikult kõrvaldatavad võrdlemisi lihtsate abinõudega. Just esimestes eluaastates peavad vanemad kõik tegema, et lapse närvisüsteemi kindlustada tõesti vajalikku tervishoidu. Nagu kord üks kuulus närvispetsialist kirjutas peab kasvatus raskuspunktiks olema eetika. Tõeline inimarmastus, soe osavõtt teise saatusest, kohusetunne, need omadused on kõige kindlamaks kaitseks egoismi vastu, mis peaaegu märgatamatult muutub haiglaseks nähtuseks. Kõik, mis kujundab iseloomu, mis teeb tugevaks tahte, on närvide tervishoiu teenistuses.

Tähtsaim vanemate pärandus on võimalikult suur kehalise, hingelise ja vaimse jõu aluspõhi. Selle pärandusega varustatult loovad noored inimesed läbi igas olukorras, raskused on neile vaid selleks olemas, et neid võita.

Tiina S.

Vaib moodsa *.*.* ruu

Nurk mehe töötoast

Kirjutuslaud väljatõmmatava kopiga

Moodne voodi öökappidega tuhmilt poleeritud kasest

Uus orienteerumine elamukultuuris ei võinud piirduda üksnes maja välise vormiga, vaid pidi süvenema ka elamu sisustuslikku külge, kusjuures siiski võrdlemisi hilja suunati tähelepanu vaibale. Vaevalt mõni teine ese ruumipani niikaua vastu kõigile muudatustele ja uuendustele kui vaip, mida valitses ja valitseb nüüdki enamikus hommikumaa muster. Hommikumaa vaipade värvide mitmekesisus ja peaaegu klassiliseks muutunud mustriornamentika on võitnud endale palju poolehoidjaid, kes peavad neid vaipu ka moodsa ruumisustuse vältimatuks lülleks. Kuid tänapäeval kerkivad ehtsate, käsitsi valmistatud hommikumaa vaipade kõrvale ka juba mehaaniliselt valmistatud vaibad, millised on valmistatud hommikumaa mustrite järgi. Hommikumaa vaibad oma lilleliste kui ka geomeetriliste vormide rikkuses, oma mõjuvate, ülekaalus punaste, pruunikaspunaste ja soojade siniste toonidega on ikkagi vaid hommikumaa kunstimeele ja kultuuri spetsiifiline väljendus. Nende vanade vaipade kujutlused on võrsunud religioossetest eeskirjadest ja idamaa omapärasustest, kus lille- ja loomarohke pärsia vaip pidi tihti asendama ka puuduvat aeda. Tugev mustrite siduvus idamaa mõtete ja tunnetega avaldub kõige selgemini tõsiasjas, et üksikud rahvatüved on loonud neile iseloomustavaid vaibamustreid. Mõeldagu vaid ümmarguste ja ovaalsetele, lille- ja motiivirikkaile, ülekaalus siniste ja punaste värvidega pärsia vaipadele, või piinlikult geomeetrilistele joonistele kaukaasia vaipadel. Nende mustrite ilu juures pole imestada, et 19. sajandil Euroopa vaibatööstus pidas kinni klassilisest eeskujust, produtseerides oma masinatel täpselt samasuguseid mustreid nagu need valmisid oma elavas mitmekesisuses ja liikuvuses hommikumaa sõlmijate käte all. Euroopa vaibatööstus mitte ükski ei kopeerinud neid mustreid, vaid

at
*.
umis

Nägus söögituba pähklipuust

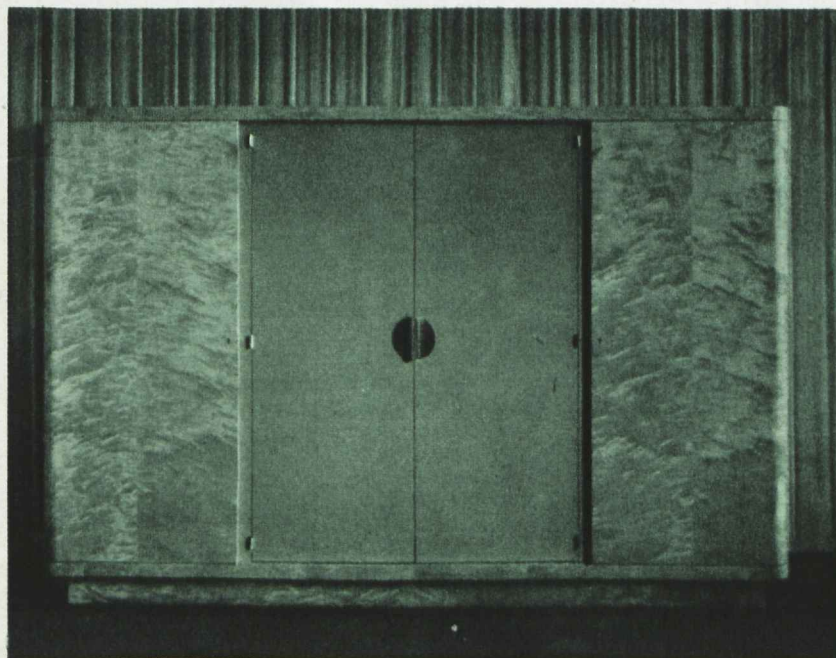
ta isegi leiutas uusi hommiku-
maale omaseid ornamente, mil-
listel lõppeks polnud enam mi-
dagi ühist vanade ehtsate hom-
mikumaa vaipadega. Sealjuu-
res ei peetud sugugi silmas
nende vaipade teist otstarvet
euroopalikus elamus. Hommi-
kumaal pidi vaip kaunistama
mööblita ruumi, pidi olema tea-
tud määral sisustiseks, mida
võis asetada siia ja sinna,
aeda ja mõsesse. Tollele vai-
bale astub hommikumaalane
yaid paljastatud jalgadega.
Meie juures kaetakse aga
vaiba ilusaimad kohad tihti
mööbliga, kus värviküllasele
medaljonile tuleb massiivne
laud, tool või puhvet.

Ehtne hommikumaa vaip oma hea väljatootusega on aga väärt, et teda
hinnatakse kui võõra rahva kunstilist loomingut, millisena teda ka moodsas
sisustuses otstarbekalt kasutatakse. Eeskätt ruumi mõistlik jaotus peab laskma
mustril võimalikult vabana mõjule pääseda. Vaiba värviküllus lülitatagu
hoolikalt ruumi värvilisusse.

Pärastsõjaaegne muutus kunstis pole jätnud mõju avaldamata ka vaiba-
mustritele. Kuid siin on uue tee otsimine kandnud siiski enamvähem subjek-
tiivset katsetuslikku iseloomu. Teatud aja valitsesid vaibamustreid kuubilised
vormid, joonte virr-varr ja geomeetrilised pinnad tuhmide ning murdunud
värvidega. Ent selline ekspressionistlik kunst leidis laialdases rahvamassis
vähe poolehoidu. Hilisemal ajal muutusid ekspressionistlikud mustrid lihtsaks
ploki- ja pinnakompositsioonideks, milliste võlu seisab nende omapärastes peen-
tes värvitoonides. Nii võib öelda, et tänapäeval moodne muster ja hommikumaa
vaibad seisavad peaaegu tasakaalus. Kuid see n.-ö. stiilmuster on vaid üle-
minekuvormiks rahvuslike motiivide kasutamiseks vaibaornamentides.

Tualettlaud mugava polsteristmega

Magamistuppa kuuluv rõiva- ja pesukapp

Magdala Maarjale ja teistele daamidele

Mu daamid, mu daamid!

Olin muidugi veendunud, et mu kirjad ja minu vaated pööravad kõiksugu teiste veenete vastu, kuid ma ei uskunud siiski karta nii laialdast aktiivset meelepaha ja solvumist. Seejuures olin mina enese arvates üsnagi tagasihoidlik ja pean nüüd avaldama väikest hirmu, kas ma mitte oma vastuses kõigile veelgi rohkem ei patusta üldise konventsiooni vastu: teada, aga seda mitte välja ütelda.

Sest õieti selles seisabki ju kogu asja tuum, et meie õieti väga palju teame, seda aga peame ütlemata jätma vaikiva, üldise kokkuleppe järgi, mis nõuab rohkem rahu niikuinii üleliiga kisklevas maailmas.

Kui ma kõnelesin aktiivsest meelepahast, siis mõtlen ma selle all neid läkitusi, otseseid ja kaudseid, mis on tulnud minu aadressile. Ning neid on tulnud, „Mareti“ levikut muidugi arvesse võttes, igast kodumaa kaarest ja mitmesuguseilt eri temperamentidelt, eri olukordadelt ja eri veenetelt.

Üks aga on selge, uskuge, mu daamid, et mul ei ole tõepoolest olnud võimalust oma kirjade lähtepunktiks võtta üht või teist asjaolu või sündmust pealinnas või Nurgastes, Tartus või Paunveres. Ja kui neis kohtades ja mujal on sääraseid olukordi või ka isikuid, nagu nad on andnud põhjust mu kirjadele, siis näitab see ju vaid, et nähtused on üldised. Ma ei saa midagi parata, et siin on üks jõhkam ja seal on üks daam olnud samas olukorras nagu lugupeetud Magdala Maarja ja et niisuguseid väljahüppeid avaliku elu silmapiirilt on niisama loendamatuid kui ka üldist käitumisvormide mittetundmist või neist hoolimata möödaminemist.

Tulipunktiks kõigile asjasthuvitatuile on muidugi Magdala Maarja seiklus — pardon! See vabandust paluv. Nüüd läheb muidugi Teie aadressile, kulla Maarja, sest ma kardan, et sõna seiklus Teid kuidagi solvab. Aga ka siin ei saa ma midagi parata — ta oli seiklus. Teie võtate seda muidugi ses mõttes, et seiklus on alles siis seiklus, kui teda sooritatakse aktiivselt. Teie aga leiate, et olete olnud passiivne pool. Me tuleme selle juurde veidi hiljem tagasi, kui ma olen enne natuke registreerinud Teie kaasõdede arvamusi.

Kaasõdede keskel on Teie vabandajaid, õigeks mõistjaid, kuid ka neid, kes täpselt teavad, kuidas Teie oleksite pidanud olema, et vältida — sääraseid juhtumeid.

On neid, kes naerataavad, et mis tühjast asjast niipalju rääkida. On teisi, kes tulevad välja naisõigusega ja selle aktiivsuse osaga, mida ka naine peab enesele elus nõutama. On ka olemas arvamusi, et tõepoolest oleks vaja mehi natuke kasvatada. Ning on seda ja teist kohatavat arvamustena iga päev, tuttavat nagu vahetusraha.

Aga siiski on ka mõni naine seas, kes ei lepi mitte käest kätte antavate konventsionaalsete tõdedega, vaid on ammutanud kogemustest ja tähelepanekuist, kirjandusest ja teadusest. Nad kuuluvad nende tarkade inimeste hulka, keda meie, mehed, kas armastame või vihkame, nimelt selle tarkuse pärast. Armastame siis, kus see tarkus on läbi põimitud arusaava huumoriga, ja vihkame siis, kus see arusaamine on küüniline ja kibe nagu meeste omagi. Nõnda imelikud oleme meie, mehed, loogikata kuidagiviisi, kui meie mitte ei taha, et ka naine võib olla kõike läbinägev ja loore mahakiskuv mõruda halastamatusega.

Ning nüüd, armas Magdala Maarja, jätkem õige kõrvale need, kes näevad ka Teie prilli kaudu ja peame neist vaid kõige sümpaatsemaks neid, kes ütlevad alistudes: mida nõrk naine ikka võib parata! Nad tunnevad oma loomuliku nõrkust, oma taktitunnet, mis ka on ju oskus ja kohati nõrkus, ja õieti argus, ja õieti kartlikkus, ja õieti mitte mingi loogika, vaid ikkagi õrnema soo — ütlen rõhutatult õrnema soo — põhiloomuseks. Sellest kõigest on ju tingitud, sellest samast õrnusest ja tagasihoiust, heatahtlikkusest ja heategevuslikust kalduvusest, et naine oma absoluutsete häälte ülekaalule meie ja teiste riikide struktuuris ei mängi õieti mingit osa. On ilmaaegu naistel end lohutada mõttega, et naist peab alles kasvatama hääleõiguslikuks teguriks riikides ning avalikus elus: ikka saavad olema parlamendid meeste käes, riigi juhtimised, seadusandlused ja kõik, kõik, kõik meeste käes. Üksiknäht ei aita midagi, sest iga niisugune üksiknäht toetub jällegi meestele. Teie näete ju ise, kuidas välismaail, Saksas näiteks, on naiste ametitest väljalülitamise protsess meeste poolt õigeks kiidetud ja läbi viidud. Ning see on seda kergem, et naine oma peene tundega jne. alistub, isegi vastu tuleb. Mida meilgi võib tähele panna, kui vaatleme üksikuid nähtusi, kuidas naised ja väga arukadki ning väljapaistvad välja kutsuvad isegi heatahtlikkude meeste õlgadekehitamist.

Seal näit. daam, kes haigustus ametis olles ja temale sooviti anda pensioni. Aga arstlikul ülevaatusel seletas ta end täielikult terveks, uhkelt ja tundeüllaselt, meeste seisukohalt aga pead võngutama panevalt rumalalt. Ja teine naine, kes haruldase nähtusena sai avalikule, võrdlemisi kõrgele kohale, hävitas jalamaid temale alluvas asutises suvepuhkuse. Asutis, kus suveti ei töötatud, sest et selleks puudus õieti vajadus, pidi nüüd avatud olema suvi läbi. Kolmas naine teenib Vabadussõja algusest saadik riiklikus asutises nagu mees, kuid teda loetakse „eraisikuks“, kel ei ole meestega võrdselt pensioniõigust ja keda haigustumise korral meestest kolleegid päris kollegiaalselt muidugi atesteerisid nõnda, et ta oma haiguse mitte polevat saanud teenistuses, kuigi seda oleks kerge olnud kindlaks teha. Aga ka siin on naine võimetu seisma oma õiguste eest. Ja Teie mäletate neid halastajaõdesid Vabadussõjas, kellede vastu sõdis sõjaväeline ülemus, et neile ei tulevat anda aumärke ega midagi, kuigi nad rindel ja haiglates niisama panid oma elu kaalule nagu mehedki. Ei maksa näidete loetelu pikendada, selgub ka sellestki vähesest üldpilt ja et nimelt naine ise ei ole võimeline sõidama oma õiguste eest just nimelt tema tagasihoiu, tema sekkumiste kartuse, tema peene tunde ja skandaalikäitumise — ühe sõnaga tema õrna soo õrnema iseloomu ja arguse pärast. Ta pole selleks loodud. Ta ei saa ka neis ametites, mis seni on olnud meeste täita, mitte võistelda meestega, sest meeste laad ja viis ja kõiksugu huvide eest seismine ja võitlusviis on naisetele võõras ja toores, halastamatu ja inetu.

Sellest üldloomust on aga õieti tingitud, kallis Magdala Maarja ja teie tema kaasõed, ka see sagedane võimetus vastu seista mehe tormakusele ja tema viisidele niisugustel seikadel, nagu ta põhjustas meie kirjavahetust. Kas me nüüd kohandame siia truusüdamliku rahvalaulu „kui poiss ei jäta järele, siis sündku poisi tahtmine“, või toome näiteid maailmakirjandusest, see on ükskõik, sest see kõik on ju vaid väljakutsuv ja sundiv sünteesile. Aga teie, mu daamid, ei harrasta sünteetilist mõtlemist, see on teile võõras ja tundub teile jõhkran.

Kuid siiski on teie seas mõningaid, kel on tugevat reaalseid tunnet ja kes ei kohku tagasi tunnistamast, et elu on ikkagi teine kui teda öeldakse olevat. Üks üsna noor preili ütles mulle kord Hugo Raudsepa „Mikumärdi“ vaatamisel, et see on ju kõik üsna ehtne ja elust võetud. Ja üks teine seletas Pitigrilli lugemise järel, et jube on lugeda, aga õige ta on. Kui sirviksime natuke maailmakirjandust Fausti Gretchenist peale, tuletaksime endale meelde seda päris noort naiskuju Knut Hamsunist, kes oma tunnete raskuses ja segaduses isegi mitte ei taibanud, kuidas ta esimesel näpuga puutumisel juba alistus, kui loeksime uuesti Peter Nansenit, siis jõuaksime üldnimetaja juurde, millega on seletatavad kõik need juhtumid, kus naised on tagantjärele kas õnnetud või aga ei mõista seletada, kuidas see kõik tuli.

Jah, mu daamid, ei ole see kunagi mees, kes ütleb „kuss-kuss“ või „keegi tuleb“. Mees ütleb enesele või teisele „tühja ka“ või „las tulla peale“. Muidugi, kui siin on tegu tüüpilise naisega ja tüüpilise mehega. Suurt lugupidamist teie juures ka ei teeni see mees, kes end laseb kohutada. Pealegi teab ju iga mees, et õrn vägivald on niisama igivana „kommang“ nagu enamvähem tugev vastupanu. See kõik on nii vana mäng ürgaegadest peale ja kõigile, mõlemale poolele tuntud ja veres, et üsna ükskõik on, mida kõneldakse enne ja mida pärast. See hoiatamine ja vastuseis on niisama vana pruuk, nagu daami pärastine etteheide: „Miks tegite nõnda? Rikkusite nii ilusa vahekorra.“

Ja kui meie kõneleme päris tarkade daamidega ja oleme ise päris targad mehed, siis ei teeskle meie kumbki ka usku vägivallasse. Niisugust vägivallat, nagu nad kunagi läksid kohtusse kaebustena moodi, ei usutud ju õieti kunagi. Et siis olgu päris raskeloomuliste kriminaalroimade juures, kus juba teostatakse luumurdeid ja surmaga ähvardusi. Muidu aga, ah taevast, on see, nagu üteldud, kõik ikka ürgvanast kombeleksikonist.

Need siin on mõttekäigud, mis ei kuulu mitte päris igapäevasesse seltskondlikku veendumustetabelisse. Kuid olgu nad mõnikord ka väljendatud, seda rohkem, et lugupeetavaist korrespondentinnadest nii mõnigi neid ise alustas ja mulle julgust andis kõnelda sellest, mida meie mõtleme, tunneme ja harva avaldame.

Edasiste mõttekäikude arendamisele alati valmis

Teie
HOIA RONK.

Mood 1937. a. sügisel ja talvel

Lühike ja lai, see on 1937. a. sügise- ja talvemoe märgusõna! Uute mantlite hulgas näeme kõrvuti kaht iseloomulikku kuju: tugevasti taljes mantlit laia, kellukesetaolise alläärega ja vööga mantlit, mille selg langeb vabalt. Nahka tarvitatakse vähem rikkalikult kui huvitavalt. Näeme nahast kitsaid ääreribasid, seotisi, veste ja isegi terveid esikülgi. Ka kostüümidel näeme aastaajale vastavalt nahka. Fantasiikostüümide kraed on nagu mantlitelgi pehmed ja drapeeritud, mis näeb eriti hea välja sametist ja pehmet duvetiinist tehtuna. Sportlikud kostüümid peavad kinni klassilisest tegumoest, on meeste reväärrede ja sissetöötatud taskutega. Vaheldub üherealiselt ja kaherealiselt suletavaid jakke. Aluseid kantakse väga lühikesi.

Kompleedest näeme veel üksikuid lahtisi kolmveejuures. Nende kõrval liibuv kolmveerandilise pikkusega juures. Nende kõrval liibuv kolmveerandilise pikkusega jakk, mille kellukesetaoline soos on kitsa kuue kohal. Nende kompleede juurde kuulub täienduseks mitu pluusi. Uutel kleitidel armastatakse värvikontraste, mida taotellakse meelsasti nii tuhmi ja läikiva kui ka transparentefektide ühendamiseks. Näeb palju tuhme villakangaid ühendatult selles samas värvitoonis läksiidiga. Esitatakse tuhme villaseid või siidkreppkleite, mis on kaunistatud seda sama värvi läikiva pärltikandiga, esitatakse ka palju kirevaid tikandeid ja poorte ühevärvilistel siid- ja villkleitidel. Pärast-

lõunakleidid on vormilt pehmed, päeva- ja tänavkleidid karmima joonega, armastavad aga laia, lühikest undrukut, mille laius saavutatakse peamiselt voltide abil. Pärastlõunati näidatakse kleitidel palju mähitud ja kroogitud taljesid, laiad vööd omandavad moepildis üha enam maad.

Ilusaks, väga kantavaks ja vaimustusega vastuvõetud uud-suseks on peale lõunal lühikesed, üsna lihtsalt töötatud kleidid kalleist lameedest või metalliga läbikootud siidsortidest, nende mõju seisab peamiselt materjalis. Tarvitatakse rohkesti ka villast pitsi või siidkreppe madeiratikandiga.

Õhtukleit kujundatakse taas suurima hoolega. Siin kerkib esile uus joon, mis tulevasele moele kindlasti ei jäta mõju avaldamata. Paljude kleitide juures pikendatakse taljet ja rõhutatakse puusajoont laiade, drapeeritud või mähitud vööga. Teatrietendustele või kontserdile mõeldud õhtukleidid toodetakse käistega või allatõmmatava pito- või tüllpluusiga, mis muudab suure sügava löikega õhtukleidi väikeseks, mitmel võimalusel kantavaks kleidiks. Kangad on väga dekoratiivsed. Eriti soositud on metalliga läbikootud, läikivad siidid, väga rasked kreppsatäänid ja pitsid. Endastmõistetavalt kuulub ka sel talvel õhtukleidi juurde mantel. Eriti praktiliseks osutub lõikelt, kangalt ja värvilt neutraalne keep või jakk, mida võib kanda erinevate kleitidega.

Eeva.

322

323

324

325

326

327

322. Moodne sügiskostüüm pruunist tweedist. Kübar ja sall rohelised.
 323. Rätsepakostüüm tumehallist peenekoelisest villasest. Tähelepanu väärib huvitavalt volditud selg.
 324. Elegantne mantel sügiseks või talveks. Kraeks kaks hõbe- või sinirebast.
 325. Moodne talvemantel tumesinisest krobekaelisest villasest. Krae karakullist või laisabast.
 326. Sügismantel helepruunist tupsulisest riidest.
 327. Lihtsa tegumoega sügismantel. Krae ja kätsed tumedamast sametist.
 328—329. Sügisansambel, mis koosneb kleidist ja pikast laiast jakist.

330. Meeldiv sügismantel diagonaalsest riidest, krae hall.
 331. Moodne mantel sügiseks või talveks. Krae kotikust.
 332. Vööga sügismantel helepruunist materjalist. Suured reväärred naaritsanahast.
 333. Moodne mantel sügiseks või talveks.
 334. Meeldiv sügismantel peeneruudulisest heledamast riidest. Väike krae pruunist nahast.
 335. Päevakleit tupsulisest villasest. Garnituur tumedast ühevärvilisest sametist või villasest.
 336. Moodne taskutega kleit. Kleit on tagant passega, seelikuosal on voldid.
 337. Meeldiv kleit peenest diagonaalsest riidest.

Sugiseks

1. Jumperkleit paksemast villasest riidest. Vöö lakknahast. Ees metallnööbid ja posamentkaunistised.
2. Elegantne pealelõunapluus veinpunasest või tumesinisest pitsist. Lõige I löikelehel 96-sm rinnamõõdule.
3. Moodne kostüümipluus mustriisest siidist.
4. Huvitavalõikeline vestpluus valgest siidpiksest või mõnest teisest tugevast materjalist. Lõige II löikelehel 88-sm rinnamõõdule.
5. Nägus päevakleit tumesinisest villasest riidest. Ees kinnisel väikesed ületõmmatud nööbid.
6. Huvitavalõikeline pealelõunakleit helepruunist pehmest siidist. Vöö kimp kunstlilli.
7. Meeldiv tšavakleit villasest materjalist. Kaunistised taskutel ja esitükil on heledavärvilisest paelast.
8. Mootne tikitud pealelõunakleit. Tikand on ühevärviline või ühe värvi kahes heledusastmes. Lõige III 96-sm rinnamõõdule löikelehel ja muster mustriisest.

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

338. Tänavkleit siledast villasest riidest. Ees kinnis tõmbelukuga.
339. Huvitavaõikeline päevakleit peenemustrilisest villasest. Kleit on seljalt üleni nõõbitav.
340. Nägus kleit tumesinisest peenekoelisest villasest. Moeuudisena esineb plisseeritud rullkaelus.
341. Pealelõunakleit meeldiva bolerojakikesega.
342. Elegantne pealelõunakleit tumedast siidist. Garnituuriks väheldane tagasihoidlik tikand.
343. Pruutkleit pitsist.
344. Nägus pruutkleit plisseekaunististega.
345. Elegantne lihtsa tegumoega pruutkleit.

346. Moodne pruutkleit. Seelik väikese vedikuga ja pluus tagant pikeneva soosiga.
347. Ruudulisest riidest kleit suuremale tütarlapsele. Lõige VII lõikelehel 14-a.
348. Tikandiga kleit tütarlapsele. Tikandi muster sama, mis antud daamikleidi jaoks mustrilehel.
349. Ruuduline seelik pluusi ja jakiga.
350. Ülikond suuremale poisile.
351. Madruseülikond poisile. Lõige VIII lõikelehel 5-a.
352. Pesuriidest kleit väikesele tüdrukule ühes sellest samast riidest püksikestega.

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

Heegeldatud stoor

L. Ein.

See stoor on heegeldatud kreemist kalavõrguniidist nr. 20. Heegelnõel nr. 6. Stoori laius ja kõrgus võtta vastavalt akna suurusele. Iga ruut vastab 1 sm². Tiheda ruudu kohta heegeldada viis sammast. **Muster muustrilehel.**

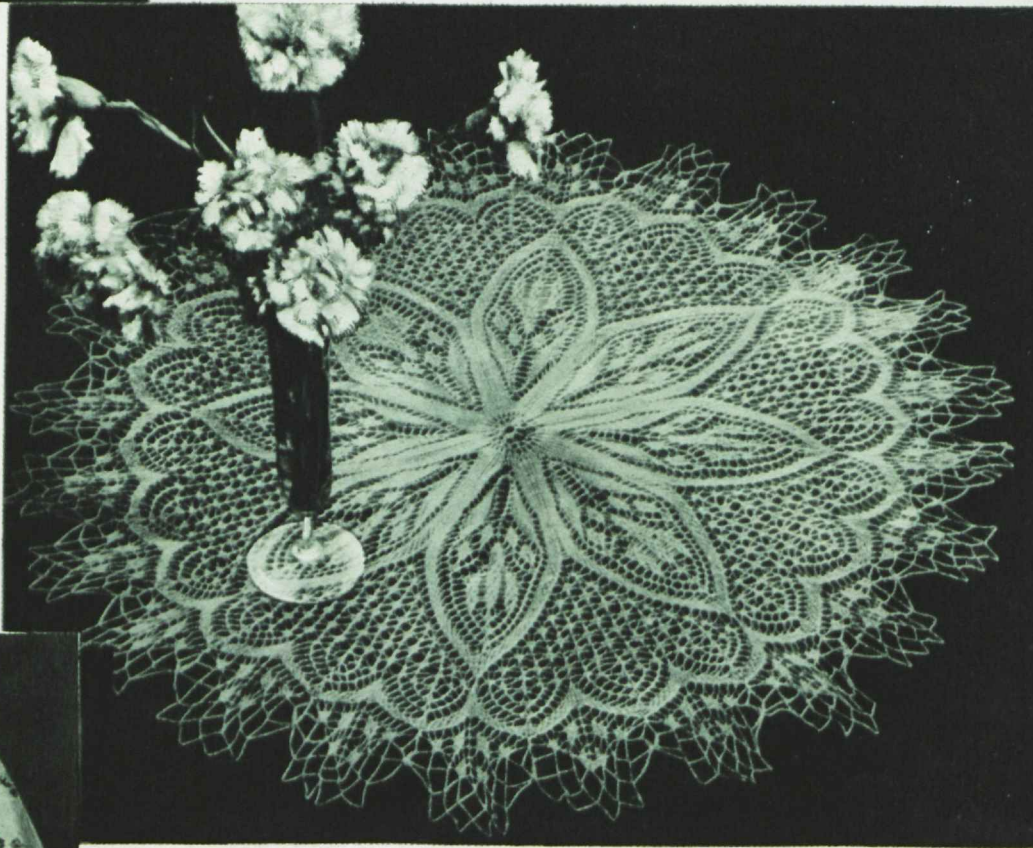
Heegelmotiiv ja ääre pits voodipesule

Pits ja motiiv on heegeldatud valgest läikega või läiketa heegelniidist. Niidi jämedusest oleneb ka pitsi laius ja augusuurus. Mida jämedam heegelniit, seda laiem pitsi saame, või vastupidiselt. **Mustrid muustrilehel.**

Lihtsa ristpistetikandiga laudlina

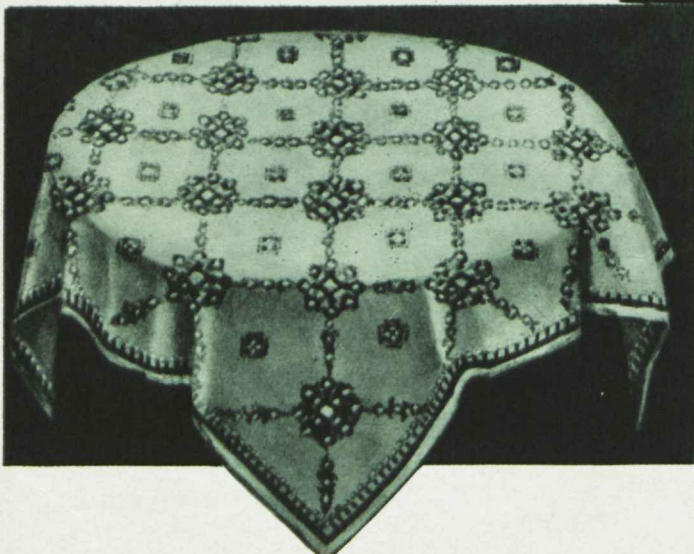
(All)

Laudlina suurus võtta vastavalt soovile ja tikkida pärlniidiga ühe, kahe või mitme värviga ristpistes linasele või puuvillasele riidele. **Muster muustrilehel.**

Nägus varrastelkootud lina

Lina suurus on umbes 50—55-sm läbimõõduga. Materjaliks kulub umbes 50 g peent valget läikega heegelniiti. Alata keskelt 8 silma ülesloomisega ja kududa kudumiskirja järgi, korrates 8 korda antud mustriosa ringiks. Iga ringi järel kududa 1 ring parempidi, ainult kaks korda ümber varda võtetekohal kududa 1 silm pahempidi ja 1 silm parempidi. 85. ringist alates kududa mustriosa 24 korda kõrvuti ringiks. 106. ringi järel heegeldada silmad maha. Võtta kudumiskirjal näidatud arv silmi ühe kinnissilmaga kokku ja heegeldada 10 õhksilma vahele. Teisel ringil heegeldada vahele 11 õhks. ja kolmandal 12 õhksilma.

Kootud pluus

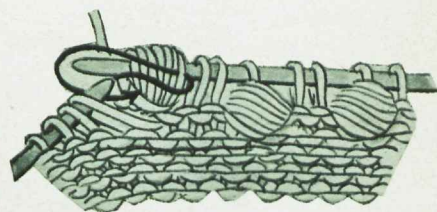
Pluus on kootud kahes värvis või ühe värvi kahes heledusastmes. Tikand teha kaht värvi angoore lõngaga, nagu näha proovil. Kude parempidine. Kududa üksikutes osades lõigete järgi, milliseid suurendada või vähendada vastavalt mõõtudele. Lõige V lõikelehel.

Kootud pullover ristikäiva kraega

Materjali kulub umbes 250 g peent roostevärvi villast lõnga. Pullover kududa üksikutes osades lõigete järgi. Esitükk ja selg alata alumisest äärest, mõlemad 100 silma ülesloomisega, ja kududa eäsi-tagasi käivates ridades, nii et parempool moodustuks parempidistest silmadest.

Taskud, esiosa, krae ja osad varrukail kududa 2 s. paremp., 2 s. pahemp. Taskute ja krae äär heegeldada maha tombuliselt, nagu näha juuresoleva proovil. Varrukad alata alt äärest 18 silmaga. Tombulise ääre kudumine: 2 s. pahemp., järgnev silm parempidi maha kududa, tõsta sellest moodustatud silmus vasakule vardale. Järgnevalt sellest sil-

musest 8 silmust kududa vahelduvalt üks kord eest- ja teine kord tagantpoolt. 1. silmuse üle tõmata nüüd 7 tagumist silmust (proov) ja lasta põhisilmus paremalt vardalt maha. Tõmp moodustada igast 3. silmast. Krae alata välimisest äärest 208 s. Taskute ülemistel äärtel ja varrukail on kummid sees. Lõige IV lõikelehel.

Mustriline kootud jumber
Jumber kootakse antud lõigete järgi osades edasi-tagasi käivates ridades. Muster kududa kudumiskirja järgi, kududes vaheosad kogu aeg pahempidi. Kinnisõlal ja osa kraest kinnitatud rõhknööpidega. Kudumiskiri muustrilehel ja lõige VI lõikelehel.

Kootud jumber

Pullover on kootud jämedamast villasest lõngast. Mustri ilu seisab tema parempidiste ja pahempidiste silmade lihtsais kombinatsioones. Alt äärest ja varrukad kududa 2 s. paremp., 2 s. pahemp. Rinnaosad: 2 rida paremp., 2 rida pahemp. ja passe ning krae 1 rida paremp., 1 rida pahemp., nagu näha pildil. Lõige sama, mis muustriga jumberil.

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

SEINAKATE RAHVUSMOTIIVIDEL

Suurus 64×100 sm, suga 50/2, sidus krepp. Lõimeks pol. läiklõim 2/24. Niietada 2 lõnga ühte niiesilma, koeks peenikene inglise vill või kodumaa villane lõng. Kududa kokkupoolitult mitu värvitooni, näit. 4 lõnga korruga. Kude kulub umbes 1,5 kg.

353. Ruudulisest puuvillriidest huvitav kleit 4-a. tütarlapsele. Lõige IX lõikelehel.
 354. Nägus puhvarrukatega volditud kleit tütarlapsele. Lõige X lõikelehel 6—7-a.
 355—356. Kaks nägusat kleiti.
 357. Kleit tumesinisest villasest suuremale tütarlapsele.
 358. Ülikond poisile.
 359—360. Kaks moodsat kleiti tütarlapsele.
 361—367. Valik mantlimoode tütarlastele.
 368—369. Pitskaunististega püksid ja rinnahoidja. Rinnahoidja lõige XI lõikelehel.
 370. Moodsalõikelised püksid. Lõige XII lõikelehel.

369

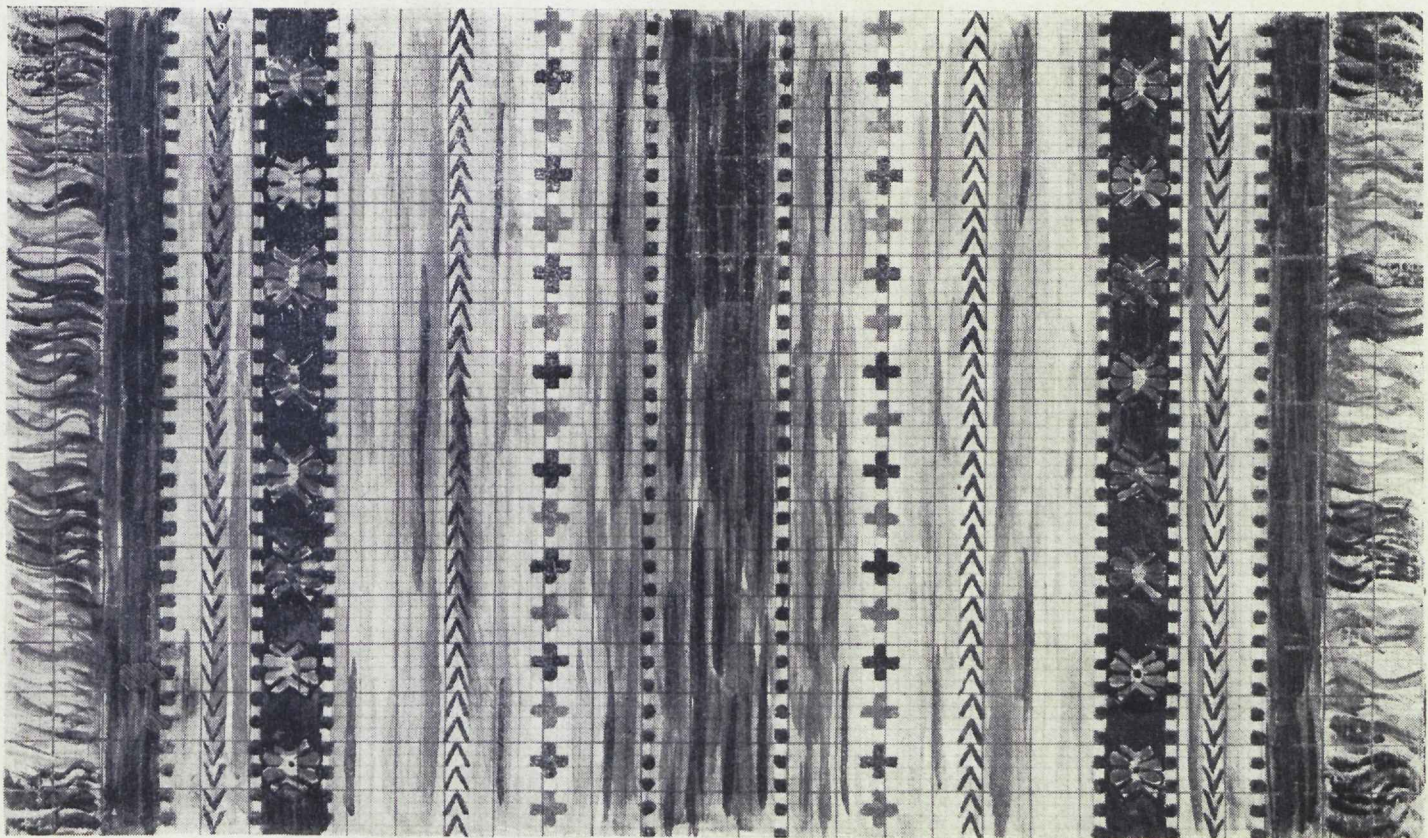

368

370

Käärida lõime 640 lõnga, kanga pikkus 160 sm. Lõime kulub 1,5—2 vihti. Kõik motiivid on nastuliselt korjatud. See lõng võtta umb. 3 korda jämedam põhjalõngast (3 korda rohkem lõngu). Kirju võib korjata ka sisse vaibalõngaga. All ääres umbes 12—15 sm pikkused narmad. Muster mustrilehel.
 E. Nagel

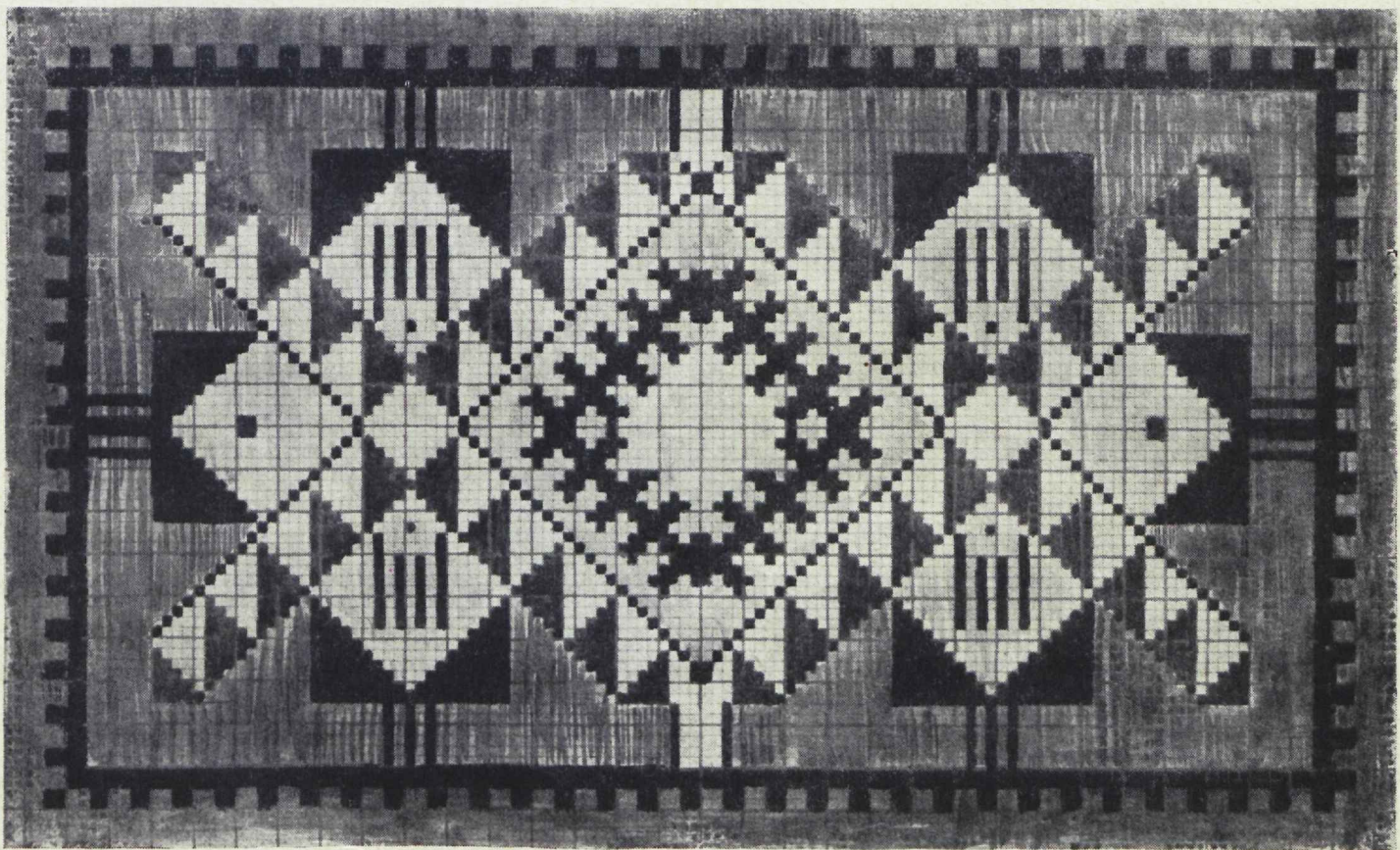
KOOTUD PÖRANDAVAIP

Väike voodiesine vaip. Suga 20/1, sidus labane või krepp. Suurus 68×100 sm. Lõimeks võrguniit 18/20. Lõime võib ka pruuniks värvida. Käärida 140 lõimelõnga, pikkust pidi 160 sm. Lõime kulub umbes 300 g.

Koeks vaibalõng: tumepruun, helepruun, pihlpunane,

sammalroheline, kollane, beež, helekollane jne. Kududa mahedates üleminekutes. Kudumisel asetada üksikuid lõngu meelepäraste joontena teiste värvide sekka. Motiivid korjata nastuliselt. Otstes 10—12 sm pikkused narmad. Muster mustrirehel.

E. Nagel

VÄIKE VAIP

Vaipa võib sõlmida, põimida ning õmmelda rist- või keelimpistes. Kui võtta iga väike ruut 1 sm², siis saame vaiba suuruseks 80×128 sm. Värvid on A. Trässi „Ekstra“ värvikaardi järgi: 1) vanaroosa nr. 70; 2) tumepruun nr. 56;

3) roostepunane nr. 42; 4) hele kollakasbeež nr. 60; 5) tumebeež nr. 59; 6) pruun nr. 58. Muster mustrirehel.

E. Nagel

EBBA-MAIÄ ja TIJU-MADE-SIRJE,
kaupmees O. Seederi tütreid Võrust.

MEEDI POSKA
Tartust.

KALJU, H. Vilu poeg Alhust; ANYS,
F. Vendi poeg Rakverest.

ELVE-ESTER,
pastor Tõidsepa tütar
Narvast.

HELDUR PLOOMPUU
Haapsalust.

AKSEL ja AINO,
E. Mei lapsed
Kallastelt.

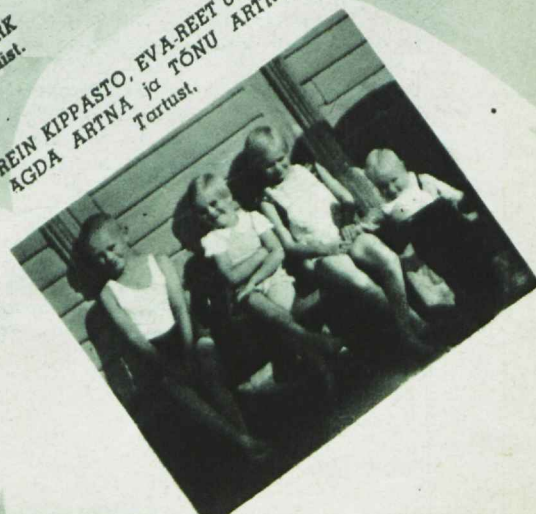

JÜRI PARK
Viljandist.

DEA-MAI, dr. H. Buschi tütar
Tallinnast.

BEIN KIPPASTO, EVA-REET ÜLPER,
AGDA ARTNA ja TONU ARTNA
Tartust.

SINISUKK

16. veebruaril 1871 kirjutab Lydia Koidula magister Antti Almborgile:

„... Naise nime on helpus mustaksi määrada, kui tahap! Savez-vous, monsieur, qu'est-ce que c'est qu'un „Blaustrumpf“, kea vielä toivovat muuta „zum politischen Blaustrumpf“?! Ma voi kyll olla rauholine sydämessä, minule on häda noorel ajal jo sulke pihku pannu... mutta — moni pisär on silmistä vuolanu jo nytse elutee ohvriksi ja naeratus huultel on jo harjuni monta kerta kibedaks minema (Naise nime on kerge mustaks määrada, kui tahetakse! Teate, mu härra, mis on üks sinisukk, keda nad veel soovivad muuta „poliitiliseks sinisukaks“?! Mina võin küll südames rahulik olla, minule on häda juba noorel ajal sulle pihku pannud, ... aga — mõnigi pisar on silmist voolanud juba nüüdse elutee ohvriks ja naeratus huultel on juba harjunud palju kibedaks muutuma).“

Samalaadilist kartust sinisuka nime ees võime leida veel paljudest teistestki Koidula kirjadedest nii Almborgile, Kreutzwaldile ja muile. Kirjanduslikul ja rahvuslikul alal töötav noor tüdruk oli selleaegsele balti sakslaste seltskonnale uudiseks ja mõistatuseks ning Koidula sai neilt küllalt sinisuka nime kuulda.

Huvitav on siinkohal veidi jälgida selle tiitli tekkimise ja arengulugu.

1750. aasta ümber keegi noor inglanna, proua Elizabeth Montaque tuli hiilgavale ideele, et seltskonna vaimset taset peaks tõstma. Kuna ta ise oli head seisukohta omav seltskonnadaam, teostas ta selle uuenduse oma salongis. Sinna koguneti kaarte mängima ja vestlema; seal kõneldi kirjandusest ja vahetati mõtteid maailma asjade üle. Proua Montaque saavutas, et tema salong sai selleaegse Londoni vaimse koorekihi peakogunemiskohaks ning omandas üldise tähelepanu. Stiili kuulus ka vabanemine liigest rõivastumiskultuurst. Nii näiteks õhtupidudel ei nõutud täielikku õhturõivastist. Salongi kuuluvad härrad ei tarvitsenud vaevata ennast siniseid argipäeva sukki vahetama mustadeks siidsukkadeks, mis tavaliselt kuulusid meeste õhturõivastise juurde. Need sinised sukad, milliseid pealegi harrastas ringi kuulsus härra Stillingfleet, äratasid tähelepanu ja töid proua Montaque'i sõpraderingile nime „Sinisukkade selts“. Arvatakse, et nimi on proua Montaque'i enda leiutatud ning et talle sealjuures oli eeskujuks sada aastat vanem salong Pariisis, milline oli mõjutatud 1400. aastatest päritolevast Veneetsia „Sukaseltsist“.

Proua Montaque'ist ja tema sinisukkadest on kirjutatud hulk raamatuid.

Ning sinisuka nimetus on levinud üle paari aastasaja künnise ja mitme keeleraja. Kuid mõiste on muutunud. Meeste moesukkadest tuletunud nimi on siirdunud ainuüksi naiste valdusse. Mõned sõnaraamatud annavad: naiskirjanik; teised: naine, kes arvab end olevat kirjanik; saksa teaduslik sõnaraamat kõneleb kirjanduslikust naiskaunistingest, kellel on vähem harrastusi koduste majapidamistöde suhtes.

Sinisuka nimele on kahtlemata liitunud teatav halvaks-panev ja irooniline kõrvalmaik. Selle mõiste järgi sinisukk on kuidagi veidi peenutsev ja omapäratsev eluvõoras naisolend, kelle kirjanduslikud tooted ei oma kaugeltki nii suurt väärtust kui autor ise neile omistab.

Mis on olnud põhjuseks selle mõiste metamorfoosile? Maailmas leidub hulk sääraseid lendsõnu, millised säilivad pikki aastaid ja rändavad kitsamatest piiridest edasi kirja-keelde ja teistessegi keeltesse. On loomulik, et selles pikas rännakus toimuvad muutused ja ümberkujunemised.

Juba 1870. aastate van Ammers-Külleri „Mässuliste naiste“ keskmisest osast leiame sinisuka emantsipeerunud

on eriti tundelik, seepärast peab selle eest erivahenditega hoolitsema. Võtke selleks **seebita ja alkaalita** shampooon-Schwarzkopf "Ekstra-Blond". Teie juuksed omandavad kauni, heleda läike ja kaotavad inetu "lubjaseebikorra", mis juuksed halliks, tuhmiks ja inetuks teeb. Teie juuksed on peale pesemist puhtad ja läikivad ja lasevad end kergesti ja püsivalt korraldada! Juba esimene katse näitab Teile vahet!

"Ekstra-Blond"-erisort blondiinidele, annab tuhmunud blond-juustele nende algvärvingu tagasi. Tumedatele juustele on sobiv Schwarzkopf "Ekstra-Mahe".

Käepärased ja mugavad tarvitada on vedelad Schwarzkopf Ekstra-Mahe ja Ekstra-Blond, samuti seebita ja alkaalita.

SCHWARZKOPF EKSTRA-MAHE

Tagame täiesti alkaalita mõju!

Valmistaja: Lab. S. Schneider Tallinn.

naise tähenduses. Ja kui meelde tuletame, et juba sõna emantsipatsioon ei sobinud selleaegsete noorte tütarlaste kõrvaldele, siis võib arvata, et sõna sinisukk tähendas midagi otse hirmsat. Ning noored üliõpilased laulsid:

Kui keegi mees ei hooli vanapiigast,
siis sukad sinised veab jalga ta.

1888 ilmunud suur prantsuse entsüklopeedia annab sinisuka sõnale järgneva seletuse:

„Sinisukk on pilkav või halvaks-panev nimetus, mida üksikud kirjanikud tarvitavad naiskirjanikkude kohta, kellede tase nimeni nad ise sageli kaugeltki ei küüni, nagu näit. proua de La Fayette, proua de Maintenon, proua de Staël või George Sand, Charlotte Bronte või George Eliot. Kui see sõna samuti kui mõiste on tulnud Inglismaalt, tähendab see eriti neid, kellele kirjutamine on amet, kes elatavad ennast suletööst ja — seda on nähtud — elatavad veel teisigi. Oli sõna tõeline tähendus milline tahes ja anti sellele väiksem või suurem halvaks-panev tähendus, nüüd see juba kuulub kodanlikku ja vananenud kõnekeelde ega tarvitata seda enam mujal kui ainult maal. Kahe- kuni kolmekümne aasta jooksul kaob see sõna täielikult.“ Artikkel kannab veel allkirja: see artikkel pole mitte naise kirjutatud.

Nähtavasti ongi see sõna hilisemas prantsuse keeles jäänud harvemaks, kuna hilisemates sõnastikkudes seda enam ei esine järjekindlalt.

Koidula-aegses balti-saksa seltskonnas oli ta muidugi veel ohtralt tarvitusel.

Nüüdisaegse inimese kõrvaldele on sel nimetusel juba vananenud kõla ja ta tundub endisesse aega kuuluvana.

See ei või muud tähendada, kui et „sinisukk“, kirjutav naine on ennast nüüdses maailmas läbi löönud.

Kuski pole puhtus nii otuline kui suuhoides

Seepärast peaksite puhastama oma hambaid Nivea-hambapastaga hommikul esimeseks ja õhtul viimaseks. Nivea-hambapasta puhastab suu ja hambad põhjalikult, muudab hambad hiilgavalt valgeks ja väljahinguse puhtaks ja värskeks. Proovige juba homme Nivea-hambapastat.

Hinnad: 50 sti ja 75 sti   Werner Mehks, Tallinn

NIVEA HAMBAPASTA

Iluravi mõne minutiga

KOTIKESED SILMADE ALL

võivad ilmuda siseorganite haigustumise tagajärjel (süda või neerud). Sageli on see iluviga aga põhjustatud ka inimtüübist või silma kujust. Punsunud kohti võib taandada vähem silmapaistvaks sel teel, et hõõrutakse nad õhtusel näopuhastusel rasvase kreemiga hästi sisse ja surutakse sõrmetestega õrnalt maha. Iga surve järel sõrmeotsad tõsta. Iga päev pärastlõunal niisutada kaks vatitükki jääveega ja hoida silmadel umbes 5—10 minutit. Pandagu tähele, kas paistetust mõne erutava joogi järel ei suurene ja talitatu sellele vastavalt.

NOOR KORTSUDETA NÄONAHK

Kui soovitakse säilitada hästi kaua noort, kortsudeta näonahka, tuleks peamist rõhku panna hammaste ja igemete tervisele. Väga sageli on tänapäeval nii laialt levinud lõua- ja igemekõhetus süüdi näojoonte kiires vananemises. On ju päris selge, et kui igemed kaotavad oma ümmaruse, ülemine ja alumine lõug kitsenevad, et siis ka paratamatult pikeneb äraandlik joon nina ja suu vahel. Näo alumine osa vajub sisse, muutudes kõhnaks ja kortsuliseks. Kuid mitte alles siis hambaarsti juurde minna, kui hakkavad ilmuma esimesed igemekõhetuse tunnused! Niisama tähtis on jällegi, et nende ilmumisel otsekohe pöörduks arsti poole, sest igemekõhetuse eel käib väga sageli skorbuudilaadiline igemehaigus. Arsti korraldusel muudetud toitumisviis aitab muude abivahendite kõrval — nagu igemete hõõrumine mürritinktuuriga, suu loputamine salveiteega jne. — tihti edasi nihutada neid vananemistunnuseid.

TUGEVAID NOORUSLIKUD RINNAD

Kes tahab säilitada või saavutada tugevaid, nooruslikke rindu, pesku neid iga päev külma veega.

RASVASED JUUKSED

Lühikesed juuksed on oivaliselt lahedad, ja me, naised, ei lahku sellest moest nii kergesti. Kuid pea iga poisipea omanik kurdab: „Kui mu juuksed ei läheks ometi nii ruttu rasvaseks ja näotuks!“ Katsetage kord järgmise retseptiga: segada $\frac{1}{4}$ l vihmavette teelusikatäis pesusoodat ja hõõruge sellega päevas kaks korda peanahka.

20 grammi hiinakoori keeta liitritäies vees veerand tundi, sulatada selles seebihelbeid ja pesta pead selle seguga. Pikkamisi kuivada lasta, kõige parem öösi käterätis. — See vahend aitab ka kõõma tekkimise ja juuste väljalangemise vastu ning hoiab enneaeagu halliks minemast.

Blondiinid peaksid pesema pead ikka ainult kummeli-leotisega ja loobuma õlide tarvitamisest, sest need tumendavad juust.

HIGISTAMINE ON TERVISLIK

Päevas peab end kordki tugevasti higile ajama, kas kuuma vanni või võimlemise, jooksmise, ronimise abil, või siis jälle juua enne magamaminekut kuuma kummeliteed sidruniga või leedriõieteed, et öösi hästi higistada. Seegi kuulub igapäevasesse ilu ja tervise eest hoolitsemisse.

JALARAVI

Me pole sugugi küllaldaselt teadlikud selles, et jalgade kaudu võib kogu organismi mõjutada soodsalt või ka ebasoodsalt. Külmad jalad kuuluvad esimeste vananemistunnuste hulka, esinegu nad kas või kahekümneaastasel. Nad on halva vereringvoolu ja häiritud ainevahetuse märgiks. Külmade jalgade vastu teha jalgadele vahelduvalt külmi ja kuumi vanne. Kuuma kolm korda kauem kui külma ja lõpuks ikka külma. Vesi ulatugu peaaegu põlvini. See sunnib verd hästi jalgadest läbi liikuma ja annab mõnusat sooja.

Jämedate säärtede ja paksude luude vastu aitavad külmad soolaveekompressid. Külmale sääremähisele mähkida kuiv mähis. Kompress võib jääda peale paariks öötunniks või ka öö läbi.

PERENAISE KÄED

tahavad iga päev rohkes soojas seebivees paar minutit harjata. Siis kergesti kuivatada ja pisut sidrunimahla nahka hõõruda. Väga hästi mõjub ka, kui käsi esiti seebitada ja enne seebi äraloputamist sidrunimahla pihku valada ja käsi siis hoolega pesta voolavas vees. Kuivatada ja pisut päevakreemi nahasse hõõruda.

LÖUNAUINAK SÄILITAB NOORUST

Kõhnad ja närvilised peavad tingimata pärast lõunasööki pool tundi pikutama. Kes aga kalduvad rasvumisele, peavad enne puhkust, mida nemad niisamuti vajavad, pool tundi liikuma. Puhkus pärast sööki annab hea, värske jume ja karastab närve. Meie piinatud perenaised ei vananeks nii enneaegselt, kui nad sellest kinni peaksid — ja kinni pidada võiksid.

MAGADA HÄSTITUULUTATUD TUBADES LAHTISE AKNAGA

Võimalikult sageli vara magama heita. Puhunud keha püsib kaua noorena ja värskena. Enne uinumist unustada päev oma elamustega. Mitte enam uneski jätkata ebameeldivat või närvesöövat päevatööd.

Kes kasutab magades madalat pealust ja pea tagasi hoiab, ei saa nii hõlpsasti kahekordset lõuga.

Vahetatud telefoninumber

On häda aiva selle telefoniga — just numbritega eriti. Võtab aega ja vaeva, enne kui saad ühegi pähe. Parimal juhul paar-kolm. Siis aga võid neid paraku vahetada. Nagu mina kord.

Tahan helistada sõbrale. Tean peast vaid kaht telefoni-numbrit: tema ja oma. Valin numbri välja. Kinni — iga kord. Vihastun lõppeks niivõrd, et kiristan hambaid. Kuid siis taipan, et olen kogu aja soovinud oma numbrit.

Hoopis pentsikum lugu juhtus aga tol sõbral — Tiit Toobistel.

Istus oma töötoas. Telefon helises.

— Kuulen! hüüdis torru.

— Kas sina, Kaalu, jah? vuristas kellegi naishääl ärritatult. — Noh, kuhu sa jäid eile? Ütle!

— Hm, vabandage, see on vist valeühendus? segas Tiit hämmastunult vahele.

— Mi-is? Ah-nii, valeühendus? Nüüd on sul valeühendus, aga kus sa eile lauberdasid jälle? Räägi, sa igavene häbematu hunnik sihuke...

— Aga lubage, siin peab ikka tõesti olema eksitus! Siit räägib...

— Ära seleta ilmaaegu! ei lastud Tiitu jätkata. — Ega ma pime... ah, kurt ei ole, et ma su häält ära ei tunne. Või valeühendus ja eksitus?! Ptüi! Vaata mis: eksitus, kohutav eksitus oli see, et ma üldse tutvusin sinusugusega. Et ma sinusuguse pärast pidin murdma truudust ja... Oo-hh, südamenärvid sööd ära sedaviisi...

Viimased sõnad kadusid valju nuuksumisse.

— Asi läheb kuradiks! ajas Tiit silmad pärani. Eh-hee, aga kui õige võtakski tolle mingisuguse Kaalu patud omaks... ja räägiks pisut?

Ning algaski lohutavalt:

— Kuule, kallid, ära nüüd nuta nii...

— Ära nuta jah, mida ma's pean tegema? Mõrtsukas oled, selline! tänitati nutuselt vastuseks.

— Mis sa niiviisi kohe... Vaata, tuli eile äkiline nõupidamine... ehmus Tiit isegi oma sõnust.

Harjumuseks oli muutunud — vabanduda selliselt oma naise ees. Kas ent too Kaalu niisamuti...?

— Ja-ah, muidugi koosolek jälle, osatati telefonis.

Tiit rahunes:

Haa, see Kaalu ka rohkem minumoodi mees!

No-jah, nüüd muudkui teist juttu tegema. Kuid olgu! Tule täna õhtul kohvikusse, siis räägime pikemalt. Aga üht ma ütlen — see on viimne kord, et ma sind ootan!

Tiit pidi juba küsima, kuhu kohvikusse. Sai ent sõnal sabast. Sellega oleks võinud ilusasti kukkuda sisse.

— Lähme parem täna... kuhugi mujale. Ma ootan sind, ütleme... jäi Tiit mõttesse.

Kutsuda too tundmatu seal telefoni teises otsas kuhugi kohtama? Kasu sellest poleks tal nagunii mingit. Ei tunneks ju teda!

— Ah, ükskõik — tule siiski „Valgesse hiirde“, jätkas ta mõne hetke järel. — Kella üheksaks. Istu rõdule, viimasesse lauda. Kui saabud ennemini, eks ole?

— Hea küll! Aga kui sa pole täpselt kohal, siis parem ära näitagi oma nägu... Hüvasti seniks!

— Hüvasti! aetas Tiit telefonitoru hargile ja puhkes laginal naerma.

— Saab vahest nalja! Oh-hoi, milliseid küll on tänapäeval naised, mõtles ja süvenes uuesti tõhe.

Õhtul määratud ajal astus kohvikusse. Sammus rõdule. Tardus aga otsemaid, kahvatus. Ei uskunud oma silmi.

Viimases lauas istus — ta naine. Muutudes näost lubivalgeks...

Hiljemini selgus kõik.

Tiit Toobiste truu elukaaslane tahtnud helistada oma — viisakasti väljendades — armukesele, oli vahetanud ärevuses kogemata telefoninumbreid. Helistanud oma lihasele mehele.

„Valge Luige“ võõrastemajas

J. H. Rössler

1.

See oli „Valge Luige“ võõrastemajas. Kolm meest istusid ümber laua. Kõrvallauas istus Tomm. Mehed rääkisid kodudest, igaüks oma kodust. Järg jõudis Aints kätte ning ta algas:

„Eile õhtul lõin ma kodus oma naist. — Aga tugevasti lõin — see oli tõsine rõõm!“

Sõbrad juubeldasid. Oli ka viimane aeg.

2.

Tomm siirdus naaberlaua juurde. „Ja seda ütlete teie nii?“ karjus ta. „Ja teie, ülejäänud, istute siin ning rõõmustate selle üle. Kurat. Kes oma naist lööb, selle käsi peaks kõdunema! Kaitsetut naist lüüa! See on alatuim, arglikum, alandavaim tegu maailmas!“

„Aga — aga,“ vastas Aints, kuid Tomm ei lasknud end häirida.

„Peaksite häbitundes maa alla vajuma, sülitama peaks teile. Kuid teie nägu jääb mulle meelde. Teid veel kord kohates näitan kõikidele teid näpuga, et seal läheb see mees, kes lööb oma naist. Ja säärane lurjus praalib veel oma inetu teoga!“

Sõbrad istusid mahalöödult.

„Teie ärge vahtige nii rumalalt,“ hüüdis Tomm ülejäänule. „Te pole karvaväärtki paremad kui see peen isand! Lasete tal südamerahus rääkida ja seda veel õigustades! Jäate temaga veel ühe laua taha istuma, selle kangelasega, kes oma naist lööb!“

3.

Võõrastemaja uks avanes ja ilmus proua Aints.

„Ah siin sa oledki,“ ütles ta oma mehele.

Tomm lööb kannad kokku. „Lubage, armuline proua, avaldasin äsja põhjalikult teie härra abikaasale oma arvamise. Istub siin kõrtsis ja praalib, et ta teid eile õhtul on löönud!“

Liigse rasva

kaotamiseks
tarvitage iluduskreemi

Nektol

Valmistatud A-SEPHAG'i labor. Tallinnas

— Ole nüüd ometi mõistlik! Ausõna — see koosolek

Aedviljatarretis kanapojaga

Maitsev seafilee

$\frac{1}{2}$ —1 kg seafileed lõikuda ristikiudu ja kloppida lihavaraga mõlemalt poolt, riputada soola ja pipraga. Kasta munapiima ja riivsaia, misjärel praadida kuumas võis või rasvas mõlemalt poolt helepruuniks. Praerasvale lisada juurde 1 spl. jahu, 1 hakitud sibul ja 2—3 viilu kuupideks lõigatud suitsuliha. Pruunistada kergelt. Lisandada lihaleent või vett ja 1—2 spl. hapukoort. Keeta läbi ja maitsetada soolaga. Valada üle lihaviilude ja lasta kinnikaetult seista kuumas kohas 10—15 min. Süüa soolases vees keedetud kartulitega.

Seenesupp

Ained: $\frac{1}{2}$ liitrit seeni, veidi riivsaia, 2—3 sibulat, sinki, peterselli, $\frac{1}{2}$ l lihaleent või vett, võid, soola. Seened hakida peeneks ja panna kõigi antud ainetega keema. Niisamuti võib keeta ka maitvat suppi, kui seente asemel võtta porgandid. Supile teha peale tummi.

Tomativõileivad

Harilik sai lõikuda viiludeks. Tomatid hõõruda läbi sõela. Saadud püreele lisada juurde 1—2 muna, soola ja pipart. Saiaviilud määrada saadud seguga mõlemalt poolt, riputada riivsaia ja praadida võis või rasvas pruuniks. Sobivad hästi suppide ja puljongi juurde.

Tomatid kartulipudrugaga

Kartulipuder valmistada keedetud ja pressitud kartulitest, juurde lisades 2 muna, 3 spl. jahu ja 1 spl. võid. Mass asetada vastavasse ümmargusse vormi, mille keskkoht on vaba. Vorm määrada võiga ja riputada riivsaia, kuhu asetada puder, mis üle riputada riivjuustuga. Küpsetada ahjus 30—40 min. Pekk lõikuda kuupideks ja pruunistada. Saadud rasvas praadida tomatid. Asetada kõik pudruringi keskele ja riputada üle rohelistega.

Kõrvitsakoogid

3 munast, 1 kl. jahust ja vähesest piimast valmistada paks munakoogitaigen. Kõrvits keeta väheses suhkrus, äädika, sidruni- või marjamahlaga ja ajada läbi sõela. Taignale lisandada $\frac{1}{2}$ kl. suhkrut, kõrvitsapuder ja veidi kaneeli. Saadud segust küpsetada pannil väikesed koogid.

Magustoit kõrvitsast

Kõrvitsalõigud keeta suhkruvees pehmeks ja hõõruda läbi sõela. Lisandada veel maitse järgi suhkrut, sidrunimahla ja lüüa hästi vahule. Segada juurde vahustatud koort ja kurnistada mingisuguste marjadega või moosiga.

Kõrvitsad lihaga

Kõrvits koorida ja lõikuda paraja suurusega ribadeks. Viimaseid keeta veidi aega väheses soolalisandiga lihaleemes. Anda lauale keenud lambaliha, soolakartulite või keenud riisiga.

Täidetud õunad

Suured ilusad õunad pesta ja lõigata pealt kaaneviil. Õunal õonestada süda välja, täita hakitud singi, seente ja peenendatud supirohelisega. Kaaneviil vajutada kõvasti peale ja hautada väheses vee ning võiga pehmeks. Süüa lehesalatiga.

Seened kaunviljaga

Kupatatud seened asetada moorima suitsu- või pekiviiludega. Kui seened on peaaegu pehmeks haudunud, lisada juurde kaunvili, näiteks herned või turgioad, ja hautada kõik pehmeks.

Lambaliha aedviljaga

1 spl. võis pruunistada 2 sibulat, lisandada parajateks tükkideks lõigatud lambaliha, 1 l vett ja keeta kaane all pehmeks. Liha tõsta välja ja keeta selles samas leemes soovitud aedvilja, nagu porgandeid, kapsaid, herneid, kartuleid jne.

Tomatid seente ja riisiga

Ained: 8—10 tomatit, $\frac{1}{2}$ l seeni, 100 g võid, 100 g pekki, 1 sibul, peterselli, 300 g riisi, riivjuustu.

Pekk pruunistada ühes sibulaga ja lisada juurde hakitud seened. Lasta moorida. Tomatid riputada soola ja pipraga üle ning hautada võis ja väheses vees või lihaleemes pehmeks. Niisamuti hautada ka riis pehmeks ja tõsta vaagnale, asetades keskele tomatid ja seened. Tomatikastmele lisandada 1—2 spl. hapukoort ja valada üle.

Vanillikreem õuntega

Keeta $\frac{1}{2}$ l piima ühe kangi vanilliga, lisada juurde maitse järgi suhkrut ja 2 spl. veega segatud jahu. Keeta hästi segades läbi ja lisada juurde piimaga segiklopitud muna. Õunad koorida ja lõikuda hästi õhukesteks viiludeks. Asetada kaussi ja valada kreem tuliselt peale. Lasta jahtuda.

Heeringas õunte ja sibulatega

Heeringat leotada 10—15 tundi, puhastada nahast ja luist ning asetada lamedale vaagnale pikutipoolitatult. Kastmeks lõikuda sibulad ringikujuliseks ja hapumagus õun õhukesteks viiludeks, mis segada hapukoorega, kuhu lisatud õige vähe suhkrut ja pipart. Valada kõik üle heeringate ja lasta seista 6—8 tundi. Anda lauale kuumade kartulitega.

Pähkli- ja ploomikook

Lambaliha ubade ja kruupidega

½ kg valgeid ube, ¼ kg kruupe, 1 kg lambaliha, supirohelist ja 1—2 l vett.

Lambaliha lõikuda supirohelisega ja pruunistada rasvas. Lisandada oad, kruubid, kuum vesi ja hautada pehmeks. Soovi korral lisandada ka kartuliviile ja maitsestada soolaga.

Tomatisupp riisiga

Peeneks lõigatud supiroheline ja hakitud sibulad pruunistada võis, siis lisada juurde 1 spl. jahu ja keedetud ning läbi sõela hõõrutud tomatid. Siis läbi keeta. Maitsestada soola ja suhkruga. Valada juurde vee ja vähese võiga keedetud riisile.

Pähkli- ja ploomikook

See kook sobib magustoiduna süüa nii soojalt kui ka külmalt.

Ained: 250 g suhkrut, 3 muna, 100 g päklikuumi, 400 g keenud riivitud kartuleid, 100 g kartulijahu, 1 küpsetuspulber, ½—1 l ploome.

Munakollane hõõruda suhkruga hästi vahule, lisada juurde hakitud päklikuomad ja kartulid, siis küpsetuspulberiga segatud kartulijahu ja lõppeks vahustatud munavalge. Soovi korral lisada veidi vanilli või kaneeli maitseks. Siis valada ½ osa taigast võiga määratud ja riivsaia riputatud vormi, laduda peale kord kivist vabastatud, poolitatud ploome, siis teine osa taigast ja peale jälle ploomid. Küpsetada parajas ahjus 50—60 min. Kui koogile tarvitatakse kuivatatud ploome, siis tulevad need enne keeta. Süüa soojalt või külmalt marjamahlaga.

Kanapojasupp

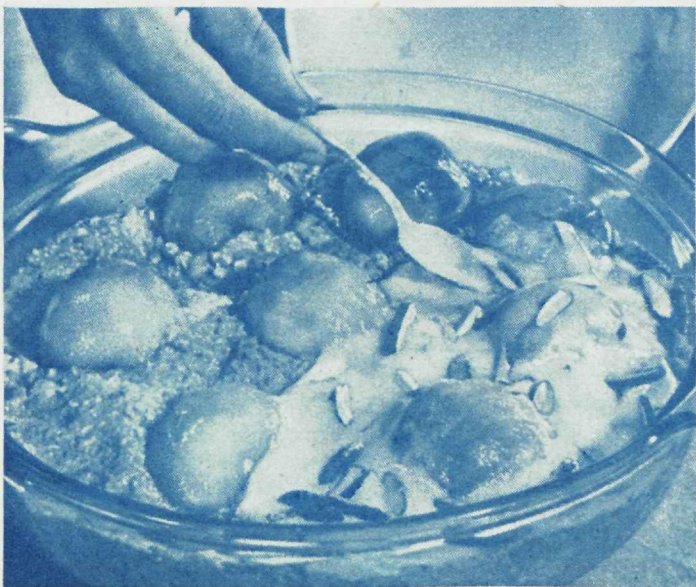
Ained: Kanapoja kael, tiivad, pugu, jalad jne., veidi võid, kuupideks lõigatud sinki, peenendatud aedvilja, 1 sibul, 2 spl. koort, jahu, soola, suhkrut, paprikat ja supirohelist.

Kanapoja rupskid keeta 1—1½ l veega. Siis lisada juurde aedvili. Võis pruunistada jahu, sibul ja singikuubid. Lisada juurde koor ja segada kanapuljongiga. Lasta keeda mõni minut. Maitsestada soola, vähese suhkru, paprika ja supirohelisega.

Aedviljatarretis kanapojaga

Sobiv toit külmale peolauale.

Ained: 1—2 kanapoea, 1—2 sibulat, 1½ l vett, äädikat või sidrunimahla, porgandeid, herneid ja 10—12 lehte kalaliimi.

Manna- või riisivorm õuntega

Tomatid kartulipudruga

Hästipuhastatud kanapojad keeta sibula, soola ja supijuurtega pehmeks. Võtta kanapojad välja ja asetada jahtuma. Puljong läbi kurnata, maitsestada sidrunimahla või äädikaga. Lisandada kuumas vees sulatatud kalaliim, mis on enne külmavas vees pestud ja siis kuivatatud. Kandilisse süldivormi laduda ilusasti luudest vabastatud, tükeldatud kanapojaliha ühes keedetud aedviljaga. Valada üle puljong kalaliimiga ja asetada jahedasse kohta. Tardunult lüüa välja ja kaunistada muna- ja tomativiiludega. Lauale andes võib juurde lisada koore- ja majoneesikastet.

Kapsarullid kalatäidisega

Ained: 1 pea kapsast, ½—1 kg kalu, 1 prantsai, 1 sibul, 100 g pekki, 1—2 muna, köömneid, pipart ja soola.

Kapsalehed võtta ilusasti lahti, lõigata roots vähemaks ja keeta 10—15 min. soolvees. Puhastatud ja hakitud kala segada leotatud saia, pekikuupide, muna ja maitseainetega. Segu rullida kapsalehtedesse ja hautada umbes 30 min. vähese või ning leemega. Anda lauale tomatikastmega.

Manna- või riisivorm õuntega

Ained: 1 l piima, 150 g mannat või riisi, 2—3 muna, ½—1 kg kooritud tükeldatud õunu, 1 spl. mandleid või päklikuumi, 150—200 g suhkrut.

Riis või manna keeta piimaga pehmeks. Lisada juurde veidi suhkrut ja lasta jahtuda. Siis segada juurde munakollane ja asetada kihtimisi õuntega vormi. Vahustatud munavalge segada suhkru ja päkli või mandlitega ning valada üle. Küpsetada ahjus kuni munavalge on muutunud pruuniks ja kõvaks.

Kaalikaid mitmel viisil

Kaalikas, porgand ja peet on õieti valmistatuna kasulikud ning maitavad. Levinum on järgmine kaalikate tarvitamisviis. Värske või soolatud searibi, või mõni teine mitte liiga lahja tükk sealihale tuleb soola ja hulga veega pool tundi keeta. Vahepeal kaalikas ära koorida, umbes 2 sentimeetri pikkusteks tükkideks lõigata, kupatada, vesi ära nõristada ning siis lihale juurde lisada. Selles samas keedunõus võib ka kartuleid keeta. Vürtsiks tarvitatakse loorberilehti, pisut suhkrut ja mõned vürtsiterad. Arvestada tuleb ¼ kg kaalikat, ¼ kg liha ja 4 kuni 5 kartulit inimese peale.

Eriti eelistatud pruun kaalikas valmistatakse sel samal viisil. Kuna kaalikatükid nõrguvad, pruunistatakse suhkur, iga ½ kg kaalikate peale supilusikatäis, lisatakse supilusikatäis võid juurde, siis kuum vesi või leent, maitse järgi soola ja lastakse kaalikad selles pruunis vedelikus keeda. Nad peavad pehmed olema, siis maitsevad nad suurepäraselt.

Täidetud kaalikad. Kaalikad koorida, õõnestada, kupatada, soolata, siis täita soovi järgi kas värske hakitud lihaga, liha või aedvilja ülejääkidega, munaga, või leotatud ja kuivaks pigistatud saia, siis lasta hoolikalt kaetult pisut rasva ja vee sees haududa. Väljaõõnestatud kaalika sisu hautatakse selles samas keedunõus, serveerimisel asetatakse pärjana ümber „kaalikapommi“.

Tulusaid nõuandeid perenaistele

KATLAKIVI,

mida pikemaajalisel tarvitamisel tekib eriti ohtrasti alumii-niumnõusse, ei tarvitse perenaised nüüd enam karta. Igast rohukauplusest saab osta praktilist käsnakest, mis takistab katlakivi tekkimist juba algusest peale. Kui vanemais majapidamistes peaks leiduma veel mõni hea katel, mis kivi tõttu näotuks muutunud, saab seda puhastada lahjendatud salpeetrihappega. Kuid olgu juba alguses juhitud tähelepanu asjaolule, et salpeetrihape on kange mürk ning põletab riidesse augu ja võib nahkagi vigastada. Katlakivi hävitamist tuleb teha siis suurima ettevaatusega, kõige parem oleks usaldada see töö asjatundja hooleks. Katlasse tuleb valada veidi lahjendatud salpeetrihapet. Katlakivi lahustub alumiiniumile väga tegemata. Katlas tekib tasase surinaga süsihapugaas. Kui surin ja vahutamine on lakanud, kuid kivi veel täiesti pole eemaldunud, tuleb valada happelahust lisaks, seni kui katel on puhas.

HÖBERIISTAD

muutuvad nagu uueks, kui valmistate heast valgest seebist lahuse, panete hõbeesemed sinna sisse ja lasete nad seal mõned minutid keeda. Täiesti puhtaks ja läikivaks muutuvad esemed hõõrutakse siis pehme flanell-lapiga kuivaks.

Kui pole vaja nii põhjalikku puhastamist, aitab hõbedaseebist või hõbetolmusest. Haljastamiseks kasutada alati puhtaid, mittelemmendavaid rätte. Hoida tundlikke riistu kriimustusi ja mõlke saamast.

Hõbelühtrid. Et hõbelühtrid seisaksid alati laitmatud, ei tohi küünlaplekke, olgu nad siis talgist, steariinist või vahast, noaga kratsida ega ka tulel sulatada, sest küünlajalad on joodetud sageli ühendiga, mis kuumuses sulab. Neid valatagu keeva veega üle ja hõõrutagu kohe pärast seda pehme rätiga hästi kuivaks. Lõpuks puhastatagu peenima puhastuspulbriga, et neid hästi läikivaks saada.

Hallitusplekke hõbedal kõrvaldatakse, pestes plekke sooja äädikaga, siis loputatakse veega üle ja kuivatatakse. Kuivatamine toimub parimini saepuru või pehme nahklapi abil.

Õlleplekke hõbealusikailt eemaldatakse parimini, hõõrudes lusikaid nõega või siis soendades neid booraksilahuses.

Alpaka hõbedat puhastatakse lihtsalt kuuma seebi-veega ilma igasuguste lisanditeta.

VALGE KÖÖGIMÖÖBEL

tahab head hoolitsemist. Väga armastatud seebitamine ei mõju neile enamasti hästi. Kõige parem viis oleks poleerida neid igal hommikul kuiva lapiga, et tolm ei jääks neile pidama. On siiski tekkinud plekke, siis hõõruda neid lõssiga või ka püüda eemaldada lahjendatud nuuskpiiritusega: veerand liitritäie vee peale võtta supilusikatäis nuuskpiiritust.

NÖEDELÕNGA KOKKUHOID

NõeDELÕNGAKORVIS ei tarvitse sugugi valitseda tavaline segadus. Sästab aega ja raha, kui muretseme endale suurema pappkarbi ja varustame selle kaane siledaääreliste aukudega. Kerad pannakse karpi ja iga lõngaots tõmmatakse läbi karbikaanes oleva augu. Siis leiab kiiresti vajatava lõnga. Sealjuures säästub ka palju lõnga, kuna lõngaotste sassi- ja sõlmeminek pole siis enam võimalik. Suuremate lõngahulkade jaoks valmistatagu iga värvi jaoks eri karp ja hoitagu siis ühes ainult pruune toone, teises halle jne.

PUUKOI

vastu, mis mööbleis pesitseb, tuleb pidada hoolega sõda, muidu teeb ta tunduvalt kahju. On soovitatav pintseldata koi-
augukesi ja üldist asumisala toore karboolhappega, ka tärpentiinipiiritus ja kreosoot täidavad seda otstarvet. On koi juba väga levinud, keedetagu talle soolast, sinepiivadest, piprast ja äädikast leotis ja niisutatagu vatitüki abil nii palju kui võimalik koi-
augukesi. Loom lahkub neist käikudest või sureb. Rännakut võiks korrata õige mitu päeva järjest.

ODAV LILLEVÄETIS

Sulatatagu mõni tahvel tiseriliimi nõrgaks lahuseks ja kastetagu sellega taimi. Aitab umbes kolmest teelusikatäiest lahusest ühe liitritäie vee peale. See lõhnatu väetuslahus annab üllatavaid tagajärgi, sest liimi toodetakse loomisaineist, seega aineist, mis sisaldavad suurimat väetusväärtust.

KÄRBSEMUSTUST

saab eemaldada siidvarjudelt, hõõrudes vastavaid kohti ettevaatlikult leigesse äädikavette kastetud lapikesega. Mustus kaob ja siid ei kannata säärase käitlemise all.

KORALLKEEDE VÄRSKENDAMINE

Keesid puhastatakse leige keedusoolalahusega harjates. Siis kuivatada ja villase lapiga läigestada. — Või panna korallid mõneks minutiks nõrka, leigesse soodavette, harjata siis seebivahuga ja loputada. Tuleb hoolikalt kuivatada.

KLAASKORK EI TULE LAHTI

Soojendage pudelikaela ettevaatlikult tikutulega. Seda võib teha endastmõistagi ainult siis, kui pudel ei sisalda süttivat ainet.

KÖRBENUD TOIDULÖHN

kõrvaldub otsekohe, kui valatakse kuumale pliidile pisut äädikat.

KOHVIKANN

peab olema alati puhas ja lõhnatu. Pange sinna vahetevahel supilusikatäis söögisoodat, kallake keeva vett peale, laske ta mõni aega seista ja loputage kahe-kolme sooja veega.

MÄÄRDUNUD LOOMANAHKSED VAIBAKESED

lähevad puhtaks, kui neid tugevasti kuuma liivaga hõõruda. Siis liiv välja raputada ja vasakult poolelt kloppida.

VILLTÄI

kipub sageli sigima kaktustel ja paljuneb eriti rohkel määral siis, kui taimed seisavad liiga soojas kohas. Asetage täitunud taimed pikemaks ajaks välja, siis vähenevad loomakesed ja kaovad ehk hoopis. Nende lõplikuks hävitamiseks tarvita-
takse petrooleumi- ja seebivett. Ka kartulikeeduvesi andvat häid tagajärgi, kui söödikuist kurnatud taime sellega piser-
dada.

MUSTIKAPLEKKE

saab valgest riidest välja, kui plekke niisutada kuuma, kuid segiklopitud hapupiimaga ja siis leiges vees hästi üle lopu-
tada.

VAARIKAPLEKKIDE

vastu aitab lahjendatud kloorvesi.

KIRSIPLEKKE

valges riides pesta võimalikult kohe leige vee ja seebiga. Siis kasta plekikoht piimasse ja lasta seal öö läbi seista. Teisel päeval on plekid kadunud.

ANILIINVÄRVIPLEKID

valges riides eemaldatakse sel teel, et niisutatakse neid äädika-
kaga ja pestakse siis hoolikalt nõrga kloorlubjalahusega. Loputada selge veega.

ÖLIVÄRVIPLEKID ÜLIKONNAL

Ülikonnalt võib õlivärviplekke eemaldada, seni kui nad veel värsked on, tärpentiniga hõõrudes. On nad juba kuivad, soovitatatakse tarvitada tärpentiini ja nuuskpiirituse segu.

KÖÖGILÖHN

Sageli kuuleme kaebeid ebameeldiva lõhna üle köögis, mida põhjustab mõningate toitade valmistamine. Tõmbe-
tuul ei võimalda alati põhjalikku õhutamist. Et vältida kala-
praadimisel tekkivat õli- või rasvalõhna, selleks asetada kööki nõu keeva veega, millele lisandatud 2—3 tilka lavendliõli.

PILLIROOST ESEMETE PUHASTAMINE

Liitritäie vee peale võetakse supilusikatäis salmiaaki, sulatatakse pisut peenendatud seepi ning pestakse selle vede-
likuga pilliroost esemeid, kasutades sealjuures villast lappi. Järgnevalt loputatakse puhta veega ning hõõrutakse linase rätiga kuivaks.

VALGEID KOHVISUURÄTTE

ei tarvitse anda pesukotta. Neid pestakse soojas vihmavees, kuhu on sulatatud valget tuumseepi, misjärel loputatakse suurätid hästi värskes, külmas vees, sinetatakse ja kuivatata-
takse. Sel viisil pestud suurätid püsivad kaua värsked.

Nahkesemete korrashoiust

Igasugust ja iga värvi nahka valmistatakse nüüd moeseimeiks: käekottideks, kingadeks, vöödeks, kinnasteks, lilledeks, kraedeks ja kätisteks. Nahkgarnituuri eelistatakse sportliku iseloomuga rõivastise juures, sest ta tundub kulumatuna. Seda ta ongi, kuid mitte määrdumatu. Eriti hele, värvitud või värvimata nahk määrdub väga ruttu. Sportlikud esemed ei tarvitse ju küll uutena paista, kuid hele vöö kerge villase kleidi juures, hele käekott suvikomplee juurde peaksid olema ikkagi puhtad ja hoolitsetud välimusega.

Nahk võtab mustuse väga kõvasti sisse, nii et seda on raske eemaldada. Soovides nahka puhtana hoida, on esimeseks tingimuseks puhastuse käsilevõtmine kohe pisemagi määrdumise korral. Kui mustus on juba nahasse tunginud ja käehigiga fikseeritud, nagu käekoti juures, siis on kõik vaev asjata.

Et kaitsta nahka mustuse sissetungimise eest, tõmmatakse ta aegajalt vahakihiga üle. Selleks võetakse puhast vaha või ka valmispastat, mis enamasti sisaldab puhastusvahendit, nii et lahustab ühtlasi lahtiselt pealesattunud mustuse.

Heledad siledanahksed kingad lasevad endid nahkesemest õieti kõige paremini puhastada. Nad võtavad mustuse ainult kergelt külge, mis harjatakse pehme harjaga ära. Siledat nahapinda hõõrutakse iga kandmise järel heleda kreemiga.

Raskem juba on puhastada käekotte ja võid. Nende eest ei hoolitseta nii sageli, sellega puudub neil kestev kaitsekiht. Vahatamisega peab nende juures olema ettevaatlik, kuna nad rõivastega kokku puutudes võivad vaha rõivastele üle kanda. Siis võib hõlpsasti juhtuda, et mantlikülge, kus pool käekotti kantakse, lööb läikima. Tähtis on, et vaha kantakse nahale õige õhukeselt ja hõõrutakse villase lapiga põhjalikult üle, kuni on eemaldatud kõik ülearune.

Põhjalikuks puhastuseks hõõrutakse nahku aegajalt piirituse, bensini (ettevaatust!) või atsetooniga. Need vahendid eemaldavad vahakihi, teevad naha järelkult tuhmiks, kahjustavad aga ka natuke värvi. Kuna aga nahavärvid pole pinnalised, vaid tungivad sügavale nahasse, ei tee need puhastusvahendid viga. Pärast puhastamist hõõrutakse nahk taas vaha või kreemiga üle ja antakse ilus läige tagasi. Põhjaliku puhastamisega ei tuleks kaua viivitada, sest siis ei aita seegi.

Heledaid nahkesemeid, mis on määrdunud ja näotuks muutunud, saab veel värvida. Selleks võib kasutada ainult tumedaid värvitoone. Võetakse kas valmis värvisegu, mis naha värvikihiga katab, või lahustatakse piirituses aniliinivärvi ja kantakse käsnaga nahale. Need piiritusevärvid tõmbuvad nahasse ja säilitavad välise struktuuri. Heleda värvi puhul näeb iga plekki, iga tumedat laiku ka pärast värvimist. Kuna nahkesemed on koostatud ka mitmesugustest nahatükkidest, siis võtavad nad erinevalt värvi külge. Kulunud kohad võtavad eriti ahnelt värvi, värvudes tumedamaks. Uus värv peab olema seega nii tume, et katab need tumedamad kohad ja ühtlustab nad heledatega.

Voorderdamata taskute karedat sisekülge, lihtsate nahkrihmade pahemat poolt hõõrutakse peene klaaspaberiga ja harjatakse pärast pärikarva. Niisamuti käideldakse ka seemisnahka, kui soovitakse teda põhjalikult puhastada; muidu

A.-S. D. MIRWITZ & POJAD

TALLINN

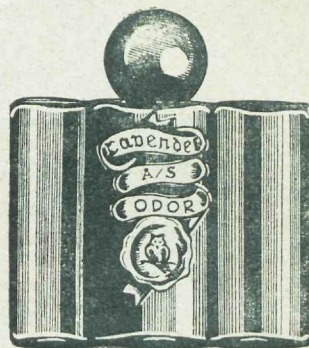
Estonia pst. 13, tel. 304-61
Tartu mnt. 13, tel. 306-81

TARTU

Raekoja t. 6, tel. 3-83
Kivi t. 21, tel. 3-84

Perenaised!

Konserveerige aegsasti marju, aed- ja juurvilja Weck-, Rex-purkidesse ja hoidispudeleisse! Kõik abinõud selleks soodsalt saadaval

ILMUS MÜÜGILE

peenelõhnaline

„LAVENDEL“

kölnivesi

A.-s. «Odor»

hõõrutakse teda ainult kummiharjaga. Seemisnahk laseb end nahasortidest kahtlemata kõige paremini puhastada, kuna temalt võib hõõrumise teel kõrvaldada õhukese kihi. Valget või päris heledat seemisnahka võib ka pesta. See kehtib muide ka pehme seanaha kohta, millest valmistatakse kindaid.

Igatahes on tähtis, et nahkesemeid hoitaks hoolika käitlemise ja hoolitsemisega määrdumast. See mitte ükski ei hõlbusta naha korrashoidu, vaid annab ka paremaid tagajärgi kui väga määrdunud naha puhastamine.

Toimetusele saadetud kirjandus

Tiiu Kadak. Eesti ristpistemustreid. 16 lk.

See rahvusmotive sisaldav vihik on õieti esimene sellelaadiline üritus, mis aitab rahva sekka viia ja tutvustada laiematele hulkadele meie nägusaid rahvusparaseid tikandimotive. Kõik motiveid selles vihikus on kasutatavad ristpistikandeks. Vihiku nägusust ja väärtust tõstab suuresti mitmevärvitrükk.

Nimetatud vihikus on esitatud aga ainult üks väike osake meie ilusatest rahvusmustritest, sellel alal on ees avar tööpõld. Ilmunud mustritevihikut tuleks soovitada küll kõigile, kes lugu peavad ilusatest rahvusliku väärtusega mustritest.

K.-ü. „Rahvaülikooli“ kirjastusel ilmus V. Pabsoni sulest raamat

„Õige söömisviis — Fletcheri süsteem“

Seni on uuritud seda, kui palju inimene keskmiselt sööb ja mida ta sööb. Kõige uuemal ajal aga on tekkinud tarvidus toitumisküsimust uurida sellest väljudes, kui palju ja mida inimene sööma peab, et terve ja jõuline olla. Nende kahe seisukorra vahe on väga suur.

Seda teist, uut ja õiget seisukorda käsitleb Pabson veenvalt elava sõnaga oma uues raamatus.

Väliselt on raamat väga hästi õnnestunud, hinnalt kõigile kättesaadav. Hind 90 senti.

„Looming“ nr. 6. August 1937.

Puuvilja- ja marjamahlad. Kirjastus E. Karskusliit. Koostanud Olga Keskk.

Naha ilu- ja
kaitsevahend

Elegantseis
ilukarpides
45 senti

ORTO KEEMIAHASED TALLINNAS

Elegantised daamid

eelistavad kreem Leodori. Värskendav Creme Leodor kaitseb nahka ilmastiku kahjulikkude mõjude eest, muutes kareda ja punetava naha pehmeks ja õrnaks. Creme Leodor suudab rahuldada need suured nõuded, millised esitame uuematele naha eest hoolitsemise vahenditele, ja annab näole selle õrna jume, mille omandamine on iga naise südamesoov.

Lab. „LEO“, Tallinn.

TEIE NAHALE

CREME

Leodori

Ilusad valged hambad

naervas suus äratavad tahtmatult poolehoiu. Ka Teie hambad võivad meeldida; Chlorodont aitab Teid siinjuures. Chlorodont'iga puhastatud hambad omandavad kaunima läike ning ilusama välimuse. Hoolimata tugevast hõõrumisest, ei riku Chlorodont hambapasta sugugi väärtuslikku hambaemali. Palun mõelge sellele, kui lähete ostma hambapastat.

Ilusad valged hambad — Chlorodont.

HAMBAPASTA

Chlorodont

Teie küsite - meie vastame

V. K.

Kuna Teie juba pikemat aega olete haige olnud ja Teie kaebuste põhjal võib oletada tõsisemat seedehäiret, siis peaksite laskma end sisehaiguste arstil läbi vaadata. Sageli osutub tarvilikuks isegi mõnepäevaline viibimine kliinikus, et teostada vastavaid uurimisi ja katseid haiguse täpseks kindlaksmääramiseks.

Küsi ja Laskülast.

1) Et praegu soovide järjekord on väga suur, avaldame ristpistikandi mustri ukseesriidele oktoobrikuus.

2) Jalakandade välisnaha lõhenemise asjus tuleb pöörduda nahahaiguste arsti poole, kes määrab vastava ravi.

A. M.

1) Häädamishäirete ja kogelemise arstimiseks pöörduge Tartus dr. V. Hion'i poole (Veski tän. 37), kes on eriteadlane sellel alal. Teie haiguse põhjuse kohta pole võimalik midagi lähemat öelda, kuna sääraseid põhjusi on mitmesuguseid.

2) Diivanilauale võite valmistada linakese heegeldades, varrastel kududes või tikkides. Katsume edaspidi avaldada midagi sobivat.

3) Ruutmustriga mööbliriide juurde võite valmistada väga hästi kas triipmustrilisi kootud või ka eestikirjalisi põimitud, sõlmitud jne. vaipu. Kui valite sinised toonid, siis katsuge leida samu värvitoone, mis esinevad mööbliriides. Ühetoonilise mööbliriide juures tarvitage just vaipade ja patjade juurde mõnda elustavamat värvi, näit. oranži, pihlpunast, kuld kollast jne. Ukse- ja aknaeesriided võivad olla ka kootud. Vaipa võib seinale kinnitada naelakeste abil.

M. P.

Lapse kõõrdivaatamise asjus pöörduge Tartu ülikooli silmakliiniku poole, kust saate vastavaid juhtnõore ja abi. Ise ei maksa mingisuguseid arstimisi ette võtta.

K. M - t. Tallinnas.

Läbikäidavasse kööki võite pliidi ette sirmi teha mustri- lise kreongist või mõnest ühevärvilisest riidest (näit. sa- täänist), seda ilusasti voltidesse seades. Värv võtke sobi- valt muu ümbrusega, kuid siiski üsna tugev ja pesukindel.

Miliza.

Käesoleva aasta numbreid on veel kõiki võimalik toime- tusest saada à 35 s. eest. Ainult mustri- lehte üksikult aga

kahjuks pole võimalik saada. Tasu võite saata kirjas post- markides, ära märkides milliseid numbreid soovite. Soovi- tud numbrid saadame Teile posti teel kätte.

Lilleken e.

1) Kui Teie krepp- või kloeekleit on kohatise märjaks- saamise tõttu muutunud vormituks, siis kastke ta üleni vihmavette, või veel parem bensiniisse, ja kuivatage ettevaat- likult, et kleit ei veniks. Kui pesete veega, siis kuivatage puhtale riidele laotatult ja parajasse suurusesse vormitult. Bensiniga pestes aga asetage pestav ese parajale rõivapuule ja kuivatage õhu käes. Selliseid rõivaid harilikult ei triigita üldse või tehakse seda siis kergelt ja mitte just tulise rauaga.

2) Kapsamaad tuleks võimaluse korral iga aasta vahe- tada, kuna ühel ja samal kohal ei taha nad hästi kasvada. Ka taimedest on olnud palju. Võib-olla Teie taimed olid vigaste juurtega.

Luge ja Tallinnast.

„Boxberger Kissingeni“ lahjastamistabletid on saadaval apteekides.

Luge ja Tartust.

Katsuge seemisnähkselt kingalt plekki ära hõõruda puhta peene liivapaberiga. Peale selle on müügil seemisnähksete kingade korrashoiuks ja puhastamiseks vastav vedelik ning kivi.

A. O. Tallinnas.

Jalgade ja käte külmus näitab verejaotuse ja verejooksu korratust. Sageli esineb jalgade ja käte külmust niihästi palavikuliste kui ka krooniliste haiguste puhul. Üldiselt esi- neb jalgade ja käte külmust võrdlemisi sageli, mis kaob ainult põhihaiguse kõrvaldamisega. Selleks tuleb pöörduda arsti poole ja lasta end läbi vaadata. Kasuks on võimlemine, rohke liikumine värskes õhus (igasuguse ilmaga), õhu- ja päikesevannid, kusjuures eriti jalad olgu võimalikult palju õhu ja päikese käes. Käidagu rohkesti palja jalu. Eristat tähelepanu tuleb pöörata toitumisele. Toit olgu mõõdukas, kergeltseeditav, vähe vürtse sisaldav ja vähe gaase tekitav. Hoidutagu kõhukinnisusest. On mõeldavad ka mõned radi- kaalsemad ravigud, mida määrab arst. Väga hästi mõjuvad jalaauruvannid või vahelduvad jalavannid arsti eeskirjade kohaselt. Kasuks on ka massaaž.

„MARET“ ilmub kord kuus ühes mustri- ja lõikelehega. — Tellimishinnad: Sisemaale aastas kr. 3.50, 6 kuud kr. 1.80, 3 kuud kr. 0.90. Välismaale aastas kr. 5.50, 6 kuud kr. 3.—, 3 kuud kr. 1.50. — Kuulutuste hinnad: 1 mm üle lehekülje laiuse 80 senti. Kaantel I kaane seesmine külj kr. 120.—, viimase kaane seesmine külj kr. 100.—, viimase kaane välimine külj kr. 150.—. 1/1 lehekülge sisuosas kr. 200.—, 1/2 lehekülge kr. 100.— jne. Kuulutajaile võimaldatakse koha valik ainult võimaluste piires. Vasesügav- ja mitmevärvitruki lehekülgedel kuulutus ei avaldata. — Väljaandjad: V. Kask ja R. Puusepp. Vastutav toimetaja: R. Puusepp. Käsitöö, moe ja majapidamise osak. Toimetaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sirg. — Toimetuse ja talituse: Tartus, Ülikooli 25, telef. 15-20, pk. 22. Posti jooksev arve nr. 2201. Sissemakse ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises.

E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus, 16. septembril 1937. a.

Oma tööstuse saadustest soovitame:

Rikkalikus ja maitsekas valikus käsitsikootud

mööbliziideid, ukse- ja aknaeesziideid

Kavandid prl. A. Oestelt

Vaiba- ja käsitöölõnga

igas värvis

Džuudiriidet lõngadele vastava ruudustikuga • Kraasimise, korrutamise ning riide värvimise, vanutuse ja pressimise tööd tehakse kiiresti ja korralikult võistlemata headuses • Ostetakse maalamba villu

HEAD KODUMAA VILLAST RIIET

kõrges kvaliteedis

Villa- ja värvimistööstus «EKSTRA»

A. Träss

TARTUS, Narva t. 49, telef. 10-07
TALLINNAS, S. Tartu mnt. nr. 8

Meie lõngade müügi- kohad:

Võrus, Kreutzwaldi tän. 50, A. Pihlak
Viljandis, Lossi tän. 16, M. Labi
Pärnus, Kalevi tän. 41, H. Reimann
Paides L. Rästas, telefon 107
Petseris S. Martsen
Tallinnas, Lühikejalg 6. K. Saarse
Rakveres, Tallinna t. 20, S. Haukka
Rakveres, Lai tän. 13, L. Leinfeldt
Narvas, Joala tän. 26, E. Stern
Valgas, Kesk tän. 11, Firma „Amro“
Türi A. Rumvolt
Põltsamaal, Jõgeva tän. 10, A. Supp
Karksi-Nuias Reile.

Terved puhtad hambad

Katsetage korra Orto uudishambapastaga. See puhastab hambaid hoidvalt ja jätab suhu meeldiva värske tunde

Suur tüüb ainult 35 senti

ORTO KEEMIATEHASED TALLINNAS

Vaba
happeist ja
söötaineist

Kasutamishüend
pakisel

Puhastab uuel põhimõttel — tööd-
hõlbustavalt ning pesusäilitavalt

Tikkimiseks nõudke kõikjal

sefiirlõnga

maailmakuulsa märgiga tuvi.

Kõigile kirjadele, millele soovitakse kirjalikku vastust, palume juurde lisada 10-s. postmark. Ilma margita kirjad jäävad tähele panemata.

„Mareti“ toimetus.

VALLATU MAGASIN

Lugejate südamed väägivad:

Anni Mets kirjutab muu hulgas: „Vallatu Magasin“ on teiseks meeldivaks üllatuseks eesti ajakirjanduses peale kuukirja „Mareti“. Algu- ses, kui nägin „Vallatu Magasini“ ajalehemüüja laual, ilma et oleksin teda sirvinud, tundsin kohe, et see on midagi minule. Ja ma ei pet- tunud. Leidsin sealt niipalju huvitavaid lugusid, millede lugemine oli mulle peale rasket päeva- tööd mõnusaks puhkuseks. Olen ka kirglik ki- nos käija ja kogun filminäitlejate pilte. Kas ei saaks järgmises „Vallatu Magasini“ trükkida Charles Boyeri pilti?...

Oskar Kuhlman kirjutab: „Suur tänu kirjas- tusele sellise huvitava ajakirja eest. Seda annab alles lugeda — paks kui piibel. Ja pildid on ka esmajärgulised, nagu päris fotod. Aga ega teie endile liiga ei tee et nii paksu ajakirja müüte ainult 50 sendiga?...”

„Vallatu Magasin“ täidab kõik oma lugejate südamesoovid

Anni Metsa soov on „Vallatu Magasini“. Niisamuti ilmuvad lugejate poolt saade- tud suvituspildid.

- Avaldage soove, „Vallatu Magasin“ püüab neid täita

Ilmus müügile suure ja huvitava

sügisnumbrina

VALLATU MAGASIN nr. 4

112 LK, NEIST HULK VASESÜGAV- JA KLISEETRUKIS. KAAS KOLMEVÄRVILINE
HIND 50 SENTI * LISANA: LILIAN HARVEY PILT MITMEVÄRVITRUKIS

Mõnda sisust: Sügiskalender laulus ja pildis · Väikesi lookesi · Romulus Tiitus: Kuldne beebi, kes tegi mu elu põrguks · Pearu Orava: Suur õnn · Paul Viiding: Sõbratarid · Kuulsate laul- jate saladus · Väikesi õelusi naistest · Viimase aja suuri rahanduspiraate · Juhan Pahlbärk: Kaks maailmameistrit · Valev Uibopuu: Noorus · Kuulsusele viib mitu teed · Elav surnu · Knut Hamsunit külastamas · Täiuslik armas- tus · Lugejate tervitusi „Vallatule Magasinile“ · Väikesi lookesi · Kuula klaverikunstniku Frédéric Chopin'i traagiline elu ja armastus · Liblikalend poliitikataevas (Jooni Artur Sirgu elust) jne.

Tekstis hulk filminäitlejate kunstipäraseid pilte

Selles numbris ühe naise põnev ja seiklusrikas elulugu pealkirja all:

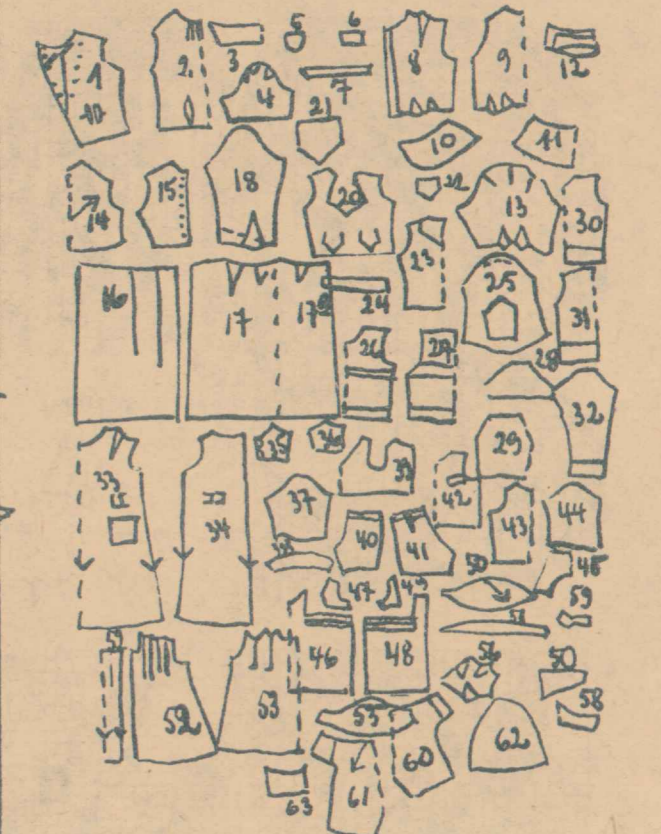
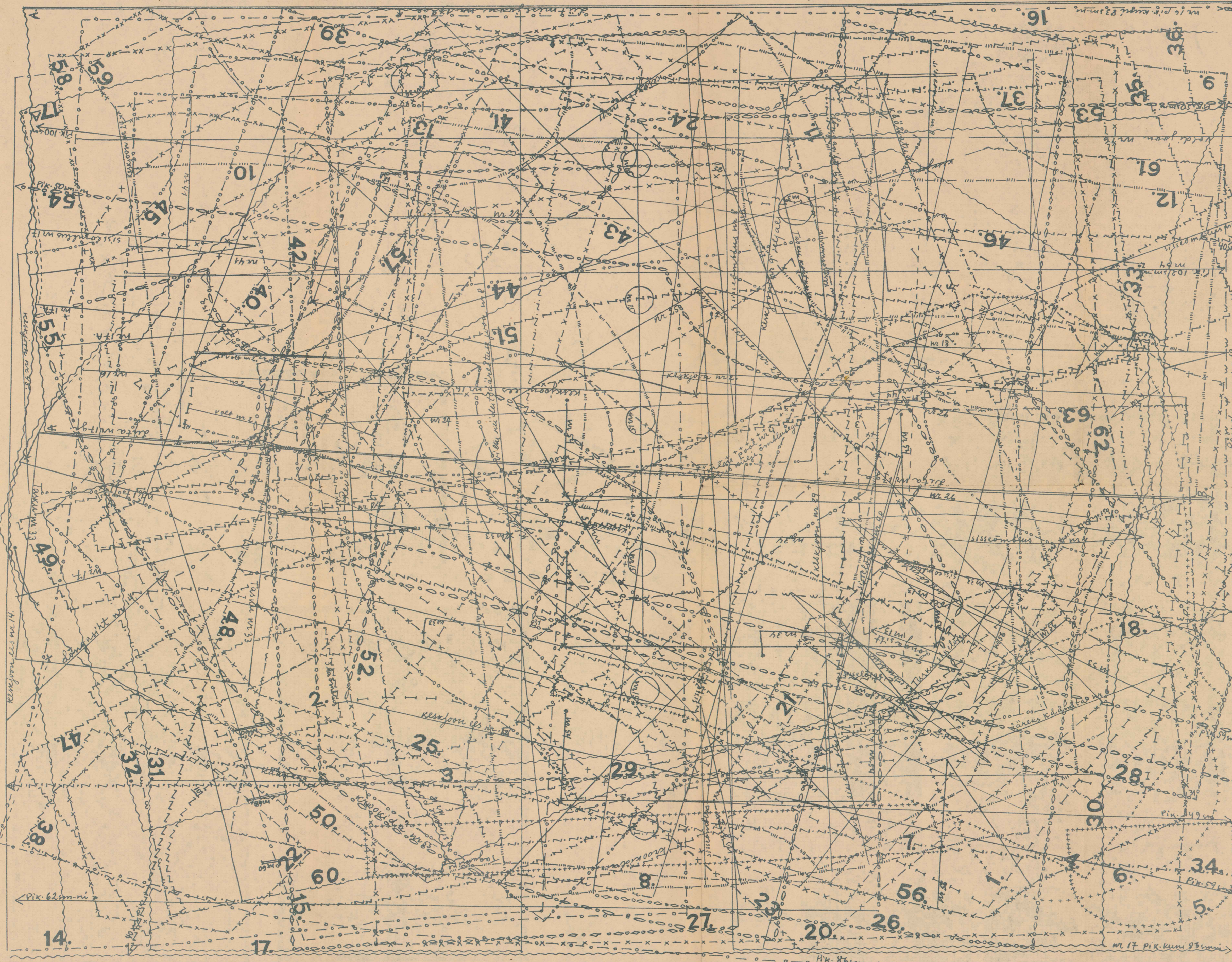
Krahvinna Dubarry

Karjatüdrukust krahvinnaks ja Prantsuse kuninga Louis XV ametlikuks armukeseks

PIKAD SÜGISÕHTUD ON LÖBUSAD „VALLATU MAGASINIGA“

Müügil kõigis neis müügikohtades, kus kuukiri „Maret“

Maret

Naiste- ja kodude kuukiri.
 SEPTEMBRIKUU MUSTRI- JA
 LOIKELEHT 1937. A.

Lõige I. Meefoto. Pius, rinnaumb. 88 sm.
 1. Esitükk }
 2. Selg }
 3. Krae }
 4. Varrukas }
 5. Tasku (4 korda lõigata) }
 6. Tasku }
 7. Vöö, seljal

Lõige II. Meefoto. Pius, rinnaumb. 90 sm.
 8. Esitükk }
 9. Selg }
 10. Esipoole soos }
 11. Seljapoole soos }
 12. Krae }
 13. Varrukas }

Lõige III. Meefoto. Tikitud kleit, rinnaumb. 96 sm.
 14. Esitükk }
 15. Selg }
 16. Seeliku esilaid }
 17. 17-A. Seeliku tagalaid }
 (lõika joontest A. ja B.)
 18. Varrukas }
 19. Vöö 4/79 sm.

Lõige IV. Kootud pullover, rinnaumb. 96 sm.
 20. Esitükk }
 21. West }
 22. Tasku }
 23. Selg }
 24. Krae }
 25. Varrukas }

Lõige V. Kootud dšemper, rinnaumb. 92 sm.
 26. Esitükk }
 27. Selg }
 28. Varrukas }

Lõige VI. Mustrikselt kootud dšemper, rinnaumb. 88 sm.
 30. Esitükk }
 31. Selg }
 32. Varrukas }

Lõige VII. Tütarlapse kleit 14-aast., nr. 347.
 33. Esilaid }
 34. Tagalaid }
 35. Krae esipoole }
 36. Krae seljatuik }
 37. Varrukas }
 38. Mansett }

Lõige VIII. Põlvi tükikond 5-aast., nr. 351.
 39. Pihik }
 40. Püksi esitükk }
 41. Püksi tagapool }
 42. Piusi esitükk }
 43. Selg }
 44. Varrukas }
 45. Krae }

Lõige IX. Tütarlapse kleit 4-aast., nr. 353.
 46. Esilaid }
 47. Külglaid }
 48. Tagalaid }
 49. Tagumine külglaid }
 50. Varrukas }
 51. Volang }

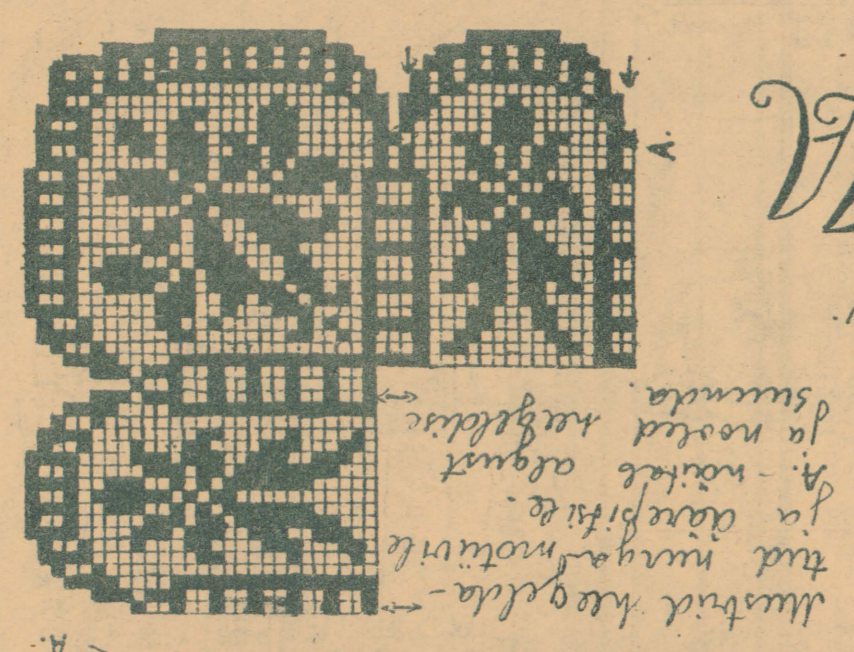
Lõige X. Tütarlapse kleit 6-aast., nr. 354.
 52. Esilaid }
 53. Külglaid }
 54. Tagalaid }
 55. Varrukas }

Lõige XI. Rinnahoidja 90 sm. rinnam., nr. 369.
 56. Ülemine rinnaosa }
 57. Alumine rinnaosa }
 58. Seljatuik }
 59. Vahetripp }

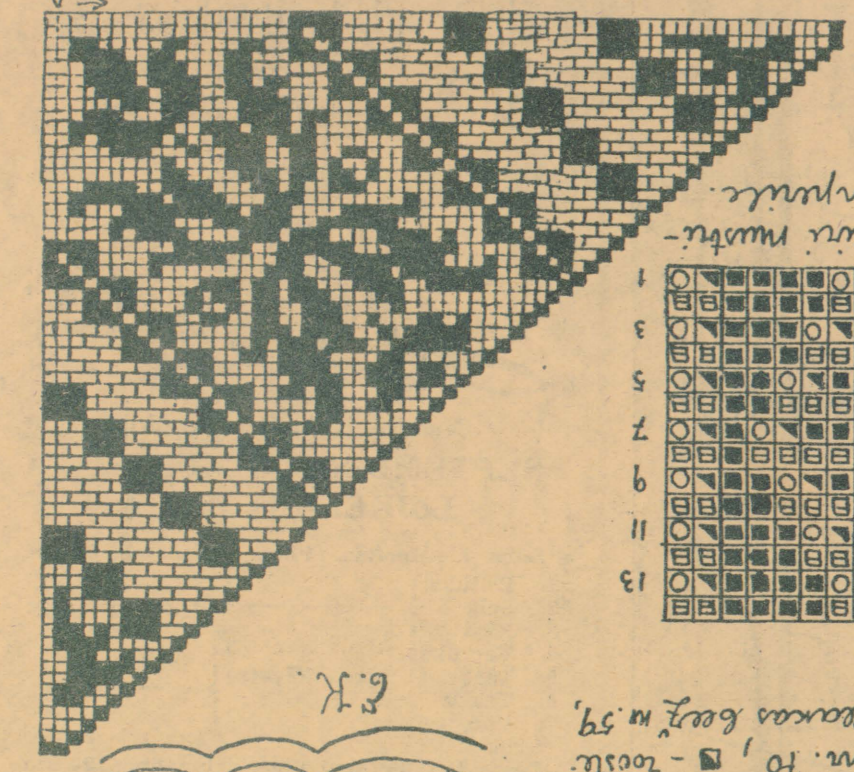
Lõige XII.
 60. Esipool }
 61. Tagapool }
 62. Külje klos-tükk }
 63. Vahekiil }

Mustrirehel asuvad:
 1. Varrastel kootud lina muster.
 2. Heegelpiis ja motiivi mustrid.
 3. Heegeldatud stoori muster.
 4. Ristpiistes laadiline muster.
 5. Mustrikselt dšemperit kudumisekiri.
 6. Kootud pörandavaiba muster ja seadlus.
 7. Kootud schavaiba muster ja seadlus.
 8. Valhamuster.
 9. Monogramme.

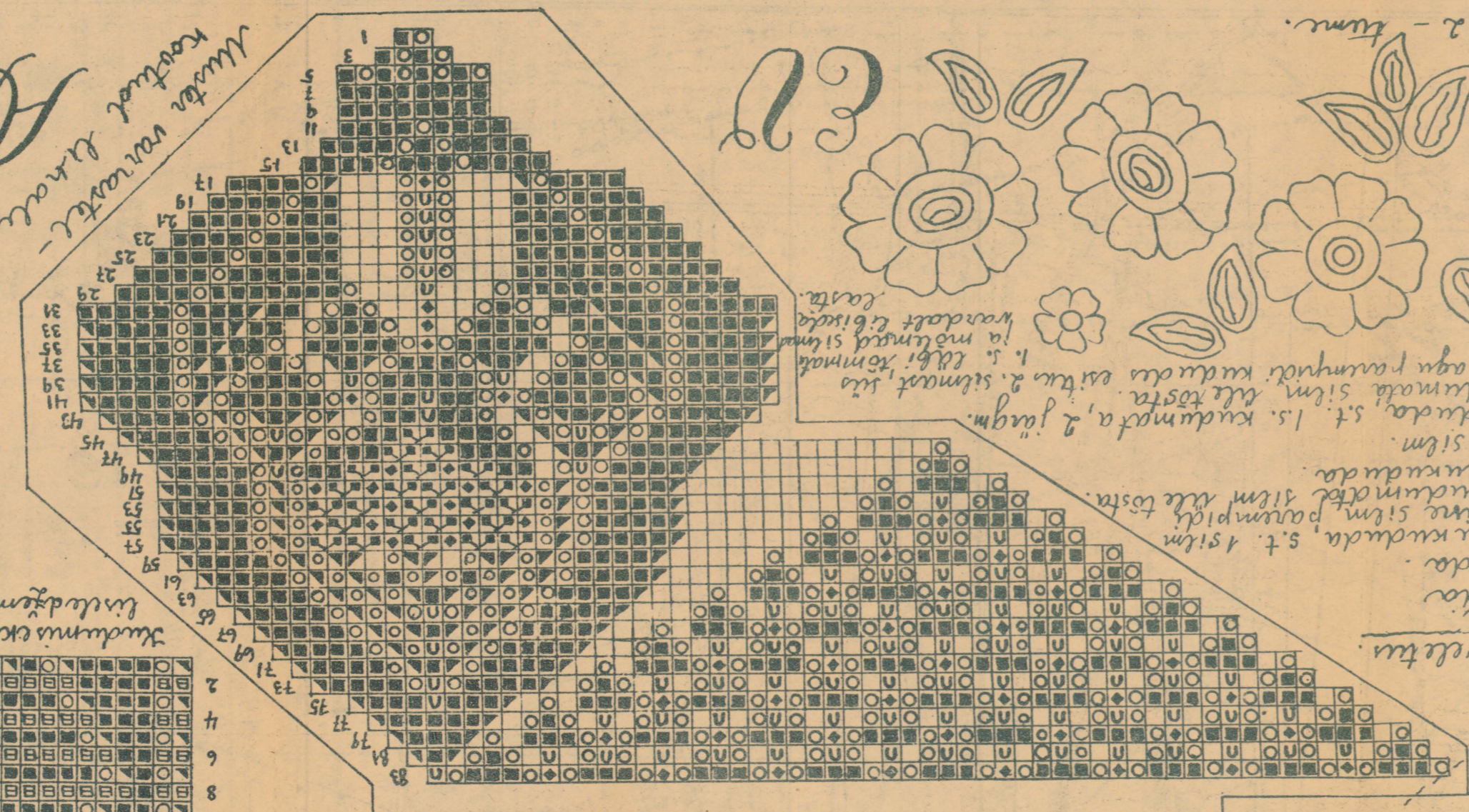
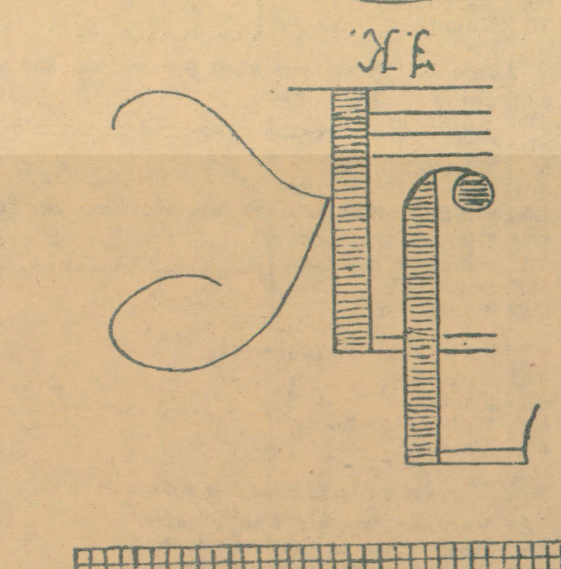
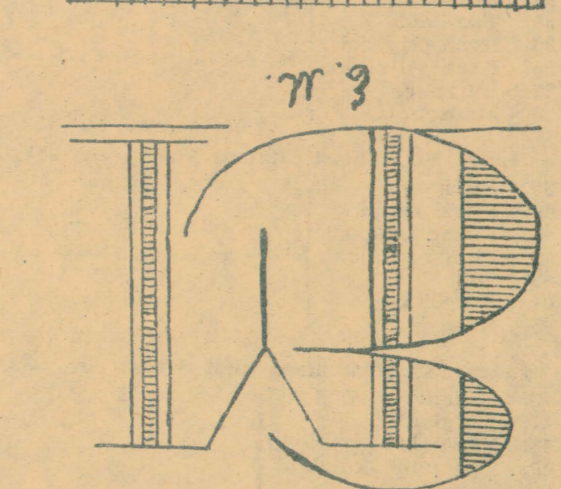
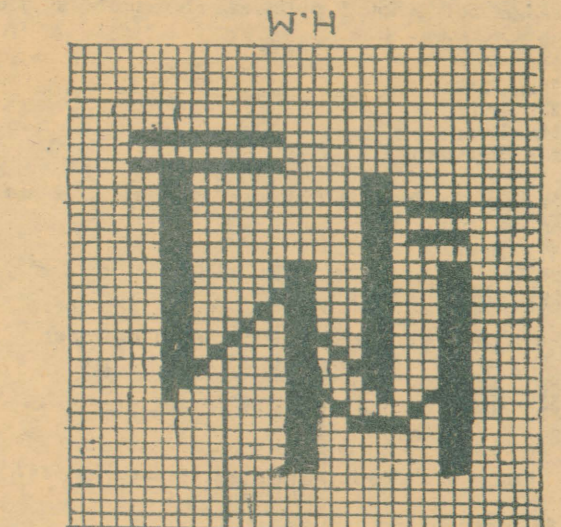
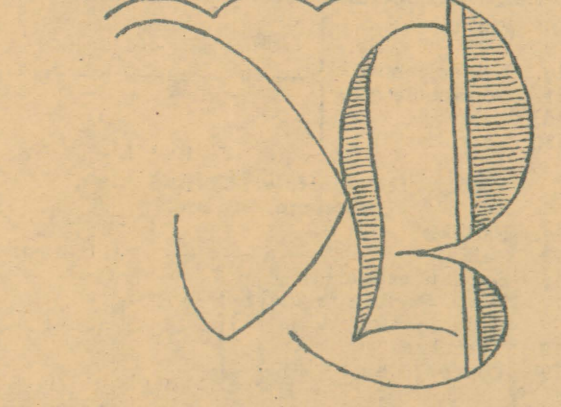

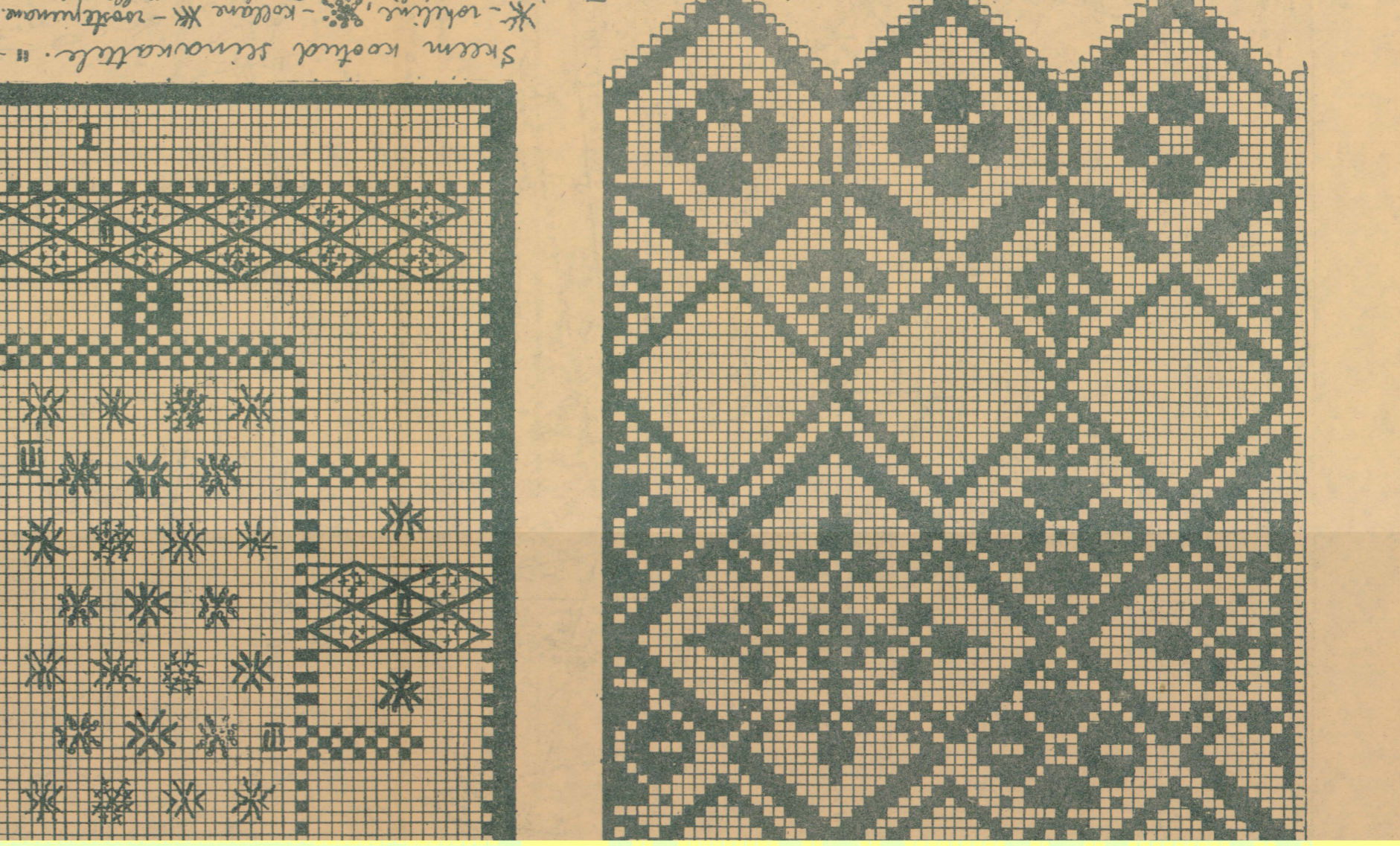
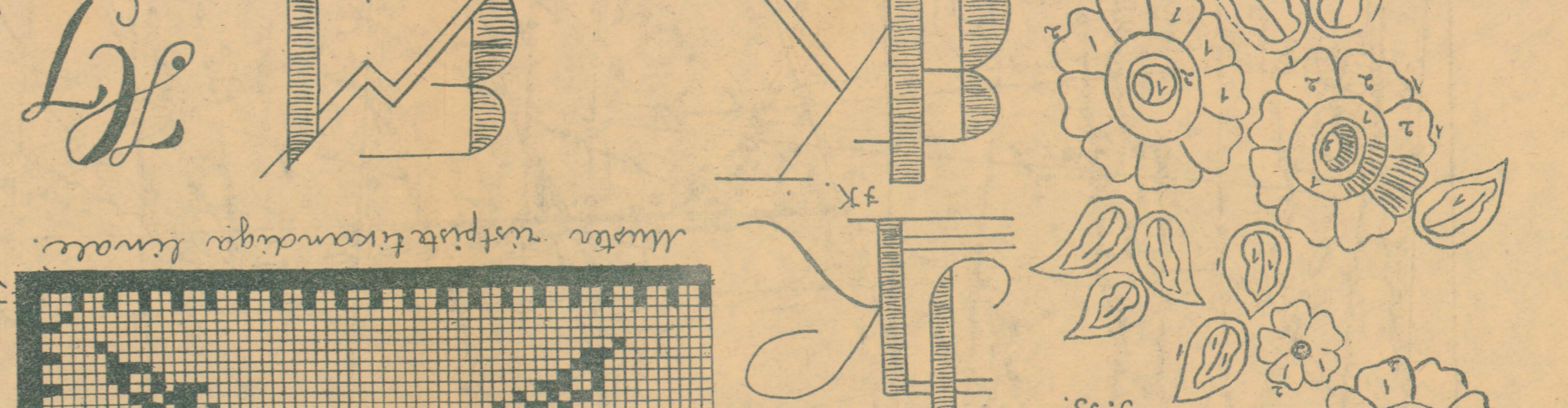
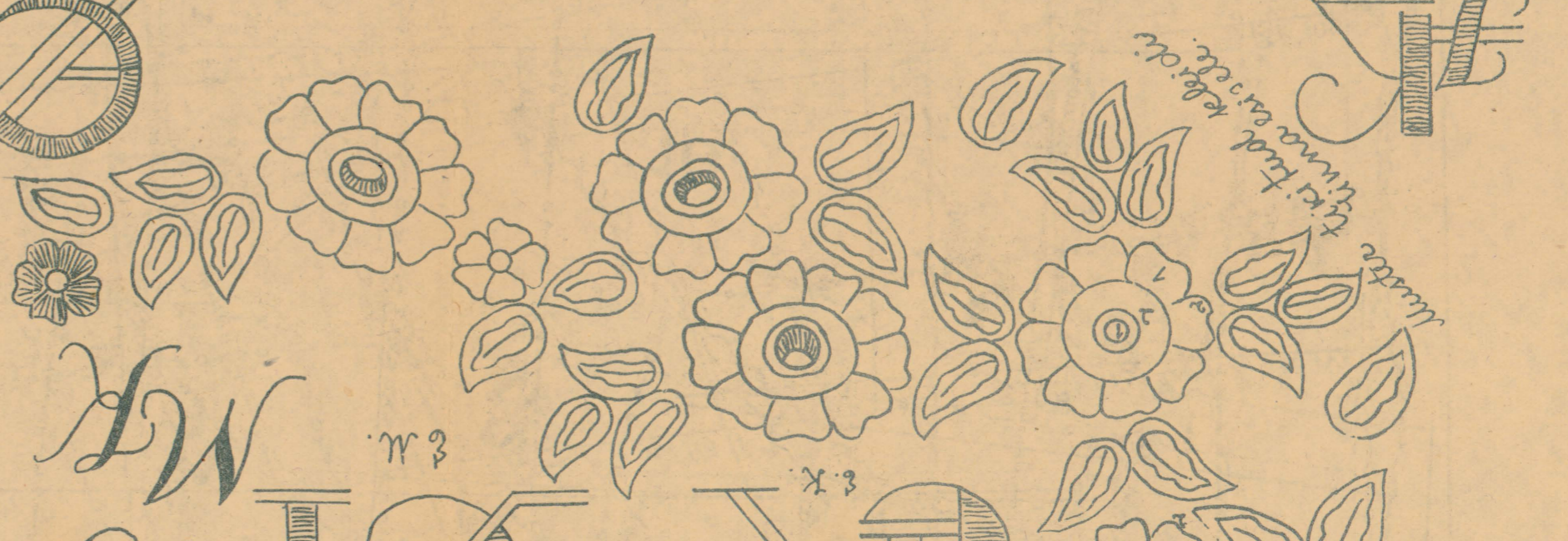
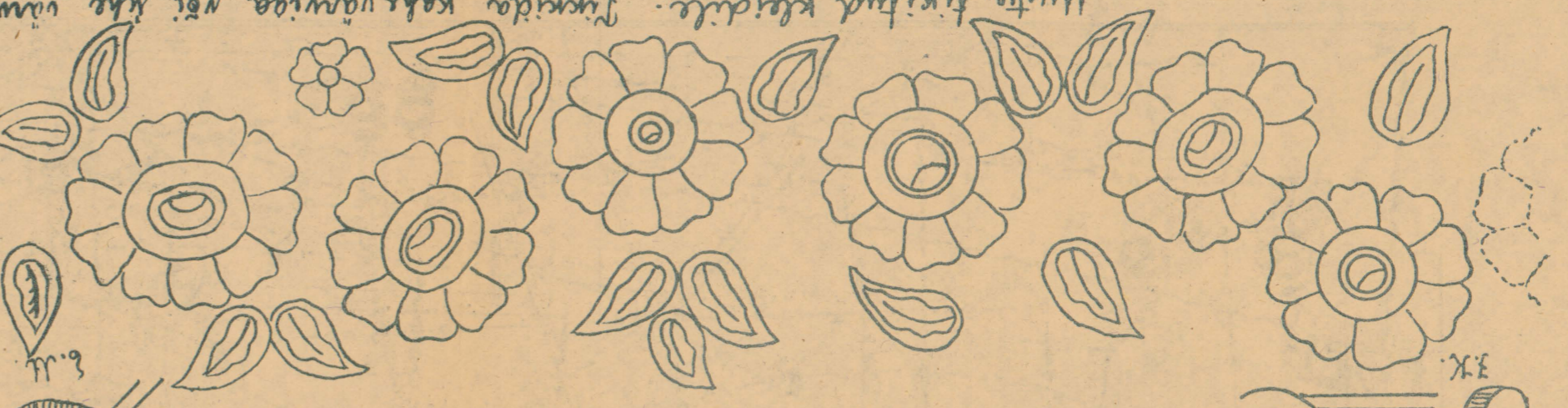
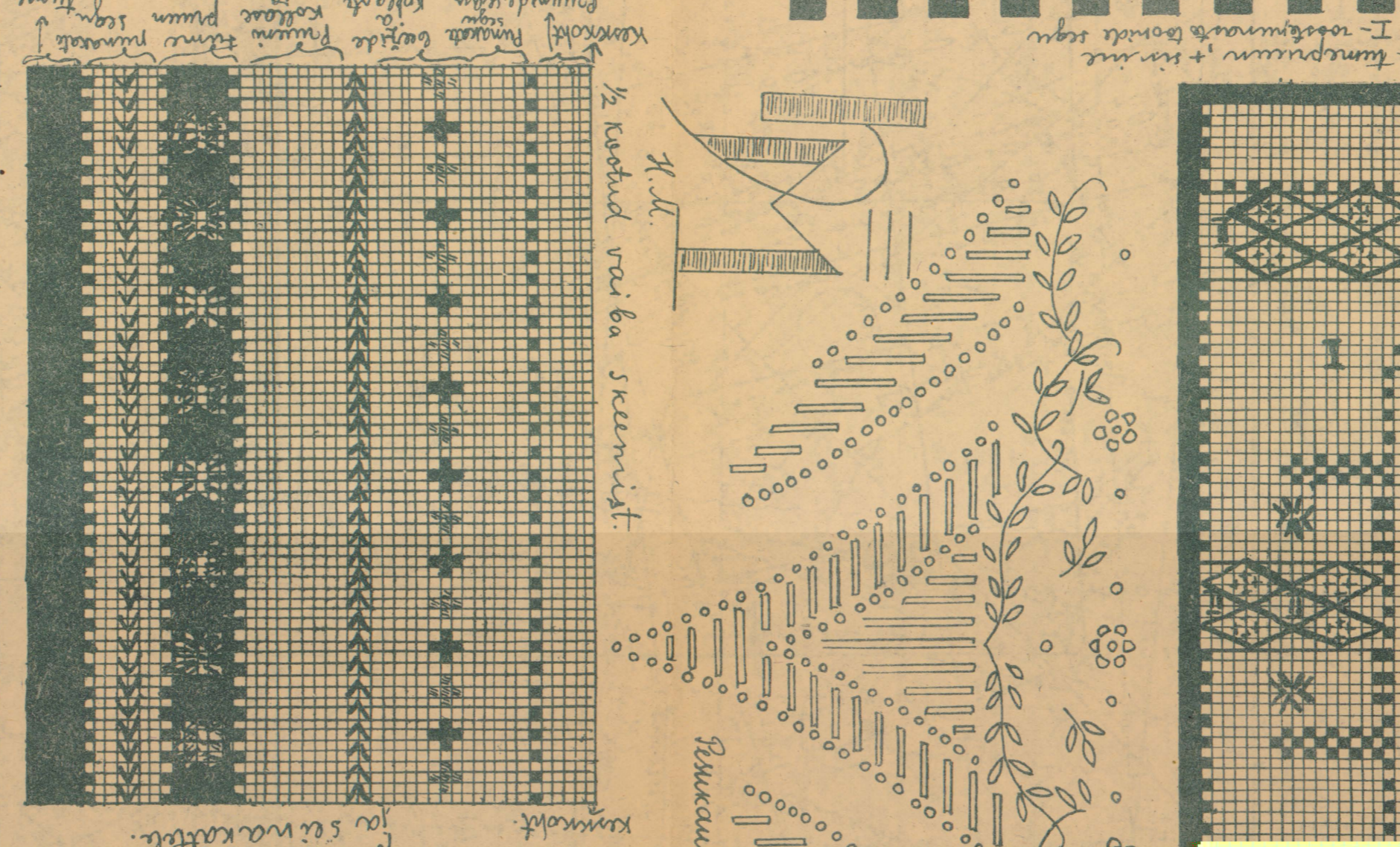
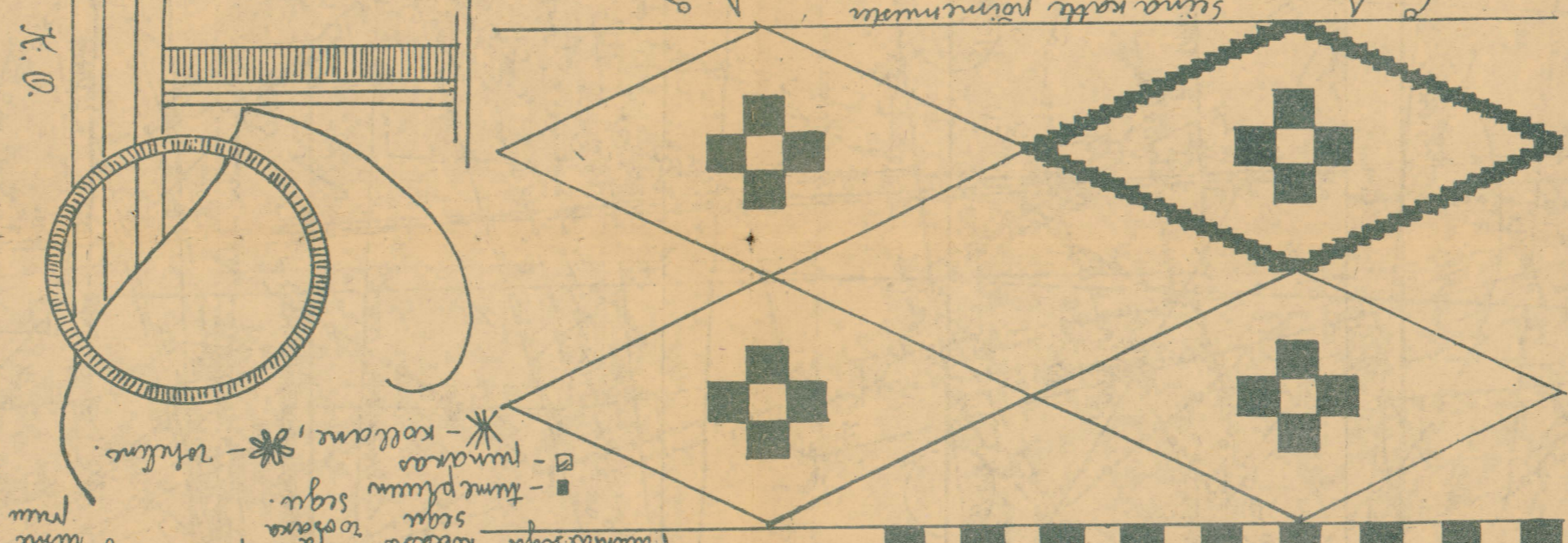
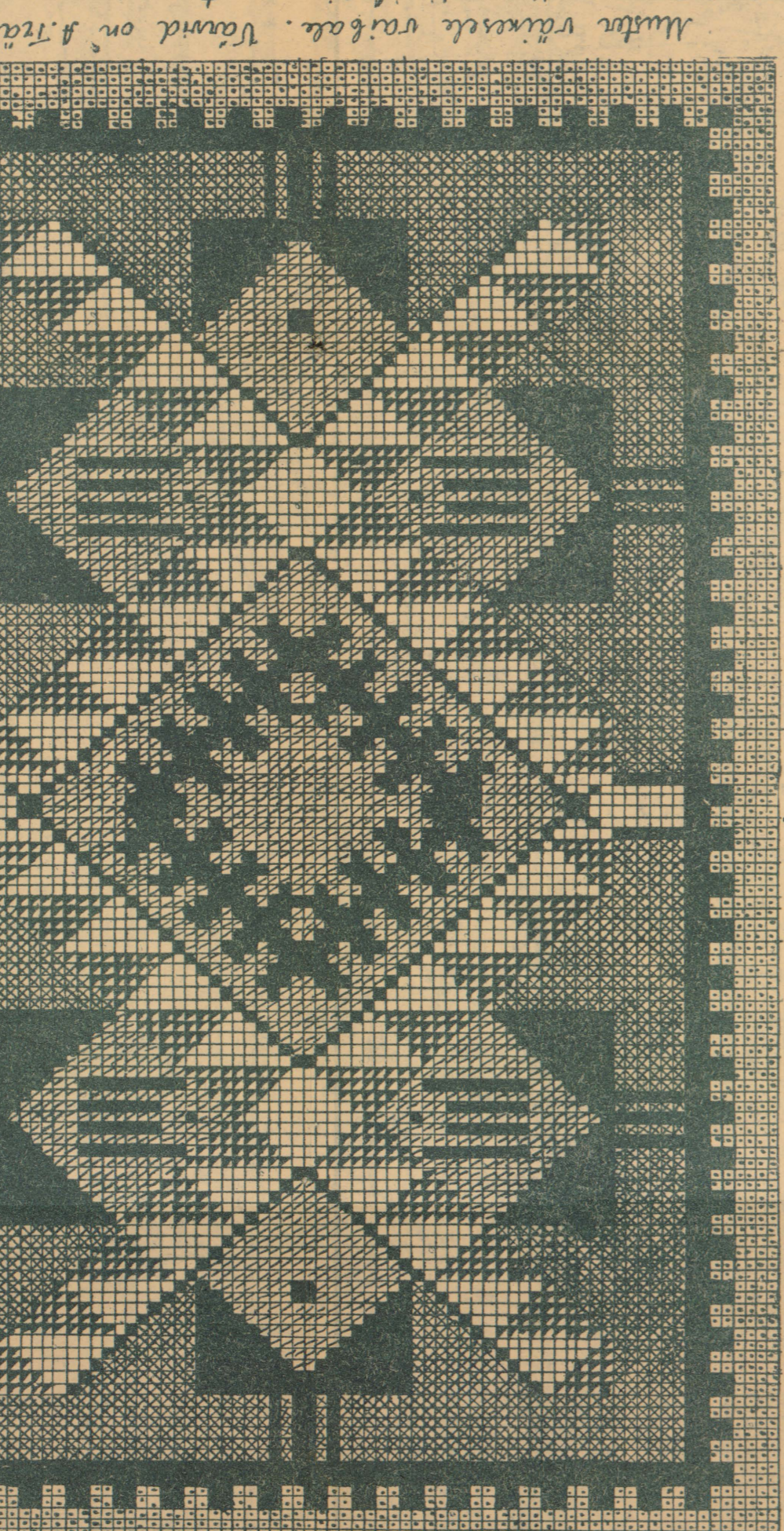
Muster kirchlich
Katholisch
H A

Muster kirchlich
Katholisch
M W

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L

Muster kirchlich
Katholisch
E L